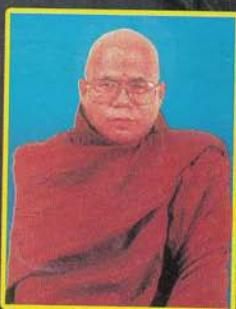

नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक पत्रिका

आनन्द भूमि

The Ananda Bhoomi

वर्ष ३० अंक ५ माह (ब्रैया) पूर्णिमा

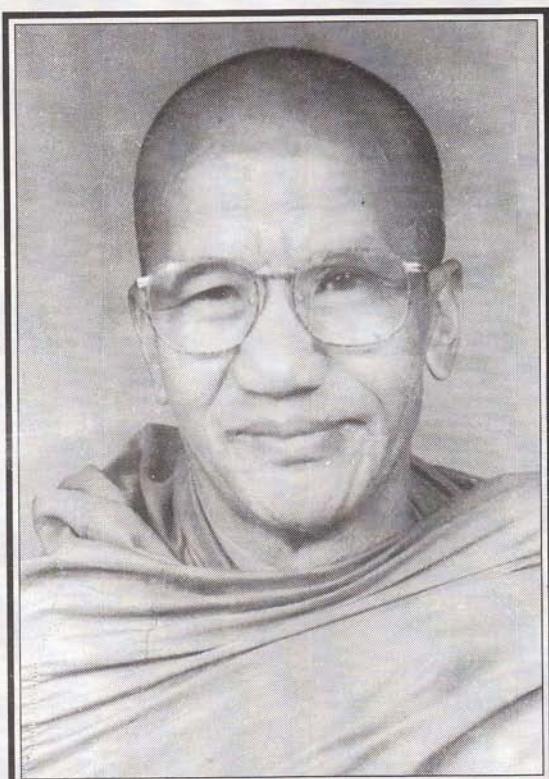
बर्माका त्रिपिटकधर
भिक्षु नेपाल आउनु हुने...

दिवंगत अन्तर्राष्ट्रिय ख्यातिप्राप्त बहुआयामिक व्यक्तित्व

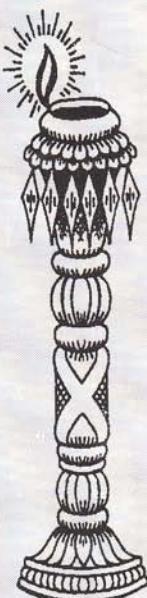
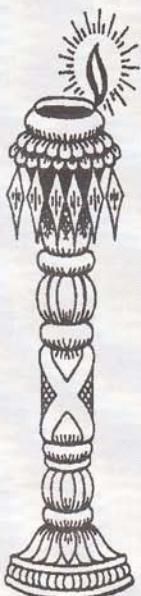

अनिच्यावत् संखारा

नेपाःया बुद्ध शांसनिक क्षेत्रय् समर्पित नेतृत्ववान्,
 बहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरप्रति
 भावपूर्ण एवं धर्मसंवेगपूर्ण
 ॥ निवरण कामना ॥

दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविर

उपासिका कृष्णदेवी बज्जाचार्य

कायपि

पुण्यरत्न बज्जाचार्य
 उदयरत्न बज्जाचार्य
 सुरेशरत्न बज्जाचार्य
 महेशरत्न बज्जाचार्य
 यशरत्न बज्जाचार्य
 नरेशरत्न बज्जाचार्य

भौपि

बेतिमाया बज्जाचार्य
 शुभदेवी बज्जाचार्य
 सारदादेवी बज्जाचार्य
 इन्द्रदेवी बज्जाचार्य
 सोना बज्जाचार्य
 सम्भक्ता बज्जाचार्य

म्ह्यायपि

राधादेवी बज्जाचार्य
 अञ्जला शाक्य

जिलाजं

रंजीत बज्जाचार्य
 ऋद्धिमान शाक्य

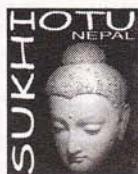
छ्य-छ्डिपि

सुमेध, अमित, समित, रोमित, परमित, सम्यक, अनिस, जबि, सुगम, मायोमी,
 शृजना, चाँदीनी, रोजना, मोना, सोनिशा, रिचाशी, मञ्जुशी, सृलि, सनिता, सनशीला, सहारा
 सकल परिवार,
 बुटवल

आनन्दभूमि

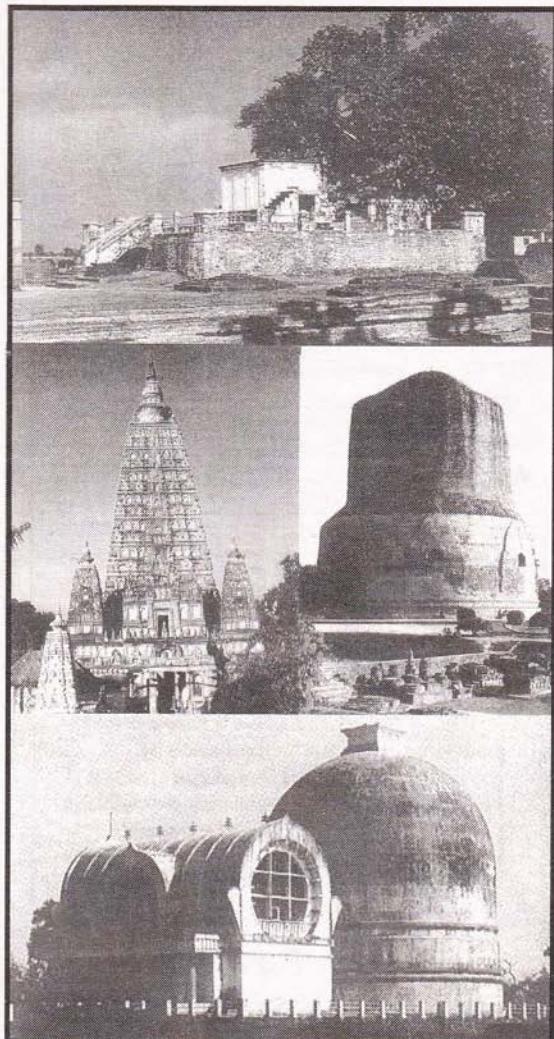
नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक

२०५९ जंगा युविण
बु.स. २५४८

वर्ष ३० अंक ५
ने.स. ११२२

The Ananda Bhoomi (Year 30, Vol. 5)
A Buddhist Monthly : September 2002

यी चार स्थानहरु दर्शनीय हुन्- संवेगनीय वा वैराग्यदायक हुन्। बुद्ध जन्मभूमि- लुम्बिनी, बुद्धत्व लाभस्थल- बुद्धगया, धर्मचक्रप्रवर्तन स्थल- सारनाथ, परिनिर्वाण स्थल कुशीनगर
म. प. सूत्र(दीघनिकाय)

वार्षिक रु. १५०/-

एकप्रति रु. १५/-

वार्षिक ग्राहक बनी सहयोग गरौ।

प्रमुख सल्लाहकार
भिक्षु कुमार काश्यप महास्थाविर (अध्यक्ष, आ.कु.विहार)

निर्देशक
भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थाविर (प्रमुख, विश्वशान्ति विहार)

सम्पादक
कोण्डन्य

सह-सम्पादकहरू
भिक्षु निग्रोध (विश्व शान्ति विहार, ४८२९८४)
राजु महर्जन (ग.छै., ५३७८८१)
फलस्मान शाक्य, ओकुबहाल, ५३१४४८

विशेष सहयोग
विभुवनधर तुलाधर, भुरुङ्खेल, २६३३००

सल्लाहकारहरू
भिक्षु धर्ममूर्ति (सचिव, आ.कु.वि.गुटी)
तीर्थ नारायण मानन्धर (अध्यक्ष आ.कु. दायक सभा)

कम्प्यूटर सञ्जाक
डिल्ली राम गौतम, मदन लाल श्रेष्ठ
दीपक महर्जन, राजु नर्कर्मी
प्रकाशक
आनन्दकुटी विहार गुठी

प्रमुख व्यवस्थापन तथा सह-प्रकाशक
सुखी होतु नेपाल

वितरण व्यवस्थापन
संघरन्त डंगोल, राकेश महर्जन, राजेन्द्र महर्जन,

आर्थिक व्यवस्थापन
सुरेश महर्जन, सुरज महर्जन,
विनोद महर्जन, उत्तमधर महर्जन

सहयोगीहरू
बुद्ध जयन्ती समारोह समिति (श्रीध.), नरेश बजाचार्य
(बुटवल), हरिगोपाल महर्जन, गंगाराम महर्जन, सरिता अवाले
अ.करुणावती, सुनकेशरी श्रेष्ठ (बनेपा), विकाश महर्जन,
अजय शाक्य, माईकल श्रेष्ठ, विकास तामाड।

सम्पर्क कार्यालय
सुखी होतु नेपाल,
बुद्ध विहार भूकुटीमण्डप, पो.ब.न. ९९३, काठमाडौं
फोन/फूयाक्स २२६७०२/४८२८५० E-mail: sukhi@ntc.net.np

गताङ्कमा प्रकाशित आनन्द भूमि

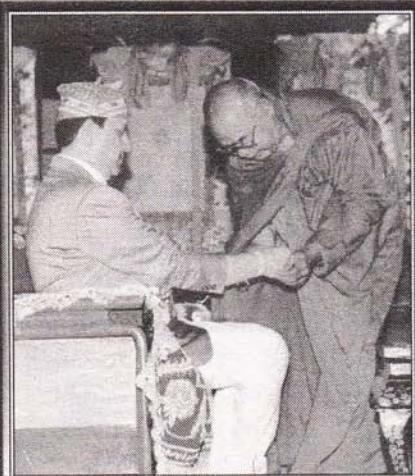
आनन्द भूमि

The Ananda Bhoomi

नेपालमा प्रकाशित आनन्द भूमि

सामाजिक सार्वजनिक प्रकाशन

दर्ता ३० अंक ६ आवास (ज्येष्ठ) १५८५

श्री ५ महारात्माविदान शोभेन्दु और विक्रम शाश्वत निःसंप्रदाट महापरमाणुण गठां पाइ
आवास निलं कमार कल्याण महारात्माविदान विवर परिवारण तत्र-यामा र
नव एवं गोपनीयम्।

विषय सूची

विषय	लेखक	पृष्ठ
त्रिपिटकधर...	अ. अग्रगाणी	४
प्रा. भिक्षु अब...	वसन्त महर्जन	६
सुदर्शन भन्ते...	घनश्यामराज कर्णिकार	११
नाटक विशेषता.....	भिक्षु शुशील	१२
मेरो संस्मरण	डा. वज्रराज शाक्य	१४
मेरो समझना...	डा. गणेश माली	१८
भन्ते सुदर्शन मचा...	छत्रराज शाक्य	२०
स्थेलाम्ह सल्लाहकार...	अ. ज्ञाणवती	२२
अद्वा सुमन / श्रद्धांजली	बुद्धरत्न (क) / चन्द्रशोभा	२३
पूज्य सुदर्शन भन्ते	रत्नसुन्दर शाक्य	२४
भन्ते व गणवाहा.....	भिक्षु शोभित	२८
भन्ते लुमन्ति ...	श्रीमती प्रकाश प्रधानाङ्ग	२९
अन्तिम विवा ...	मङ्गलमान शाक्य	३१
जिं म्हसिकाम्ह...	मुनिन्द्ररत्न बजाचार्य	३४
पःखा दुन...	भिक्षु सुजन कीर्ति	३६
वसपोल भन्ते...	शैलेस महर्जन	३७
To My Teacher	Bhikhu Ashok	३८
बौद्ध गतिविधि	सुखी होतु डेस्क	३९

*Best wishes to all
living beings*

Ajay Emporium

Naghali Tole
Kathmandu, Nepal

*May all being be
Happy & Well*

Dampa
Enterprises

Tibetan Raw Wool,
Pashmina & Silk Yarn
Wholeseller

Tel : 270828 (Off.) 272945 (Res.)

Fax : 278926, 484129 (Show room)

Mobil : 981020922

Swayambhu (Ring Road)

Kathmandu 15, Nepal

सम्पादकीय

भिक्षु सुदर्शन महास्थविरलाई निर्वाण कामना

बुद्धशासनिक वहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय भिक्षु सुदर्शन महास्थविरको निधनले हामी सबैलाई सत्त्व तुल्याइदिएको छ। बौद्ध विद्वान, इतिहासविद, पुरातत्वविद, बौद्ध संस्कृतविद, लुम्बिनीको आधिकारिक विज्ञ श्रद्धेय सुदर्शन महास्थविरको निधनले सम्पूर्ण बौद्ध क्षेत्रलाई ठूलो आघात पुगेको अहिले नै सर्वत्र महशुस हुन थालिसकेको छ। बुद्ध धर्मलाई साहित्यिक क्षेत्रमा प्रयोग गर्ने, संचार क्षेत्रमा समेट्ने, नेपाल भाषाको आन्दोलनमा जेल जीवन यापन समेत भोगेका उहाँ महास्थविर वहुआयामिक शासनिक व्यक्तित्व हुनुहुन्छ।

बुद्ध धर्म र नेपाल भाषाले राणा शासनको अन्त्यतासँगै विताउनु परेका ती संघर्षका दिनहरू आज इतिहासमा परिणत हुदैछ। त्यतिवेला देखि नै नेपालमा थेरवाद बुद्धशासनको पुनर्जागरणकाल शुरु हुन्छ र दिवंगत श्रद्धेय प्रज्ञानन्द, धर्मालोक, महाप्रज्ञा, अमृतानन्दले अथक प्रयास गर्नु भएको कुरा कसैले विर्सेका छैनन् भने उहाँहरू नै नेपालको थेरवाद बुद्ध शासनमा अग्रगण्य प्रवर्जित व्यक्तित्व हुनुहुन्छ। नेपालमा थेरवाद बुद्ध शासनको पुनर्जागरण भएको आधा शताब्दी नाधिसकेको छ। २००१ सालमा बुद्ध धर्म प्रचार गर्न नपाइने भनी भिक्षु श्रामणेरहरूलाई देश निकाला समेत गरिएको कलंकित इतिहास जीवित नै छ। थेरवादको पुनर्जागरणमा सुनौलो पाना थप्ने व्यक्तित्वहरूलाई सम्मिलित भिक्षु महाप्रज्ञा (पछि बौद्ध ऋषि), भिक्षु प्रज्ञानन्द (कर्मशील), भिक्षु नारद (श्रीलंका), भिक्षु प्रियदर्शी (श्रीलंका), वर्माका श्रद्धेय चन्द्रमणी महास्थविर, धर्मादित्य धर्माचार्य, भाजुरत्न उपासक, चित्तधर हृदय स्मरणीय व्यक्तित्वहरू हुन्।

पहिलो पुस्तासँगै श्रामणेर सुदर्शन उदीयमान लेखक एवं प्रभावशाली वक्ताको रूपमा देखिएका थिए। श्रामणेर सुदर्शन जस्ते पहिलो पुस्तासँगै नेपालमा बुद्ध धर्म, बौद्ध संस्कृति, इतिहास, पुरातत्व एवं नेपाल भाषाको क्षेत्रमा अद्वितीय योगदान पुर्याउनुमा ठूलो भूमिका निभाएका थिए। विधिको विद्यान नै यस्तै छ जहाँ जन्म हुन्छ त्यहाँ मरण अवश्यम्भावी छ, उत्पत्ति र विनाश, दिन पछि रात, कहिले घाम त कहिले छायाँ, कहिले जीवन त कहिले मरण भने भैं यो धर्तीमा जन्मने जति विलाएर जानु छ, वस अन्तरता भन्नु ढीलो र चाँडो, अवस्थामा फरक हुनसक्छ र पनि अनिश्चित जीवनमा मरण अवश्यम्भावी छ, सुनिश्चित छ। त्यसै चक्रिय पद्धतिलाई बुद्धशासनिक क्षेत्रमा वहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय भिक्षु सुदर्शन महास्थविरले स्वीकारेर गत अपाढ ५ गते यो धर्तीबाट सदाका लागि विलय हुनुभयो, चिर निंद्रमा विलिन भई मरणोनुम्ख गन्तव्यमा प्रस्थान गर्नुभयो।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका उपाध्यक्ष भिक्षु सुदर्शन महास्थविरको निधनले थेरवाद बुद्धशासनलाई अपूरणीय क्षति भएको अहिले नै महशुस भैसकेको छ। साथै बुद्धभूमि नेपालअधिराज्यमा परियति शासन, लुम्बिनी क्षेत्र, नेपाल भाषा, बौद्ध जनजाति तथा समस्त बौद्ध धर्मालम्बी समुदायहरूलाई ठूलो धबका लागेको छ। उहाँको तत्काल तर दुरदर्शीपनले निर्णयदिन सक्ते क्षमता, बौद्धिक व्यक्तित्व एवंम नेतृत्वको अभाव खटकिन थालेको महशुस गरिन थालेको छ। विशेषतः वर्तमान नेपालको थेरवाद बुद्ध शासनमा आइपर्ने धार्मिक, सामाजिक, राजनैतिक एवम अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको सभा सम्मेलनमा उहाँबाट निभाइएका महत्वपूर्ण भूमिकाहरूले हामीलाई उहाँको स्मरण गराई रहेन नै छ। आज वहाँ हाम्रो सामु हुनुहुन्न वश वहाँको योगदान मार्फत प्रेरणालाई समेटिएर बुद्ध शासनिक क्षेत्रको विकास अब हाम्रो काधमा आइपरेको कुरालाई विसर्जनु हुनै। उहाँ पछिको तेश्रो पुस्ताले अब सोच्नुपर्ने वेला आएको मात्र नयानी तदारुकताका साथ सजक रसतर्क भई अगाडि बढनु अपरिहार्य भएको कुरालाई नकार्न सकिदैन। यर्थाथतः उहाँको अविस्मरणीय योगदानहरूलाई प्रेरणाको स्रोत मानेर बुद्ध शासनानुरागीहरू अगाडि बढनु नै उहाँ प्रति सच्चा श्रद्धाङ्गली व्यक्त गरेको सावित हुनेछ।

उहाँ आफै अविस्मरणीय व्यक्तित्वहरूको स्मरणमा उ पनि गयो, त्यो पनि गयो आखिर सुदर्शनपनि कति नै टिक्का र भन्नु हुने आज आफै चिर निद्रामा परी सदा सर्वदाका लागि भिक्षु सुदर्शन महास्थविर विलिन भएर गए। कयैले आँशु बहाए, कयैले वहाँको निधनमा धर्म संवेग उत्पन्न गरे, कयैले आज पनि वहाँलाई जीवन्त रूपमा सम्मिलन रहे अन्ततः आनन्दभूमीलाई निरन्तरता दिन सखी होतु नेपाललाई मृत्यु शैयामा विलिन हुन एकदिन अगाडि सम्म निर्देशन दिनुहुने वहाँ श्रद्धेय बुद्ध शासनिक वहुआयामिक व्यक्तित्व महास्थविर भिक्षु सुदर्शनप्रति नतमस्तक भई निर्वाणको कामना व्यक्त गर्नु हाम्रो कर्तव्य ठानेका छौं। उहाँको निर्देशनमा परिमार्जित भएर प्रकाशित भएको आनन्द भूमिलाई हामीले यसरी नै निरन्तरता दिई जानु छ।

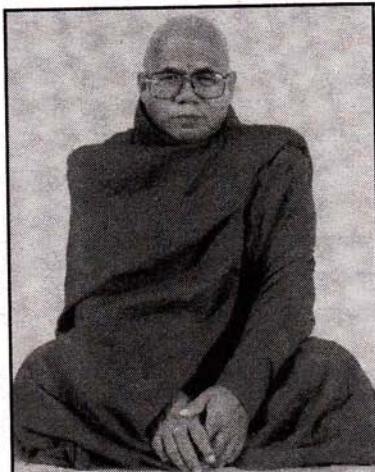
आज उनकै संस्मरणमा विगतकै सम्पादकीय कोरी स्मृति अक प्रकाशित गरी पुनः भावपूर्ण निर्वाण कामना।

त्रिपिटकधर सुमंगलालंकार भन्तेलाई स्वागत छ

-अ. अग्नजाणी 'धम्माचरिय'

बुद्धकालीन समयमा भगवान् बुद्धको वचन सबै कण्ठस्थ गर्ने भिक्षु आनन्द हुनुहुन्छ भन्ने कुरा सर्व विदित नैछ। आधुनिक युगमा पनि बुद्धवचन त्रिपिटक कण्ठस्थ गर्नसक्ने भिक्षुहरू पनि हुनुहुन्छ भन्ने कुरा शायद हाम्रो लागि अनौठो र नौलो भए पनि यो कुरो सत्य हो भन्ने कुरा सुन्न पाउँदा सुखद् आश्चर्य हुन सक्छ। बुद्धभूमि नेपालमा अद्भुत प्रतिभाशाली भिक्षु एकजनाको सुआगमन हुने सुखद् समाचारले हामी नेपाली सबै उत्सुकता साथ प्रतीक्षारत भएका छौं।

स्यान्मार देशमा अझै परम्परागत रूपमा बुद्धवचन त्रिपिटक पालि, अट्ठकथा र टीका कण्ठस्थ गरी अध्ययन अध्यापन गर्ने परिपाटी भए पनि औलामा गन्न सब्ने तवरमा ज्यादै थोरैले मात्र यस्ता कठिन कार्यमा सफलता प्राप्त गर्न सकेका छन्। स्यान्मार देशमा यस्ता प्रतिभाशाली व्यतित्वहरू १० जना मात्र छन्। उहाँहरू मध्ये एकजना भिक्षु ऊ सुमङ्गलालङ्घार हुनुहुन्छ, जो निकट भविष्यमै नेपाल आउदै हुनुहुन्छ। उहाँ आदरणीय श्रद्धेय सुमङ्गलालङ्घार स्यान्मारका शकाइ अञ्चल स्वेभो जिल्ला वय्क लय्क क्षेत्रको ऐं च्येंपे गाउँमा ई.सं. १९४६ मे १० शुक्रबारका दिन जन्मनु भएको थियो। उहाँको गृहस्थ नाउँ 'माउँ ताउँ ते' हो।

उहाँले १२ वर्षको उमेरमा ई.सं. १९५८ आषाढ पूर्णिमाको दिन ऐंच्येंपे गाउँमा भद्रन्त जटिल महास्थविर को उपाध्यायत्वमा श्रामणेर प्रव्रज्या ग्रहण गर्नु भएको थियो।

उहाँले २० वर्षको उमेरमा ई.सं. १९६६ जुन २६ मा यांगुन् नगर स्थित महाबोधि विहारको खण्ड सीमामा अग्गमहापण्डित भद्रन्त जनकाभिवंसको उपाध्यायत्व र स्वे च्यो सासनाधिपति म्याउँ म्या सयादोको आचार्यत्वमा सयाजी पठमच्यो धम्माचरिय दो रूपमालाको प्रत्ययानुग्रहलाई ग्रहण गरी उपसम्पन्न भई भिक्षु हुनु भएको थियो।

शिक्षा:

१. श्रामणेर शाक्यसिंह परीक्षाको उच्चस्तरमा विशिष्ट श्रेणीमा उत्तीर्ण।
२. धम्माचरिय परीक्षामा स्यान्मार डिस्ट्रिक्शन्।
३. पालिपारागू विशिष्ट श्रेणीमा उत्तीर्ण।
४. पालि त्रिपिटक ग्रन्थ सबै कण्ठस्थ गरी मौखिक परीक्षा उत्तीर्ण पश्चात् पुनः त्रिपिटकधर हुनु भएको।

उपाधि-पढुरी:

१. परियति सासनालंकार अच्यो।

May all being be happy and well.

बैंक अफ काठमाण्डू लिमिटेड
Bank of Kathmandu Ltd.

New Road, P.O. Box : 9044 Kathmandu, Nepal
Tel : 231556, 231557, 231558, 231674, 231575,
Fax : 223279, Tlx : 2820 BOK NP
SWIFT : BOKLNPKA, E-mail : moti@bok.com.np

२. सासनधज धम्माचरिय, सासनधज सिरीपवर धम्माचरिय
३. अभिधम्म पालिपारगु।
४. विनयधर विनयकोविद (२२ वर्षको उमेरमा)।
५. अभिधम्मिक अभिधम्मकोविद (२५ वर्षमा)।
६. दीघधारणक दीघनिकाय कोविद एवं अन्य निकायमा कोविद भई त्रिपिटकधर त्रिपिटककोविद (२७ वर्षमा)।
७. अगगमहापण्डित (४४ वर्षमा) सन् १९९०
८. त्रिपिटकधर धम्मभण्डागारिक (५२ वर्षमा)।
९. थाइलैण्डको महाचूलालंकन राजकिय विश्वविद्यालयबाट त्रिपिटकमा मानार्थ डाक्टर डिग्री (Ph.D) प्राप्त

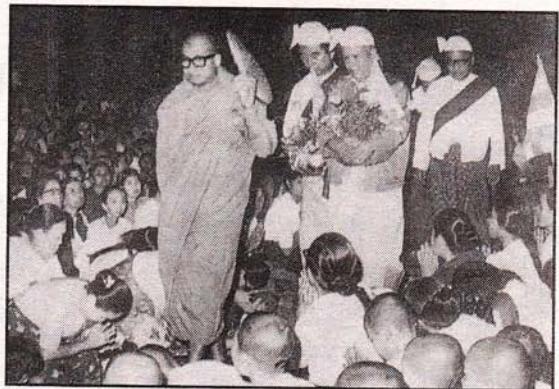
देखा एवं अनुभवः

१. त्रिपिटक महागन्धाराम विहार स्थापना गरी २८ वर्षको उमेरदेखि बुद्धधर्मको परियति शिक्षामा निरन्तर अध्यापन
२. स्वे च्यैं महागणका नायक।
३. अन्तराष्ट्रिय धेरवाद शासन प्रचारार्थ स्थापित विश्व विद्यालयको ओवादाचरिय।
४. विश्वविद्यालय बुद्धशासन समितिका ओवादाचरिय।
५. अभिधर्म प्रचारक संस्थाका ओवादाचरिय।
६. परियति शासनालङ्घार संस्थाका ओवादाचरिय।
७. शासन हितकारी शीलवती संस्था, परियति शासनानुग्रह, निकाय शासनालङ्घार संस्था आदि विभिन्न संस्थाको ओदाराचरिय एवं सल्लाहकार भई बुद्धशासनमा सक्रिय सुविख्यात व्यक्तित्व।

प्रकाशित ग्रन्थहरूः

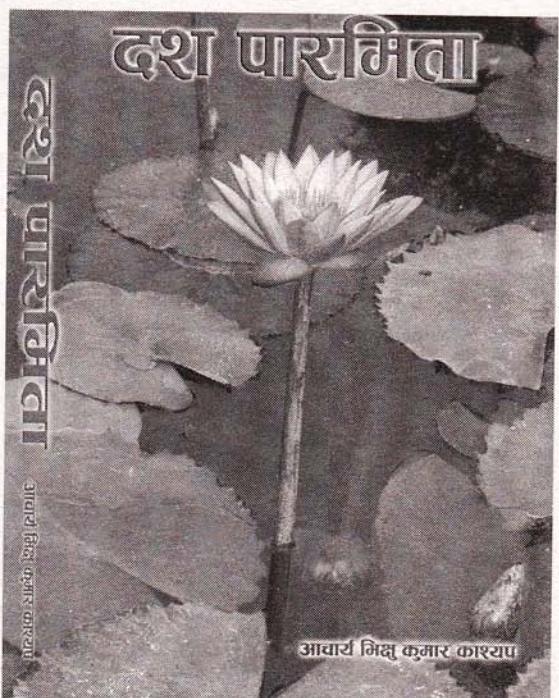
१. सीलखण्डनवटीका (टिप्पणी र स्पष्टिकरण)।
२. विनयटीका प्रथम, द्वितीय।
४. विनयटीका तृतीय (खण्ड-१), (खण्ड-२)।
६. ओवादकथा।
७. त्रिपिटक।

उहाँ त्रिपिटक सबै कण्ठस्थ गर्न सक्ने मात्र नभई प्रसिद्ध पालि ग्रन्थहरूका ग्रन्थकार पनि हुनुहुन्छ। उहाँ त्रिपिटकधर धम्मभण्डागारिक पदबीबाट सुविख्यात भिक्षु हुनुहुन्छ। उहाँ अगगमहापण्डित लगायत अनेकै धर्म सम्बन्धी पदबीबाट विभूषित हुनाको साथै स्यान्मार देश भित्र र बाहिर उच्च सम्मानका साथै पूजित व्यक्तित्व हुनुहुन्छ। उहाँ महागन्धाराम विहारमा हजारौं भिक्षुहरूलाई अध्यापन गरी विविध बुद्ध शासनिक क्षेत्रमा सक्रिय हुनुहुन्छ।

भगवान् बुद्धको “पूजा च पूजनेयथान्” अर्थात् पूजा गर्न योग्य व्यक्तिलाई पूजा गर्नुपर्द्ध भन्ने बचन अनुसार त्रिपिटकधर भद्रत्त सुमझलालङ्घारको पूजा गर्न पाउनु हामी सबैको लागि गौरवको विषय भएको छ।

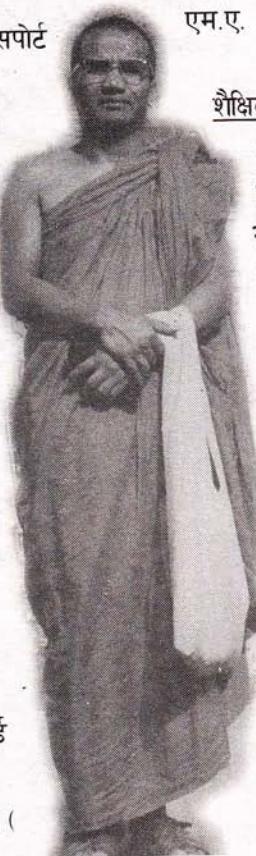
यही २०५९ कात्तिक ६ गते (Oct 23, 2002) मा विश्वशान्ति विहारका श्रद्धेय भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरको निमन्त्रणामा काठमाडौं आउनु हुने कुरा अवगत गर्न पाउँदा अति खुसी लागेको छ। यस पुण्यकार्यमा तपाईं हामी सबै सहभागी हौआँ।

शीघ्र विमोचन हुँदैछ प्रतिक्षा गर्नुहोस्

भिक्षु सुदर्शन महारथविर एक शब्द चिनारी

जन्ममिति	: १ जुलाई १९३८ (स्कूल, एस.एल.सी. व पासपोर्ट अनुसार)
जन्मस्थान	: श्री शिवदेव संस्कारित श्रीरूद्रवर्ण महाविहार (वकु बहाल)
बुवाको नाम	: न्हुछेराज शाक्य
आमाको नाम	: हर्षमाया शाक्य
गृहस्थ	: लुम्बिनीराज शाक्य (रूद्रर जः लुद्राजः)
श्रामणेर दिक्षा	: ७ जनवरी १९५०
दिक्षास्थल	: कुशीनगर, उपाध्याय: ऊ चन्द्रमणि महारथविर
श्रामणेरको नाम	: श्रामणेर सुदर्शन
उपसम्पदा दीक्षा	: सारनाथ, वाराणसी, भारत
<u>शैक्षिक योग्यता</u>	
केविद (हिन्दी)	: १९५४ अप्रिल
साहित्यरत्न (नेपालभाषा)	: वि.सं. २०२४, बोर्ड प्रथम
एस.एल.सी.	: १९६८ जनवरी प्रथम श्रेणी (२०२४)
आई.ए.	: १९७३ अगस्ट, द्वितीय श्रेणी (२०३०)

बी.एड. : १९७५-७६ (२०३२-३३) मेरित
एम.ए. : (२०३५-३६) मेरित प्रथम श्रेणीमा प्रथम

शैक्षिक सेवा

- २००७ पात्या तानसेनमा शील पाठशालामा शिक्षण
- १९५४: आनन्दकुटी विद्यापीठमा सुपरिटेण्डेण्ट
- २०१२-१४: आनन्दकुटी विद्यापीठमा शिक्षण
- १९५८ इस्ती: पाली त्रिपिटक प्रकाशन वार
णसीमा कार्य
- २०१९ वि.सं.: रेडियो नेपालबाट नेपालभाषाको
समाचार प्रशारण बन्द बारे विरोध गर्दा
सुरक्षाकानून अन्तर्गत छ महिना छ
दिन नजरबन्द (जेल यात्रा)
- २०२४-२६ : आनन्दकुटी विद्यापीठमा
सुपरिटेण्डेण्ट
- २०३७/४/२०: : नेपाली इतिहास, संस्कृत
तथा पुरातत्व शिक्षण समिति, त्रिवि,
कीर्तिपुरमा सहायक प्राध्यापक
- २०३७/१०/४ : उप-प्राध्यापक पदमा
नियुक्ति
- २०४०/११/१ : कीर्तिपुर वहमुखी क्याम्पसमा
पदस्थापना

Wishing you all the best

FOOD JUNCTION

LCBC House, Hospital Road, Maharajgunj,
P.O. Box : 14257, Kathmandu, Nepal.

Tel : 415447, Fax : +97-1-422480, E-mail : lcbc@wlink.com.np

Remember us for :

Newari Khana, Nepali Khana, Sizzler MoMo, Pizza, Burger, Main Course & Breakfast

Home Packing System available here in reasonable price.

विभिन्न राष्ट्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रीय सम्मेलन एवं यात्रा

१९५२ इस्वी	: साँची अग्रशावक धातु प्रतिष्ठान समारोह
१९५४ इस्वी	: छैयौ संगीति (संगायन) रंगून, वर्मा (दर्शक)
१९५६ इस्वी	: चौथो विश्ववौद्ध सम्मेलनमा सहयोग
१९६३ इस्वी	: ११ औं एशियाली वौद्ध देश सम्मेलन
१९७२ इस्वी	: फुजी गुरुजी जन्मोत्सव एवं एशियाली वौद्ध देश शान्ति सम्मेलन, टोक्यो
१९७६ इस्वी	: तृतीय एशियन बुद्धिष्ठ कन्करेन्स
१९७८ इस्वी	: राष्ट्रीय वौद्ध गोष्ठी, लुम्बिनी
१९८१ इस्वी	: परमाणु निःशस्त्रीकरण सम्मेलन
१९८२ इस्वी	: यूथ सेमिनार अन बल्ड रिलिजन
१९८४ इस्वी	: YSWR को नेता भई विश्व-भ्रमण
<u>साहित्यिक सेवा</u>	
१९५०	: नेपालभाषा रचना काल (जनवरी ३०)
१९५३-५४	: धर्मोदय मासिक पत्रिकाको अन्तर्रङ्ग सम्पादक
१९५५-१९५८	: धर्मोदय (स्वाँयः पुन्ही) पत्रिका सम्पादन
१९५९	: नाटक १२ वटा लेखन पूरा
२५०५-१५	: बु.सं. (स्वाँयापुन्ही) वार्षिक पत्रिका सम्पादन
२०१७ वि.सं.	: नेपालभाषा पत्रिका दैनिकमा अन्तर्रङ्ग सम्पादन
<u>रचना</u>	
पुस्तक	: नेपाल भाषा १०, नेपालभाषामा मौलिक २५, अनुदित ८, सम्पादित १८
नाटक	: नेपालभाषामा १८
साहित्य	: नेपालभाषा विविध पुस्तक ४ (नाटक त्रि.वि.वि.को आई ए. वी.ए. र एम.ए. स्तर पाठ्यक्रम)
<u>पदक</u>	
ने.सं. १०७	: श्रेष्ठ सिरपा: जुजु जयप्रकाश नाटक
वि.सं. २०३८	: महेन्द्र विद्याभूषण 'ख'
	: श्री गोकुलचन्द्र पदक
वि.सं. २०५९	: धर्मवहादुर धाख्वा सिरपा:
<u>अन्य क्रियाकलाप र संघ-संस्था</u>	
२००८ वि.सं.	: देखि विभिन्न साहित्यिक, सामाजिक एवं सांस्कृतिक संघ संस्था, खल: परिषद्

लुम्बिनी

२०४१ वि.सं.	: आदिमा सहभागी २०२९ लुम्बिनी विकास सहयोग समितिमा उपाध्यक्ष
२०४९ वि.सं.	: अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको महायेर समागमपछि सहसचिव
२०५९ सम्म	: अध्यक्ष, धर्मोदय सभा,
	: अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको उपाध्यक्ष प्रमुख, श्रीकीर्ति विहार
	: नेपाल वौद्ध परियति शिक्षा (सह शिक्षाध्यक्ष)
	: आनन्द भूमि वौद्ध मासिक पत्रिकाको निर्देशक
	: विश्वशान्ति वौद्ध शिक्षालयको उपाध्यक्ष
	: वौद्ध महिला संघ, नेपालको धर्मानुशासक
	: नगर मण्डप जापानी भाषा केन्द्रको सल्लाहकार
	: श्रीकीर्ति वौद्ध केन्द्रको अध्यक्ष
	: हिमालयन बुद्धिष्ठ फाउण्डेशनको अध्यक्ष

ऐतिहासिक वौद्ध तीर्थ यात्रा

२०२१ वि.सं.	: ५०० नेपाली वौद्धहरूलाई विशेष रेलबाट भारतमा यात्राको नेतृत्व गरेको
२०२६ वि.सं.	: ५६० नेपाली वौद्धहरूलाई विशेष रेलगाडीबाट चार धाम लगायत भारत यात्राको व्यवस्थामा नेतृत्व गरेको
२०३४ वि.सं.	: ५५० नेपाली वौद्धहरूलाई विशेष रेल गाडीबाट ऐतिहासिक यात्राको लागि उपाध्यक्ष भएर सहयोग गरेको ।

संस्थापन र व्यवस्थापन

	: नेपालमा बुद्ध धर्म प्रचार प्रसार गर्ने अग्रज व्यक्तित्व अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको स्थापना कालदेखि सकिय व्यक्तित्व । नेपाल वौद्ध परियति शिक्षा स्थापना कालदेखि कर्मयोगी ।
२०१८ वि.सं.	: गणमहाविहार, काठमाडौंको जिर्णोद्धार संस्थापक
२०३२ वि.सं.	: कीर्तिपुरमा जग्गादान प्राप्त
२०३३ वि.सं.	: नगर मण्डप श्रीकीर्ति विहारको संस्थापन
२०४३ वि.सं.	: ऐतिहासिक सामुहिक दुर्लभ प्रव्रज्या समारोह सयोजक

प्राध्यापक भिक्षु अब रहेन्

- वसन्त महर्जन, कीर्तिपुर

नेपाललाई विश्वसमक्ष परिचित गराउने महान व्यक्तित्व गौतम बुद्ध हुन्। हो, विश्वले नेपाललाई उनैको देश भनेर चिन्दछ। त्यसैले हामी गौतम बुद्धलाई राष्ट्रिय विभूतिको रूपमा स्वीकार्दछौं। आजभन्दा २५ सय वर्ष अगाडी गौतम बुद्धले विश्व शान्तिको जुन दर्शन प्रतिपादन गर्नुभएको थियो, साँच्ची नै दर्शनरूपी त्यो दियोको ज्वाला अहिलेसम्म निरन्तर बलिरहेको छ। अहिले बुद्धको दर्शनको प्रभाव विश्वभरि फिजिएको हामी प्रष्ट देख्छौं। अझ भन अहिले विश्वभरि फैलिएको हत्या, हिंसा र युद्धको स्थितिले बुद्धको दर्शनको महत्व अरु बढी थपिएको छ। त्यसैले बुद्धको लोकप्रियता विश्वमा भन् भन् बढ़दैछ। यसबाट नेपालको गौरव पनि भन् भन् बढ़दैछ।

तर हिजो आज कहिलेकाहीं तपाईं हामीले अख्वारहरूमा भारतीय विद्वानहरूले बुद्धको जन्मस्थल भारतमा पर्दछ भनेर भूठो दावी गरेको कुरा सुन्दछौं। हामीलाई यस्तो कुराले हाम्रो देशको इतिहासमाथि भारतीयहरूले हस्तक्षेप गर्न लागेको जस्तो भान पर्छ। यति हुँदाहुँदै पनि विश्वसामू बुद्धको जन्म नेपालमै भएको हो भन्ने तथ्यसङ्गत प्रमाणहरू हामीले देखाउनु नै पर्दछ।

तपाईं नआत्तिनुस्। नेपालका पुरातत्वविद् तथा इतिहासविद्हरूले गौतम बुद्ध नेपालको भूभागमै जन्मनु भएको थियो भन्ने कुराको प्रशस्त प्रमाणहरू विश्वसामू प्रस्तुत गरेका छन्। त्यसैले विश्व समुदायले सधै नै बुद्धको जन्म नेपाली भूभागमै भएको हो भन्ने कुरा मान्दै आएको छ।

यसरी विश्व समुदायसमक्ष बुद्धको जन्म नेपालमै भएको हो भन्ने कुरालाई यथेष्ट प्रमाण जुटाउने एक विद्वान हुनुहुन्छ- प्राध्यापक भिक्षु सुदर्शन। उहाँले त्यतिमात्र होइन बुद्ध दर्शनलाई राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय रूपमा व्यापक प्रचार प्रसार गर्नमा पनि महत्वपूर्ण भूमिका

खेल्नु भएको छ। उहाँ त्रिविविका प्राध्यापक पनि हुनुहुन्यो। त्यसैले भिक्षु सुदर्शन महास्थविर नेपालका चर्चित र लोकप्रिय राष्ट्रिय व्यक्तित्वहरूमध्ये एक हुनुहुन्छ।

तर अफसोच ! आज भिक्षु सुदर्शन हाम्रोमाझ हुनुहुन्न। उहाँले गत २०५९ साल श्रावण ५ गते आफ्नो देह त्याग गर्नुभयो। त्यस दिन साँच्ची नै सम्पूर्ण नेपाल लगायत विश्व बौद्ध समुदाय शोकाकुल बन्यो।

हो, आज हामी उहाँको सम्झनामा उहाँवारे नै केही चर्चा चलाउन गझरहेका छौं।

भिक्षु सुदर्शन जन्म:

आज भन्दा ६८ वर्षअघि ललितपुरको वकु वहालमा भिक्षु सुदर्शन महास्थविरको जन्म भएको थियो। पिता न्हुच्छेराज शाक्य र माता हर्षमाया शाक्यका माहिला पुत्रको रूपमा उहाँको जन्म भएको थियो। बौद्ध धर्मावलम्बी घर र घरमा पाइने धार्मिक वातावरणका कारण उहाँको बाल मस्तिष्क पनि बुद्ध धर्मप्रति नै आकर्षित भयो। त्यतिखेर एक पल्ट भिक्षु बुद्धघोषले “तिमि भविष्यमा के हुन्छौ ?” भनी प्रश्न गर्दा उहाँले सजिलैसित म भिक्षु हुन्छु भनेर जवाफ दिनुभयो। नभन्दै उहाँलाई सन् १९५० को जनवरी ७ का दिन भारतको कुशीनगरमा श्रामणेर दीक्षा दिइयो। यसरी नै सन् १९५४ नोभेम्बर ३० मा सार नाथमा उपसम्पदा भएपछि उहाँ भिक्षु बन्नुभयो।
शैक्षिक योग्यता र शैक्षिक सेवा:

पह्न भनेपछि हुरुकै हुने स्वभाव भिक्षु सुदर्शनको सानै उमेरदेखिको बानी थियो। सन् १९५४ मा हिन्दीमा कोविद गरेपछि सन् १९६७ मा उहाँले बीर गंजवाट नेपालभाषामा साहित्यरत्नमा बोर्डप्रथम प्राप्त गर्नुभयो। यसरी नै उहाँले सन् १९६८ मा एस.एल.सी. प्रथम श्रेणीमा, आई.ए.द्वितीय श्रेणीमा, बी.एड.मेरित श्रेणीमा र सन् १९७९/८० मा एम.ए.(नेपाली इतिहास,

संस्कृति र पुरातत्व)मेरित श्रेणीमा पास गर्नुभयो ।

भिक्षु सुदर्शन महास्थविरले वि.सं. २००७ सालमा पाल्या तानसेन टक्सारमा शील पाठशालाबाट शैक्षिक सेवा प्रारम्भ गर्नुभयो । त्यसपछि उहाँले काठमाडौं स्वयम्भूस्थित आनन्दकुटी विद्यापीठमा निरन्तर रूपमा शिक्षण सेवा पुर्याउदै आउनुभयो । त्यस्तै गरी उहाँले नेपाली इतिहास, संस्कृति, तथा पुरातत्व शिक्षण समिति, वि.वि. कीर्तिपुरमा पनि काम गर्नुभयो । वि.वि.मा उहाँले आफ्नो जीवनको अन्तिम समयसम्म नै सेवा पुऱ्याउनुभयो । अनुसन्धान तथा लेखन:

भिक्षु सुदर्शन महास्थविर बुद्ध धर्म, कला, संस्कृति र पुरातत्वको क्षेत्रमा एक आधिकारिक श्रोत र बुद्धको जन्मभूमि लुम्बिनीको ज्ञाताको रूपमा चिनिनु हुन्छ । साहित्यिक क्षेत्र उहाँको अर्को प्रखर व्यक्तित्व दर्शाउने क्षेत्र हो ।

२१ वर्षको उमेरमा उहाँले बुद्धकालीन एउटा घटनालाई लिएर नेपाल भाषामा लेख्नु भएको 'अम्बपाली' पूर्णाङ्गी नाटकलाई नेपालभाषा वाङ्मयको नाट्य क्षेत्रमा एक मास्टर पीसको रूपमा नै लिइन्छ । त्यसपछि, उहाँद्वारा लिखित ऐतिहासिक घटनामा आधारित नाटक 'जुजु जयप्रकाश'ले श्रेष्ठ सिरपाठ(नेपालभाषा क्षेत्रमा एक प्रतिष्ठित पुरस्कार) प्राप्त गन्यो । उहाँका नेपाली भाषामा प्रकाशित अनुसन्धानमूलक कृतिहरूमा बुद्ध र बौद्ध संस्कृति, बुद्ध र बुद्धधर्म, लुम्बिनी, पदमपाणी बोधिसत्त्व, नेपाली विहारका विशेषताहरू, बुद्ध धर्मप्रति शासकहरूको असहिष्णुता आदि प्रसिद्ध छन् भने नेपालभाषामा 'लुम्बिनीया किचलय' 'निर्वाण' 'लुम्बिनीस्थित अशोक स्तम्भ', 'भगवान बुद्ध्या जन्मस्थल लुम्बिनी', 'नेपालय बुद्ध धर्म', 'महाबुद्ध', 'चैत्य पूजा' आदि प्रसिद्ध छन् । यसका साथै उहाँले विभिन्न पत्रपत्रिका, पुस्तक आदिको सम्पादन तथा अनुवाद गर्नु भएको पनि पाइन्छ ।

विदेश यात्रा र यात्राको आयोना

विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय सभा सम्मेलनहरूमा सहभागी हुने क्रममा उहाँले अनेकौं मुलुकहरूको भ्रमण गर्नु भएको छ । ती मुलुकहरूको भ्रमणको अवसरमा उहाँ आफ्नो कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित कुराहरूको ब्रवलोकन तथा सामग्री संकलन कार्य कहिलै छुटाउनु हुन्यो जसले गर्दा तुलनात्मक अध्ययनको लागि उहाँलाई

यथेष्ठ सहयोग जुटाउदथ्यो ।

यसरी उहाँ आफूमात्रै यात्रामा निस्कनुहुन्नथ्यो बरु अरुलाई पनि यात्रा गर्न अवसरहरू दिनु हुन्यो वा यात्राको आयोजना गरेर सो अवसर अरुहरूको लागि पनि उपलब्ध गराउनुहुन्यो । वि.सं. २०२१ सालमा उहाँले पाँच सय नेपाली बौद्धहरूको नेतृत्व गर्नु भई विशेष रेलद्वारा लुम्बिनी, कुशीनगर, श्रावस्ती, बुद्धगया, र जगह आदिको यात्रा गराउनु भएको थियो । त्यस्तैगरी उहाँले वि.सं. २०२६ सालमा अर्को पाँच सय ६० जना नेपाली बौद्धहरूलाई विशेष रेलद्वारा लुम्बिनी, कुशीनगर, श्रावस्ती, लखनऊ, दिल्ली, आगा, राँची, अजन्ता, एलोरा, बुद्धगया, सारनाथ, यात्रा गराउनु भयो । वि.सं. २०३४ सालमा पनि उहाँले पुनः अर्को छ सय ५० जना नेपाली बौद्धहरूको नेतृत्व गर्दै यस्तै यात्राको आयोजनामा उपाध्यक्ष भई सहयोग गर्नु भयो ।

नेतृत्व र जनसहभागिता

अध्ययन, अध्यापन, लेखनजस्ता क्षेत्रहरूमा मात्रै नभई उहाँको कार्यकैशलता जनपरिचालन र नेतृत्व तहमा पनि उल्लेख्य मात्रामा भेटिन्छ । इतिहासिको पानामा सीमित हुन पुगिसकेको गणमहाविहारको जीर्णोद्धार उहाँले आफ्नो २७ वर्षको उमेरमा सम्पन्न गराउनुभएको थियो ।

उहाँ भिक्षुभएर कहिलै पूजापाठमा मात्र सीमित हुनु भएन । उहाँ जहिलै पनि बुद्ध दर्शन, बुद्ध धर्म र देशको शिर उँचो कसरी पार्न सकिन्छ भनेर चिन्तनशील भई बुस्नु हुन्यो । त्यही क्रममा त्यस कार्यको लागि उहाँमा एउटा सृजनशील विचार आयो । त्यो विचार थियो- एउटा नमूना खालको बौद्ध विहार निर्माण गर्ने । त्यसपछि उहाँ निरन्तर रूपमा त्यस कार्यको लागि जुट्नु भयो ।

त्यही क्रममा उहाँ वि.सं. २०३२ सालमा कीर्तिपुरस्थित नयाँवजारमा विहार निर्माणार्थ जग्गा प्राप्त गर्न सफल हुनु भयो । त्यसपछि लगातार उहाँ त्यस ठाउँमा विहार स्थापना गर्न आर्थिक संकलन गर्न तथा सहयोग जुटाउन लागीरहनु भयो । विहारको लागि प्राप्त जग्गा तत्कालीन समयमा स्थानीय मान्छेहरूले दिसापिसाव गरेर फोहर गर्ने ठाउँ थियो । तर आखिरमा भिक्षु सुदर्शनले स्थानीय जनताको सहयोगमा पहिले फोहर फाल्ने त्यस ठाउँमा एक भव्य विहारको निर्माण

गरेर सम्पूर्ण कीर्तिपुरकै शोभा बढाई दिनुभयो । 'नगर मण्डप श्रीकीर्ति विहार' नाउँ रहेको त्यस विहारको निर्माण इतिहास सिंगो एक ग्रन्थको रूपमा प्रकाशनको तरखरमा छ ।

जेल यात्रा:

घर गृहस्थी छोडेर भिक्षु बन्नुभए पनि भिक्षु सुदर्शनले सामाजिक न्याय अन्यायको कुरामा यथेष्ट ध्यान दिनुहुन्थ्यो । राणाकालमा 'बुद्ध धर्मलाशई दबाउनुनै पर्छ' र हिन्दूधर्मलाई मात्र फल दिनुपर्छ' भन्ने मान्यता र खलेहरू चलखेल गर्न छुट दिई नै राखिएकोमा उहाँ असन्तुष्टि व्यक्त गर्नु हुन्थ्यो । अन्यायको विरुद्ध लड्ने शिक्षा बुद्धका उपदेशहरूबाट नै पाएको बताउनुहुने भिक्षु सुदर्शन महास्थविरले पंचायतकालमा सरकारको 'एक भाषा एक भेष' नीतिको विरुद्ध उपत्यकाको नेवार समुदायले गरेको विभिन्न आन्दोलनमा लाग्नाले अन्य आन्दोलनकारी सरह जेलयात्रा पनि गर्नु पन्थ्यो । वि.सं. २०२२सालतिर रेडियो नेपालबाट नेपालभाषाको समाचार प्रसाराढा बन्द गरेको घटनालाई नेवार समुदायप्रति नै हेपाहा नीति लिएको र जातीय दमनको संकेत दिएको रूपमा लिई नेवार समुदायले त्यसविरुद्ध आन्दोलन नै छेडेको थियो जसलाई २२ साल आन्दोलन भनेर चिन्ने गरिन्छ । यसैबेला उहाँलाई सुरक्षा कानून अन्तर्गत ६ महिना ६ दिन जेल यात्रा गराइएको थियो । त्यस सन्दर्भमा उहाँ भन्नु हुन्छ- "भिक्षुहरू समाजमा हुने अन्याय र अत्याचारलाई मूक दर्शक भएर हेर्ने वा त्यसबाट भाग्न कहाँ मिल्छ र ?"

विशेषता:

धर्म जीवनको लागि हुनुपर्छ भन्ने बलियो मान्यता उहाँको थियो, उहाँका अनुसार अफगानिस्तानमा बुद्ध धर्मको विकास एक समय निकै माथिल्लो स्तरमा पुगेको भएतापनि पछि बौद्ध भिक्षुहरूले त्यसलाई शासकहरूको इच्छानुसार प्रयोग गरिर्दिंदा बुद्ध धर्मले ठूलो नोक्सान बेहोर्नु परेको थियो । त्यतिबेला भिक्षुहरूले शासकहरूको चक्रडी गर्नेतिर नै बढी समय विताउनुका साथै लडाई लड्न जाँदा पनि लडाई जित्ने मन्त्रको नाममा भएनभएका झुठा कुराहरू पाठ गर्ने र सैनिकहरूको मनोवल बढाउन भनी रणभूमिमा उनीहरूको पछि पछि लाग्नाले पछि शत्रुहरूले १०

सैनिकहरूसँगै भिक्षुहरूलाई पनि समाप्त पारे । त्यतिबेला ध्वष्ट नपारिएका बौद्ध कलाकृतिहरूलाई वामियानमा केही समयअघि तालिवान शासकहरूले बमले उडाइदिए ।

आफ्नो जीवन कालमा भिक्षु सुदर्शन बुद्ध धर्मको लागि पहेरदारजस्तो नै हुनुहुन्थ्यो । बुद्ध धर्मको प्रचार प्रसार तथा विकासका लागि उहाँ सधैँ अग्रसर हुनुहुन्थ्यो । अन्तिम क्षण

दिनभर आरामसाथ विताउनुभएका भिक्षु सुदर्शन महास्थविरलाई वि.सं. २०५९ आसार ३० गते राती कीरीव १० बजेतिर अचानक हृदयघात हुन पुग्यो । भोलि पल्ट विहान उपचारार्थ शहीद गङ्गालाल राष्ट्रिय हृदयरोग केन्द्रमा लिएको भएतापनि उपचार गराउँदा गराउँदै उहाँले साउन ५ गते दिउँसो २:४५ बजे आफ्नो अनित्य जीवन छोडेर अनन्त यात्राका लागि प्रस्थान गर्नु भयो ।

अतुलनीय टिकाउ र आरामदायी सुविधाका साथ *Jialing* को परम्परागत पावरको आश्चर्यजनक संगम । आजैदेखि *Jialing* हाँक्न शुरु गर्नुहोस् र वाँकी अन्य बाइकहरूभन्दा तपाईलाई धेरै आगाडि यसले पुऱ्याएको महशुस गर्नुहोस् ।

**Sugar Trading
Company P. Ltd.**

Jialing Complex, Basundhara, Ring Road
Kathmandu, Nepal

Tel : 353136, 355365, Fax : 977-1-
355348, E-mail : sujgan@mos.com.np
Tripureshwor Showroom, Tel : 249503

सुदर्शन भन्तेलाई फर्केर हेटा

- घनश्याम राजाकर्णिकार

श्रद्धेय भिक्षु सुदर्शन महास्थविरले नेपालमा बुद्धधर्मको आधुनिक विकास र उत्थानको लागि महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आउनुभएको मलाई पहिलेदेखि थाहा थियो । नेपालमा थेरवाद शासनलाई आजको यो विकसित अवस्थामा पुच्चाउन उहाँको प्रशंसनीय योगदान रहेको छ । श्रद्धेय सुदर्शन भन्ते बौद्ध भिक्षुमात्र हुनुहुन्छ । उहाँ प्राध्यापक, शिक्षाविद्, अन्वेषक, समाज सुधारक, इतिहासकार, पुरातत्वविद्, बौद्ध लेखक आदि हुनुहुन्छ । अवश्यपनि उहाँजस्तो वहुमुखी प्रतिभाशाली भिक्षुको असामयिक निधनले नेपाली बौद्ध जगतमा अपूरणीय क्षति हुन पुरेको छ ।

श्रद्धेय भन्तेको पुण्य स्मृतिमा उहाँको निर्वाण कामना गर्दै उहाँबारे सम्झनाका केही लहरहरू कोर्न पाउँदा मलाई सन्तोष लाग्नु स्वाभाविकै हो ।

श्रद्धेय भन्तेलाई मैले पहिलेदेखि चिनेको भएपनि उहाँसँगको उठ्वस भने करीब तीन वर्ष अधिदेखि मात्र भएको थियो । एउटा बौद्ध गोष्ठीमा उहाँसँग जस्ता भेट हुँदा उहाँले मलाई फुर्सदमा एकपटक भेटन आउनु भन्नुभयो । उहाँको आज्ञा सिरोपर गरी भोलिपल्टै कीर्तिपुर स्थित उहाँ बस्नुहुने 'श्री कीर्तिपुर विहार' मा पुगें । मलाई देखी उहाँ प्रसन्न हुनुभयो । उहाँसँग भएको कुराकानीबाट बुद्ध र बुद्ध धर्म सम्बन्धी मेरो केही रचनाहस्तवाट उहाँ प्रभावित हुनुभएको थाहापाएँ । त्यसबेला भन्तेले मलाई माया गरी बुद्ध धर्म सम्बन्धी ६-७ ओटा राम्रा गहकिला पुस्तकहरू दिनुभएको म अहिले पनि भलभली सम्झन्छ । यसलाई मैले बुद्ध धर्म बारे अझ बढी अध्ययन गरी लेख्दै जानु भनी परोक्षरूपवाट मलाई हौसला र प्रेरणा दिनुभएको ठाने । साँच्चे, त्यसबेला देखि उहाँप्रति मेरो मनमा विशेष आदर भाव जागेको थियो । त्यसैले होला उहाँ कहाँ म कहिले काहीं गई उहाँप्रति आदर भाव व्यक्त गर्न थालें । उहाँसँगको प्रत्येक भेटघाट र छलफलमा बुद्धधर्म र अरु विषयमा

उहाँको गहन अध्ययन र जानकारी भएको मैलै अनुभूत गरें ।

अर्को सन्दर्भ, २०५८ सालको कुरा हो । एक दिन उहाँले मलाई फोन गरी बोलाउनु भयो । आफ्नै व्यवसायमा अलमलिरहनु परे पनि म तुरुत उहाँ भन्तेलाई भेटन कीर्तिपुर पुगें । मलाई देखासाथ उहाँले प्रश्नन हुँदै केही दिन अधि अर्थात २०५८ माघ २५मा कान्तिपुर दैनिकमा लुम्बिनीबारे प्रकाशित मेरो यात्रावृत्तान्तबारे चर्चा गर्नुभयो । बुद्धको जन्मभूमि लुम्बिनीबारेको लेख हुँदा उहाँ आकर्षित हुनुभएको होला भन्नाने । तर यतिमात्र होइन र हेछ । लुम्बिनीबारे उहाँ धुरन्धर आधिकारिक जाता हुनुहुँदो रहेछ । यो कुरा मलाई पहिले थाहा थिएन । त्यसबेला लुम्बिनीबारे उहाँको वर्णन सुन्दा म आश्चर्यचकित भएँ । अझ लुम्बिनीस्थित सम्प्राट अशोकको शिला-स्तम्भबारे अन्वेषणात्मक विवरण सुन्दा म अवाक् नै भएँ । साँच्चे, लुम्बिनीबारे हामीले थाहा पाउनुपर्ने र गर्नुपर्ने अझ धेरै भएको मैलै अनुभूत गरें ।

बुद्धदेवको महिमा र बुद्धधर्मको विकासलाई निरन्तरता दिन उहाँले गर्नुभएको कार्यको मूल्याङ्कन गर्दै हामीले प्रेरणा लिई केही गर्न सक्यौ भने मात्र उहाँलाई सम्झेको सार्थक हुनेछ भन्ने कुरामा म विश्वस्त छु ।

अन्तमा श्रद्धेय भिक्षु सुदर्शन महास्थविरप्रति सादर नतमस्तक भई निर्वाण कामना गर्दछु ।

भिक्षु सुदर्शनको नाटकको विशेषता

- भिक्षु सुशील

आफ्नो जीवनकालमा अनुवाद, सम्पादन र मौलिक गरी ७० भन्दा बढी पुस्तक लेख्नु हुने दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरले नेपाल भाषाको साहित्य भण्डार समृद्ध बनाउनमा योगदान दिनुभएको छ । उहाँले १२ वटा पूर्णाङ्गिक नाटक लेखेको बताइन्छ । उहाँले लेख्नु भएका सम्पूर्ण नाटक प्रकाशित भै नसकेको भएतापनि 'अम्बपाली, राष्ट्रपाल, सुप्रिया, आशंका, प्रतिशोध, विम्बिसार, राजा जयप्रकाश, पटाचारा' प्रकाशित भैसकेका छन् । प्रकाशित नाटकहरू बुद्धधर्मका सन्देश, राजनीति, नारी समस्या, सामाजिक आर्थिक समस्या, छुवाछुत जस्ता सामाजिक विकृतिमा केन्द्रित भएको देखापर्दछ । "श्रेष्ठ सिरपा:"बाट विभूषित उहाँले आफ्ना अधिकांश नाटकको विषयबस्तु बुद्ध धर्मसँग सम्बन्धित व्यक्तित्वहरूका जीवनीबाट लिएका छन् । मुलतः उहाँ भिक्षु हुनु भएकोले बुद्धधर्मलाई प्राथमिकता दिनु अस्वाभाविक पनि होइन ।

सर्वपथम प्रकाशित पूर्णाङ्गिक नाटक अम्बपालीमा नाटककारले आफ्नो राजनीतिक विश्वास व्यक्त गरेको देखिन्छ । यस मार्फत स्वेच्छाचारी (निरङ्कुश) राजतन्त्रको तुलनामा उदारवादी प्रजातान्त्रिक गणतन्त्रिय व्यवस्था उत्कृष्ट भएको देखाउन खोजे को छ । यस पछिको नाटक राष्ट्रपाल प्रत्यक्षतः बुद्धधर्मको महत्व बुझाउने उद्देश्यले लेखेको हो भन्न सकिन्छ । अधिल्लो नाटक अम्बपालीको तुलनामा कलात्मक अभिव्यक्ति कमजोर रहेको राष्ट्रपाल नाटकले दार्शनिक

पक्षमा जोड दिएको छ । यसैले विभिन्न प्रसङ्गमा बुद्ध धर्मका सूत्रहरू उद्धरण गरी वौद्धिक खुराक दिने प्रयास गरिएको हो । अन्य नाटकहरूमा परोक्ष रूपमा भनिने कुरालाई यसमा प्रत्यक्ष रूपमै व्यक्त गरेको देखिन्छ । विम्बिसार नाटक विषयबस्तुको दृष्टिले ऐतिहासिक भएतापनि यसको अभिव्यक्ति शैली गहकिलो छ । ऐतिहासिक पक्षमै मात्र यसलाई सीमित नगरीकन पारि वारिक समस्याको रूपमा प्रस्तुत गरको हुँदो हो त यस नाटकलाई आधुनिक समस्या नाटकको हाराहारीमा राख्न मिल्ने थियो । तर नाटककारले इतिहासमा घटेका घटनाहरूमा नै यसलाई केन्द्रित गरिदिएको हुनाले चरित्र प्रधान नाटककै लहरमा पुर्याइएको छ । सुप्रिया नाटक जन कल्याणका विविध पक्ष देखाउने नाटक हो । यस मार्फत सङ्गठनको महत्व पनि देखाइएको छ । प्रतिशोध नाटकले सहिष्णुता र मेलमिलापको महत्व बुझेपछि प्रतिशोधको ज्वाला शान्त हुने सन्देश दिएको छ ।

उहाँका प्रकाशित नाटकहरू मध्ये पटाचारा एउटै मात्र पद्यमा लेखिएको छ । गद्यमा लेखिएका नाटकहरूमध्ये 'अम्बपाली' र 'विम्बिसार' कलात्मक अभिव्यक्ति र प्रस्तुतीमा सबल नाटक हुन् । उहाँका अन्य नाटकहरूको तुलनामा यी दुई नाटक उच्चकोटिका छन् । पद्यमा लेखिएको पटाचारा नाटक पछिल्लो हो । यस सम्बन्धमा नाटककार स्वयंको भनाई हो- 'चालिसवर्ष अधि श्रामणेर हुँदाको समय लेखेको, त्यसमा पनि

*Auspicious occasion of Vesakh Day
we express heartiest warm greetings & best wishes*

World Distribution Nepal Pvt. Ltd.

P.O. Box : 11291, Siddhi Bhawan, Kathmandu, Nepal

Tel : 243706, 246234, 255088, 263600, Fax : 977-1-243726, E-mail : bishwa@ccnep.com.np

हराएका पानाहरूको पूर्ति गरी तयार गरिएको' हुनाले 'कहिं कतै खल्लो लागेको पनि छ ।'

नाटककार भिक्षु सुदर्शनले आफ्नो नाटकको प्रारम्भ मनोगत भावना (वा मनोवाद) देखाएर गरेका छन् । बेलायतका विश्व प्रथ्यात नाटककार विलियम शेक्सपीयरले पनि आफ्नो नाटकको प्रारम्भ प्रायः गरी Action बाट नै गर्नै गरेको छ । शेक्सपीयरले आफ्नो नाटकको प्रारम्भिक दृश्य वात्य क्रिया देखाइ गर्नै गरेका हुन्छन् भने भिक्षु सुदर्शनको नाटक मानसिक क्रिया (मनोवाद) बाट अधि बढेका छन् । उहाँका प्रकाशित नाटकहरू मध्ये 'सुप्रिया, राष्ट्रपाल, र अम्बपाली' नाटकमा नाटकका पात्रहरूले बुद्ध, धर्म र संघको शरण ग्रहण गरेको दृश्यसंगै नाटक टुङ्गाइएका छन् । प्रतिशोध नाटक बुद्ध धर्मको मध्यमार्ग नीतिको महत्व देखाउने नाटक हो । यसका दुई प्रतिद्वन्द्वी पात्र दीर्घायुकुमार र ब्रह्मदत्तकावीच सुलहको दृश्य संगै अन्त्य देखाइएको छ । पटाचारा नाटकको प्रस्तावनालाई नाटकको अन्त्य मान्ने हो भने सुखान्त तर नाटकको अन्त्यलाई मात्र हेर्दा भने वियोगान्त मान्नुपनै नाटक हो । विम्बिसार नाटक पूर्ण रूपमै वियोग प्रधान नाटक हो ।

बुद्ध धर्मको साहित्य-इतिहासमा वर्णन गरे अनुसार नै आफ्नो नाटकमा पनि अन्त्य देखाउने उहाँले प्रारम्भ र मध्यमा आफ्नो कल्पनाको सहायता लिने गरेको देखिन्छ । यस खण्डमा तात्कालिन अवस्था जुन नाटककारले गरेका अनुभव, आफ्नो दृष्टिकोण, सामाजिक-वैचारिक चरित्र-चित्रण गर्नै कुरामा रोमान्सलाई पनि स्थान दिने गरेको छ । इतिहासका घटनामा रोमानीभावलाई पनि संयोजन गरिदिनु नाटककारको विशेषता देखिन्छ । समग्रमा भन्नु पर्दा नाटककार भिक्षु सुदर्शनको नाटकमा देखिने विशेषताहरू यी हुन्-

१. बुद्ध धर्मसंग सम्बन्धित विषयवस्तुमा केन्द्रित भएतापनि अनुगमणात्मक पद्धतिमा नअल्फनु,
२. अतीतकालीन समाजको चित्रण गर्नै क्रममा वर्तमान वा आफूले भोगेको समकालीन समाजको वर्णन गर्नु,
३. बुद्ध धर्मको सैद्धान्तिक पक्षलाई भन्दा आचरण पक्षमा वढी जोड दिनु,

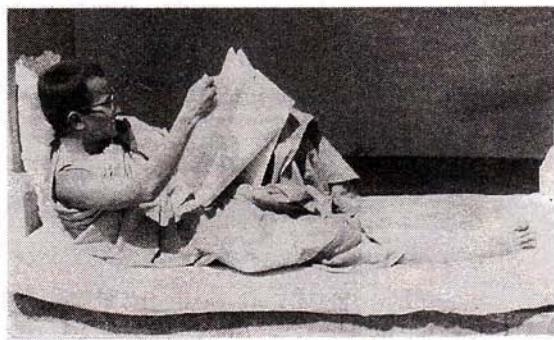
४. पूर्वीय परम्परागत नाट्य विधा अन्तर्गत नाटक लेखिएको भएतापनि पाश्चात्य नाटक सिद्धान्तवाट पनि प्रभावित भै पूर्वीय पाश्चात्य नाटक शैलीको मिश्रण गर्नु (विशेष गरी शेक्सपीयर र केही सेनेकाको प्रभाव देखापर्नु),
५. चरित्र प्रधान नाटकमा पनि समस्या प्रधान नाटकका तत्वहरूलाई स्थान दिनु,
६. पात्रहरूका मनोभाव दर्शाउने क्रममा रूसी साहित्यकार एन्तोन चेखोवहरूको प्रवृत्ति अनुशरण साथै फ्रायडको मनोविश्लेषणको प्रभाव दर्शाउनु,
७. दुई व्यक्तिको द्वन्द्वलाई दुई विचारधाराको द्वन्द्व गरी देखाउन सक्नु,
८. आर्थिक विचारधारामा शूळम साम्यवाद, राजनीतिक विचारधारामा उदार प्रजातन्त्र र राष्ट्रवादको पक्ष लिनु,
९. आफ्नो सन्देश प्रत्यक्ष रूपमा नभै परोक्ष रूपमा दिनु,
१०. प्रचारवादी नभै प्रचारकको भूमिका निभाउनु,
११. ऐतिहासिक विषयवस्तुलाई कल्पनामा सजाएर गति दिने क्रममा रोमानीवादलाई प्रयोग गर्नु ऐतिहासिक रोमान्सलाई स्थान दिनु,
१२. बुद्धकालीन समाजको चित्रण गर्नै क्रममा नेवारी जनजीवनको वर्णन गर्नु ।

परम्परागत सूत्रलाई संग्रह गर्दै रोमानीवाद-स्वच्छन्दतावादको प्रयोग, ऐतिहासिक घटना र पात्रहरूलाई प्रयोग गर्दै आधुनिक यथार्थ नजिकका विषयवस्तुको उत्थान गर्नै स्वभावले नाटकका विभिन्न स्वरूप (ऐतिहासिक-सामाजिक), विभिन्न शैली (परम्परागत-आधुनिक समस्यामूलक), घटना वर्णन, पात्रहरूको मानसिक चित्रण, संवाद, एक्सनहरूमा विविधताको प्रयोग गर्दै विविध शैली र विविध प्रविधि प्रयोग भएको देखापर्दछ । उपरोक्त पक्षहरूलाई दृष्टिगत गर्दा नाटककार भिक्षु सुदर्शनको नाटक परम्परावादी नाटकबाट इव्सेनवादी समस्यामूलक नाटक तर्फ गतिशील रहेको संक्षणकालीन नाटक हो भन्न सकिन्छ ।

सिंगो नेपालको नाटक लेखन क्षेत्रमा उहाँको योगदान समर्पणीय छ । विशेष गरी नेपालभाषा नाटक साहित्यको इतिहासमा नाटककार भिक्षु सुदर्शन अविभरणीय व्यक्तित्वको रूपमा रहेकोलाई उहाँको कृतिका पाठकले अस्वीकार गर्न सकिने छैन ।

मेरो संस्मरणमा भिक्षु सुदर्शन

- प्रा. डा. बज्रराज शाक्य

विलियम सेक्सपियरले भनेका थिए- 'यदि अन्त ठीक भएछ भने, राम्रो भएछ भने, कुशल भएछ भने, अरू सबै ठीकै भएको कुशल भएको ठान्तु पर्दछ ।' यो कुरो मेरो मनमा याद आयो जब म आनन्दकुटी विहारको उत्तरतिर सानो खोलाको छेउमा रहेको दीपमा भिक्षु सुदर्शन को दिवंगत शरीरमा आगो दन्किसकेको थियो । म सँगै लुम्बिनी विकास कोषका भूतपूर्व कोपाध्यक्ष पाल्याका छवराज शाक्य हुनुहुन्थ्यो । उपस्थित हजारौ मानिसहरू शोकाकूल थिए । भुइंमा खुशी टेक्ने ठाउँ थिएन । भन्तेज्यूको अन्तिम दर्शनको लागि मानिस टाढा-टाढा बाट ओझेरेका थिए । के बालक, के बृद्ध, के महिला, के भिक्षु, के अनागारिका, के उपासिका, के गृहस्थ, के पुलिस, के मन्त्री, मानिसहरू त्यहाँ जम्मा भएका थिए । धेरै जसको आँखामा आँसु देखिन्थ्यो । वातावरण एकदमै शोकाकूल थियो । कोही श्लोकहरू पढ्दै थिए- 'अनिच्चावत संखारा उप्पाद वय धम्मिनो, उप्पजित्वा निरुज्ञन्ति, तेसं उपसमो सुखो ।' धेरैको मनमा एउटै भावना रहेको प्रतीत हुन्थ्यो - सबै संस्कारित वस्तु अवस्था, भावना वा विचार आखिर अनित्य छन्, परिवर्तनशील छ, यसमा अपवाद भएको कुनै वस्तु वा संस्कारित चीज छैन । संसारमा जिति पनि घटनाहरू घट्छन् सबै उत्पत्ति भई विनाश हुन्छन् । यही नै प्राकृतिको नियम हो, धर्म हो । तर यो पनि सत्य हो कि उत्पत्ति भई विनाश हुँदा त्यसको वीउ निर्झर भई फेरि उत्पन्न नहुने पनि हुनसक्छ, यदि हामीले प्रकृतिको नियमलाई राम्ररी बुझ्यौ भने ।

जसरी धानलाई भुटिसकेपछि, लावा बन्छ, त्यो आख्या वीजको रूपमा काम गर्दैन र यसै लावा (अक्षता)लाई शुद्ध र शान्त रूपमा मानिन्छ । यसरी त्यो निर्झर भईसकेको वस्तु अर्को धानको कारण वन्न नसकिने हुन्छ, यसरी सदाको लागि संस्कार नास भएपछि समता हुन्छ, शान्त हुन्छ, निर्वाण हुन्छ भने कर्म क्षय भए पछि, संस्कार क्षय भएपछि, परम शान्ति प्राप्त हुन्छ ।

त्यो वातावरणमा सबै शोकाकूल थिए । तर एउटा अनुहार भने शान्त थियो, दिव्यमान थियो, कुनै किसिमको विकृति थिएन । त्यो नश्वर शरीर त्याग्नु पर्दा बहाँको चित्तलाई अलिकति पनि दौर्मनष्य भएन भन्ने अनुमान सहजै गर्न सकिन्थ्यो । त्यति बेला मनमा भावना उत्पन्न भयो- बहाँ दिवंगत पुरुष अवश्य पनि महान पुरुष हुनुहुन्छ, नत्र त्यतिका मानिसहरू जम्मा हुदैनथ्यो । प्रधान मन्त्री, भूतपूर्व प्रधान मन्त्रीहरू, पार्टीका प्रमुखहरू, मन्त्रीहरू, नेताहरूले शोक व्यक्त गर्दैनथे होला । संचार माध्यमहरूले स्थान दिवैनथे होला । जसले मृत्युलाई जानी सके र मृत्युवाट विचलित भएको देखिदैन ।

बहाँको अन्तिम घडीमा कुनै पनि नकारात्मक प्रभाव पारेको छैन किनकी उहाँले ती सबै अनुभवका कुराहरूलाई आफ्नो चित्त हृदयको अर्नी थालोमा जलाई सकेको रहेछ, होम गरी सकेको रहेछ । परिवर्तनको नियम नजानिंदा परिवर्तनशील वस्तु वा विचारमा टाँसिसएर दुःख सिर्जना गर्दा रहेछौं, तर परिवर्तनको नियम साँच्चीकै जानेको अवस्थामा त्यो नियमलाई प्रयोग गरी हामी दुःखको अवस्थावाट दुःख रहित अवस्थामा जान सक्दा र हेछौं । परिवर्तनको नियम नभएको हुँदो हो त दुःखको अवस्थावाट दुःख रहित अवस्थामा कसरी पुग्न सक्यौ होला । सुदर्शन महास्थविरज्यूले आफ्ना जीवनमा भोग्न परेका कष्टमय अनुभवहरूलाई प्रयोग गरी आफू दुःखमय अवस्थावाट आनन्दमय अवस्थामा पुगेको साक्षात प्रमाण बहाँको मृत्युको अवस्थामा पनि बहाँको अनुहार साम्य र हेको, शान्त रहेको, आनन्दित रहेको दृश्यवाट थाहा हुन्छ । यसैले मलाई सेक्सपियरको भनाई याद आएको

थियो, वहाँको जीवनमा जे जस्तो सुकै भए पनि आखिर वहाँले ती सबैलाई परिणत गरी आफ्नो अन्त राम्रो गर्नु भयो, ठीक गर्नु भयो, कुशल गर्नु भयो ।

भिक्षु सुदर्शनको नाम मैले काठमाडौंमा सम्पन्न भएको सन् १९५६ तिर विश्व बौद्ध भातृत्व संघ (WFB) को चौथो सम्मेलन ताका सुनेको थिएँ । त्यस अन्तर पाइट्रियस म्मेलनमा बौद्धहरूको अगाडी साँस्कृतिक कार्यक्रम अन्तर्गत भिक्षु सुदर्शनद्वारा लिखित नेपाल भाषाको अम्बपाली नाटक देखाउने कार्यक्रम रहेको थियो । त्यो नाटक पढादा र हेर्दा सुदर्शन भन्तेको विद्वता प्रति मेरो श्रद्धा जागेको थियो । उहाँ म भन्दा एक वर्षले जेठो हुनुहुन्थ्यो र तै पनि त्यो उमेरमा उहाँको त्यो कृति आफूलाई निकै सन्तोष प्रद, शिक्षाप्रद र नाटक कलाको हिसावले उच्च स्तरको लागेको थियो । मैले त्यसबेला बी.ए. को अध्ययन पुरा गरी सकेको थिएँ र त्यसबारेका समालोचनाहरू सेक्सपिएर र वर्नाड शा को नाटकहरू पढिसकेको थिएँ । त्यस बाहेक केही हिन्दी नाटकहरू र नेपाली नाटकहरू खास गरी बालकृष्ण सम र हृदय चन्द्र सिंहका नाटकहरूको ज्ञान थियो । नाटकको बारेमा त्यस बेला पुरा ज्ञान नभए पनि मलाई त्यो नाटक पढादा र हेर्दा त्यस बेला मेरो आफ्नो हिसावले निकै स्तरीय लागेको थियो र सुदर्शन श्रामणेर ठूलो विद्वान र साहित्यकार को रूपमा मेरो मनमा छाप परेको थियो । मेरो सम्पर्क भने वहाँसित पटककै भएको थिएँ । म त्यसबेला वहाँवाट निकै टाढा थिएँ । त्यस नाटकमा राग र द्वेषको प्रकृतिको इदर्शन मार्मिक ढङ्गले भएको र त्यसबेला मेरो पनि निवाह भर्खर भएकोले त्यो नाटक मेरो लागि ज्यादै झर्यपूर्ण रहेको थियो ।

५० वर्ष पछि अर्थात नेपालमा सन् १९५६ को १५ औं विश्व बौद्ध भातृत्व संघको सम्मेलन ताका मेरो वहाँसित सम्पर्क भयो । सम्मेलन आयोजना गर्ने जिम्मा अर्थात होस्ट हुने जिम्मा धर्मोदय सभाको थियो र धर्मोदय सभाको महा-सचिवको हैसियतले मैलै ठूलो जिम्मेदारी वहन गर्नु पन्थ्यो । त्यो सम्मेलन पूर्णतया सफल भयो ।

१५ औं विश्व बौद्ध सम्मेलनको परिणाम स्वरूप नेपालमा बौद्ध परम्परा भएका जनजातीहरूमा आफ्नो परम्परागत धर्म प्रति पुनर्जागरण शुरू भयो र ती विभिन्न

जातीका बौद्धहरूका बीचमा आपसी सम्पर्क सद्भावना सहयोग र सम्बन्ध बृद्धि हुन थाल्यो । थेरवादी भिक्षुहरू, लामा भिक्षुहरू र काठमाडौंका बजाचार्य गुरुहरूको बीचमा पनि सद्भाव बृद्धि भयो र सबै एक हुनु पर्दछ भन्ने कुरोको महशुस गरियो ।

त्यसपछि भिक्षु सुदर्शनले गर्नु भएको बौद्ध जागरण शिविरले बौद्ध जनजातीहरूलाई बुद्धधर्मको आधार भूत शिक्षा दिलाउनुमा अहं भूमिका खेल्यो, खासगरी नयाँ पिंडीका जनजातीहरूलाई बुद्धधर्मको प्रारम्भिक शिक्षा दिने कार्य गर्न बौद्ध जागरण शिविर चलाउदै पछि जनजातीका कुलपुत्रहरूलाई शिष्य बनाई थाइलैण्डमा बुद्ध शिक्षा अध्ययनार्थ पठाउनु भयो ।

नेपालमा थेरवादी, महायानी, बज्रायानी परम्परा अनुसारका सम्पूर्ण बौद्ध मार्गीहरूले एक आपसमा सद्भाव राखी, एक आपसमा सहयोग गरी संगठनात्मक ढङ्गले बुद्ध धर्मको रक्षा गर्नुपर्दछ र बुद्धका शिक्षालाई फैलाउनु पर्दछ भन्ने कुरा सबैले महशुस गर्न थालेका थिए । यस्मा एकताको आवश्यकता महशुस गर्ने भिक्षुहरूमा अमृतानन्द महास्थविर अग्रगन्य हुनु हुन्थ्यो । भिक्षु सुदर्शन पनि यस्मा चिन्तनशील देखिन्थ्यो । भन्तेज्यू यस दिशा तर्फ अगाडी सर्नु भयो र पछि धर्मोदय सभाको अध्यक्षमा पनि आसिन हुनु भयो । तीनै थरी गुरुहरू र शिष्यहरूको बीचमा आलोचना प्रत्यालोचना कम भई आपसमा समझदारी बृद्धि हुदै गईरहेको महशुस हुन्छ ।

यसरी नै लुम्बिनी बारे भिक्षु सुदर्शन जस्तो चासो राखी अध्ययन अनुसन्धान गर्ने र आवाज निकाले व्यक्ति कमै होला । जसको विद्वताको पहिचान श्री ५ को सरकारले बुझी निर्माणाधीन लुम्बिनीमा सिद्धार्थको जन्म स्थलको शीरमा चैत्य राख्नु पर्दछ भन्ने कुरा स्वीकारेको छ । नत्र नेपालमा चली आएको हिन्दुकरणको शिलशिलामा त्यो ठाउँलाई समेत मायादेवी मन्दिर नामाकरण गरी हिन्दू मन्दिरमा जस्तै गजुर राख्ने विचार गरिएको थियो । वहाँले मन्दिर भन्ने हिन्दू शब्दको पनि विरोध गर्नु भएको थियो । यसरी लुम्बिनीमा बौद्ध धारणा र भावना विपरित कार्य हुन लाग्दा जोरदार रूपमा आवाज उठाउनु हुन्थ्यो तर अभाग्यवश उहाँको साथ दिने बौद्धहरू कम हुन्थ्यो । अपशोचको कुरा यो धार्मिक मामिलाको विकास

सम्बन्धित समितिहरूका सम्बन्धित धर्मावलम्बीहरू नरही गैरधर्मावलम्बीहरू रहने गर्दछ र भगदाको वीउ रोपिन्छ । बुद्ध सम्बन्धी कुरामा अबौद्धहरू बढी संख्यामा हुने र निर्णय हुँदा बौद्धधारणा र भावना अनुकूल नभई अबौद्ध तरिकाले हुने गरेको कुरामा भिक्षु सुदर्शनले साहै चित्त दुखाउनु भएको थियो । वहाँको स्वास्थ्यमा समेत यस कुराले गहिरो प्रभाव पारेको थियो र उहाँको अन्त्यको एक प्रमुख कारण यही तथ्य पनि हुन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । किनकि वहाँ वित्तु हुनु भन्दा केही हप्ता अगाडी मात्रै सिद्धार्थ जन्म स्थलमा बौद्ध भावना अनुकूल, बौद्धपरम्परा अनुकूल, चैत्य नहाल्ने हो भने आमरण अन्सन वस्तु भन्नु भएको थियो र श्री ५ को सरकारले त्यस पछि मात्र त्यस निर्माण स्थलको छानामा चैत्य हाल्ने निर्णय गरेको थियो । यसवाट के स्पष्ट हुन्छ भने बौद्ध धर्मावलम्बीहरू बढी अध्ययनशील हुनुपर्ने, लेख्ने र बोल्न सक्नुपर्ने र सामूहिक रूपमा अगाडी सरी धर्म रक्षाकोलागि बढी क्रियाशील हुनु पर्ने देखिन्छ । यसरी सचेत भई संयुक्त रूपमा काम गर्दा हाल बौद्ध जनसंख्यात्मकतामा केही प्रतिशत बढी देखिए जस्तै परिणाम सकारात्मक भएको देखिन आउने हुन्छ ।

भन्ते सित मेरो अर्को सम्पर्क लोटस रिसर्च सेन्टरको विषयलाई लिएर भएको हो । लोटस रिसर्च सेन्टर नेपाल मण्डलमा अवस्थित पुराना बहा बहीहरूमा प्रचलित बुद्ध धर्म र संस्कृतिसित सम्बन्धित छ, भन्ने थाहा पाएर पनि भन्तेको लोटस रिसर्च प्रति सहानुभूति र सकारात्मक भावना रही आएको थियो । लोटस रिसर्च सेन्टरवाट आयोजित नेपाल मण्डलको बौद्ध संस्कृतिको सम्मेलनमा वहाँले नेपालमा ५० वर्ष देखि विकाश हुँदै आइरहेको थेरवादी बौद्ध संस्कृति वारे एउटा कार्यपत्र लेख्नु भएको थियो ।

भन्ते ज्यूमा चैत्य सम्बन्धमा गहिरो अभिरूची थियो र अध्ययन रहेको थियो । नेपालमा अनगिन्ती संख्यामा रहेका चैत्य संरक्षण हुनु पर्दछ भन्ने वहाँको धारणा स्पष्ट रूपमा रहेको देखियो । चैत्य अस्थि राखी वनाउने स्मारिका मात्रै नभई परमार्थ सत्यको प्रतिक, निरोधसत्यको प्रतिक, सम्यक सम्बोधिको प्रतिक, यथार्थताको प्रतिकको रूपमा रही आएको छ । वहाँ

लोटस सेन्टरवाट काठमाडौंमा रहेका चैत्यहरू बारेको पुस्तक प्रकाशित हुँदा ज्यादै खुशी हुनु भएको थियो । हाल लोटस रिसर्च सेन्टरले काठमाडौं उपत्यका भित्र र हेका बहा: वहाँ र चैत्य तथा धर्मधातुहरूका विस्तृत तस्वीरहरू डिजीटल क्यामेरावाट लिइ हजारौं तस्वीरहरू संकलन गरी सुरक्षित गरी राखिने लोटसको कार्यमा उहाँको ठूलो हौशला रहेको थियो । किन भने वहाँ संस्कृतिका प्राध्यापक हुनुहुन्यो भन्तेज्यूको म प्रति ठूलो सद्भावना र सहानुभूति रही आएको थियो । थाई राजगुरु पछिल्लो पल्ट नेपाल आउनु हुँदा कीर्तिपुर विहारमा वहाँको ठूलो स्वागत भएको थियो । त्यस समारोहमा म केही ढीला पुगेको थिए । भन्तेज्यूले मलाई बोलाई राजगुरुज्यूको अगाडी विशेष परिचय दिनु भएको थियो । त्यो हुलमुलमा अरू सबै कुरा छोडेर मलाई बोलाई त्यसरी परिचय होला भन्ने मैले सपनामा पनि चिताएको थिइन, त्यो मेरो लागि ठूलो सौभाग्य मात्रै होइन, ठूलो प्रेरणा र सन्तोषको कुरो थियो । यसरी म प्रति वहाँकी सद्भाव हुनुको खास कारण के हुन, मलाई थाहा छैन । वहाँको म प्रति सद्भाव रहेता पनि मैले वन्दना गर्दा कहिल्यै पनि कुनै किसिमको प्रतिक्रिया गर्नु हुन्यो । त्यो एउटा बुझ्नै नसक्ने तथ्य रह्यो । म महायानी पक्षमा विशेष लाग्ने भएको हुनाले मेरो आदरको वास्ता नगरेको हुन सक्दछ ।

त्रिभुवन विश्व विद्यालयमा बौद्ध अध्ययनको लागि कुनै निकाय र कार्यक्रममा रहनुको लागि वहाँको ठूलो प्रयास रहेको थियो । धर्मोदय सभाको प्रत्येक राष्ट्रिय सम्मेलनमा हामी त्रि.वि.मा बौद्ध अध्ययनको व्यवस्था हुनु पर्दछ भनेर प्रस्तावहरू पास गर्थौं तर त्रि.वि.मा त्यस किसिमको व्यवस्था हतपत्त हुन सकेन । भन्तेज्यूले त्यस किसिमको व्यवस्था भएमा अध्ययनको लागि केही प्राध्यापकहरू स्वाम सेवकको रूपमा काम गर्ने इच्छुक व्यक्तिहरू छन् भनी एउटा लक्ष्य बनाउनु भएको थियो र त्यसमा उहाँले मेरो नाम पनि हाल्नु भएको थियो । वहाँको पनि अथक प्रयासपछि पोष्ट ग्राज्युत डिप्लोमा कोर्स (एक वर्ष) सञ्चालनमा हुँदा मैले पनि कक्षा लिई सहयोग गरेको थिए । म त्रि.वि. अन्तर्रागत शिक्षा विकाश तथा अनुसन्धान केन्द्र (सेरीड) को कार्यक्रममा निर्देशक हुँदा पदेन त्रि.वि.

एकेडेमिक काउन्सिल र त्रि.वि. काउन्सिलको सदस्य भई बुद्ध धर्म सम्बन्धी शैक्षिक कार्यक्रम र निकायको प्रस्ताव आउंदा समर्थन गरेको र वहस गरेको कुरा पनि भन्तेज्यू लाई थाहा भएको कुरा थियो, त्यसैले पनि होला पोष्ट ग्राज्युत कोर्श चलाउंदा त्यसमा सहयोग गर्नको लागि मलाई निकै जोड लगाउनु भएको थियो। हाल त्यो बौद्ध अध्ययन केन्द्र, बौद्ध अध्ययन विभागमा परिवर्तन भईसकेको छ, र मलाई पनि त्यस विभाग अन्तर्गत विषय समितिको सदस्यको रूपमा राखिएको छ, यसमा भिक्षु सुदर्शनको पनि अवश्य प्रयाश रहेको हुनुपर्दछ।

बौद्ध परियति शिक्षा प्रति उहाँको ठूलो अभिरूची रही आएको थियो, उहाँ परियति शिक्षा सञ्चालनमा प्रमुख भूमिका निभाउदै आउनु भएको थियो। वहाँको सल्लाह लिई चालीस वर्ष देखि चल्दै आएको परियति शिक्षा जुन देशभर विस्तारित हुदै गइरहेको थियो, त्यस शिक्षालाई बढी मात्रमा व्यवस्थीत गर्नुपर्ने आवश्यकता महशुस गरी सेमिनारको आयोजना गरेको थियो, परियति शिक्षामा व्यवस्थापन तर्फ, पाठ्यक्रम तर्फ र शिक्षक शिक्षिका तालीम तर्फ केही ठोस सुधार कार्यक्रम हुनुपर्ने महशुस भई सुधार सहितका प्रस्तावहरू भिक्षु महासंघवाट पारित पनि भयो। यी सबै कुरामा भन्ते सुदर्शन महास्थविर को ठूलो भूमिका रहेको थियो। अभाग्यवश भन्तेज्यूको असमाधिक देहावसानले नयाँ व्यस्था अनुसार परियति सञ्चालनमा केही व्यवधान देखिएको छ। परियति शिक्षा तर्फ म पनि सल्लग्न हुने मौका पाएको थिए, शिक्षक शिक्षिका तालीम तर्फ केही योगदान गर्ने प्रयास गरेको थिए। नयाँ व्यवस्था अन्तर्गत परियति परिषद्वाट स्वीकृत भई आउंदा ३० जवान परियति शिक्षकहरूको एक हप्ते तालीम कार्यक्रम पनि सञ्चालन भयो, जसमा मैले पनि प्रशिक्षकको रूपमा भाग लिन पाएको छु अभाग्यवश भन्तेज्यू त्यस कार्यक्रम सञ्चालन हुने बेलासम्म जीवित हुनु भएन।

भिक्षु सुदर्शन महास्थविरको संस्मरण गर्दा अभी तीनवटा कुरा भन्नै पर्ने हुन्छ। छुटाउनै नहुने एउटा कुरो हो, उहाँले शाक्य फाउन्डेसन स्थापना गर्नुमा निर्वाह गरेको भूमिका। वहाँको प्रेरणा र विचार नभएको भए शाक्य फाउन्डेसन नेपाल स्थापना हुने थिएन। यसमा

लाग्नको लागि भन्तेज्यूले मलाई राय सल्लाह दिइरहनु हुन्यो। म हाल उक्त फाउन्डेसनको सल्लाहाकारको रूपमा काम गर्दै आइराखेको छु।

मेरो वहाँसित भएको अन्तिम भेटमा- लुम्बिनीमा सिद्धार्थ जन्म स्थल निर्माण शिलशिलामा श्री ५ को सर कारको तर्फबाट बौद्ध परम्परा विपरित गर्न लागेको कुरो बताउनु भएको थियो। लुम्बिनी विकासको कार्यमा हिंडनु कारणको ज्यादती भएकोमा वहाँलाई ठूलो दुःख लागेको कुरो त्यहाँ व्यक्त भएको थियो। मलाई त्यसबेला ठूलो संवेग उत्पन्न भयो।

अन्तमा भन्नु पर्दा श्रद्धेय सुदर्शन महास्थविर एक ज्यादै अध्ययनशील, चिन्तनशील, कर्मठ भिक्षु हुनु हुन्यो। सुरु सुरुमा वहाँ एक कट्टर थेरवादी भिक्षु देखिनु हुन्यो, पछि वहाँले आफ्नो अध्ययनको शिलशिलामा पनी लोकेश्वरको वारेमा थेसीस लेखी सकेपछि वहाँको विचार विशाल हुदै गएको देखा पर्दछ। पछि वहाँ महायानी प्रति आलोचक हुन छोड्नुभयो बरू नेपाल उपत्यकामा भएका वहा बहीमा रहेका सम्प्रदायहरू वा धार्मिक कृयाहरू प्रति सहानुभूति राख्नु भयो। उहाँ उदारवादी हुदै आउनु भयो। जहाँ सम्म वज्रयानको कुरो छ ती सबै गोप्य रूपमा दिइने र त्यस अन्तररगत गरिने पूजा र ध्यानहरू ज्यादै टेक्निकल भएको हुँदा भिक्षु जीवन भन्दा बाहिरको विषय भयो। वज्रयान सम्बन्धी पुस्तकहरू वहाँले अध्ययन गर्नु भएको थाहा हुन्छ। परियति शिक्षामा वैभाषिक, सौत्रान्तिक, चित्तकाय र प्रासङ्गिक विचारहरू राखिदिनाले स्पष्ट हुन्छ। तर प्रासङ्गिक विचारहरू अनुसार विशेष ध्यान जप र पूजा गर्नुपर्ने हुँदा र ती कुराहरू गुरुहरूले शिष्यहरूलाई मौखिक रूपमा दिइने हुँदा किताब मात्र पढेर जान्न नसकिने कुरो रह्यो। तर तै पनि वहाँले लामा गुरुहरू सित पनि वज्राचार्य गुरुहरू सित पनि मिलेर काम गर्नु भयो। यसैले होला उहाँको दाहासंस्कार को बेला लामा गुरुहरू, वज्राचार्य गुरुज्यूहरू पनि धैरे संख्यामा श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्न सामेल भएको थिए। अन्तमा पुनः श्रद्धेय भन्ते सुदर्शन महास्थविर प्रति श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दै वहाँको निर्वाण कामना गर्दछु र सबैको मङ्गल होस् भन्ने भावना पोख्दछु।

भवतु सब्य मङ्गलं ।

मेरो सम्झनामा भन्ते सुदर्शन....

- डा. गणेश माली

आज भन्दा केही वर्ष अगाडी चीनका तत्कालीन प्रधानमन्त्री चाउएनलाइज्यूलाई आनन्दकुटी विद्यापीठ परि वार स्वागत गर्ने तयारीमा थियो । सोही विद्यापीठमा एक लक्का जवान भन्ते (श्रामणेर सुदर्शन) हतार-हतारमा नेपाल भाषामा धिन्तामनि-मादलको लयमा यसरी कविता रचना गर्दै थिए-

“चीन व नेपा: थवं थवय्

‘हवान् हि’

यसैकम्मा मैले भन्तेज्यूलाई प्रश्न सोधि हाले-

-हवान् हि भनेको के हो ?

प्रश्नको जवाफमा भन्ते ज्यूले भन्नुभयो-

-“हवान् हि” भनेको चीनियां भाषामा स्वागत छ, स्वागत छ भनेको नि !”

केही छिन पश्चात उहाँको उत्तर त्यही स्वागत समारोहमा गाउन लाइयो ।

* * * *

(समयको केही अन्तराल पछि आनन्दकुटी विद्यापीठमा नै)

“पर्थिक” उपनाम राखी नेपाल भाषाबाट दुई तीनवटा रचना कोरी भन्ते समक्ष लिएर विनम्रता प्रकट गरी भनें-

-“भन्ते ! नेपालभाषामा मैले लेख लेखको छु । भन्ते कृपा राखी सुहाउंदो छ भने ‘धर्मोदय’ मासिकमा प्रकाशनार्थ पठाउनु भए पनि हुन्थ्यो ।”

-हुन्छ मैले हेरी पठाइदन्छु भनी उहाँले भन्नुभयो ।

* * * *

(गण बहालमा कुराकानी गर्ने क्रममा)

-“भन्ते, बुद्ध धर्म सम्बन्धी पुस्तकहरू एक दुईवटा घर लागु ? एक दुई हप्ता भित्र फिर्ता गर्दू ।”

-“हुन्छ लैजानुहोस् ।” भनी भन्नु भयो । त्यसपछि मैले पुस्तक छान्न थाले, पुः पुस्तक छानि सकेपछि मैले किताब हातमा देखाउदै भनें-

-“यी तीनवटा पुस्तकरू लान्छु हुन्छ भन्ते ?”

-“हुन्छ लानुहोस्”- भन्तेले भन्नु भयो ।

यसरी बोल्ने क्रममै भन्नु भयो-

-“ल यो अर्को एउटा पुस्तक पनि लैजानुहोस्, हुन ? बरू तपाईंले यी किताबहरू फिर्ता त्याउनु पढैन है ।”

* * * *

(एकदिन श्री कीर्ति विहार, कीर्तिपुरमा जाँदा)

-भन्ते ! मेरी श्रीमती पनि चिनी रोगले हात

जसले शील (धर्म) बुझेको छ, तर प्रयोगमा ल्याउदैन, ऊ त्यो मान्छे सरह छ
जसले बत्ति बाल्छ र आँखा चिम्लिन्छ ।

Shrestha Oil Distributors

Tilganga Auto Care Pvt. Ltd.

P.O. Box : 9008, Tilganga, Kathmandu,
Nepal, Tel : 483981, 470362, 490067, Fax : 977-1-474193

खुद्दा दुखाएर घरैमा वस्थिन् । सकेसम्म डाक्टरी औषधी
नखुवाउने भनी बसेको भनी भन्तेलाई अवगत गराउंदा-

-लिनुहोस् यो औषधी दिनको एक चक्की
खुवाउनुहोस्, हात खुद्दा दुखेको रोगलाई एकदमै निको
हुन्छ, यो औषधी निकै नै राम्रो छ । यो औषधी थाइलैण्डबाट
प्राप्त औषधी हो भनेर भन्नु भएको थियो ।

-हुन्छ हवस् त भन्ते, धन्यवाद भनी फर्के ।

* * * *

यसै गरी कुनै अर्को दिन पनि श्री कीर्ति विहार
मा गएको थिएँ । त्यतिबेला पनि मैलै भन्तेलाई केही
प्रश्नहरू सोधेको थिएँ-

-भन्ते ज्यू भगवान् बुद्ध पछि कसरी महायान
उत्पत्ति भयो नि ? प्रत्युत्तरमा भन्तेले आफ्नो टेबुलको
नोट प्याड्मा साइन पेनले लेख्दै व्याख्या गरेर मलाई
बुझाइ दिनु भयो र एउटा पुस्तक आफ्नो रायकावाट
निकालेर मलाई दिई भन्नु भयो-

-“ल, लिनुहोस् यो किताब एकचोटी हेर्नु होस् ।

- हुन्छ भन्ते साधुवाद छ भनी भने ।

* * * *

(विश्व शान्ति विहारमा एकदिन मिटिङ सकाएर
फर्कने क्रममा)-

-ल आउनुस्, तपाईं र म सहिद गेट सम्म सँगै
जाउँ हुन्न र ?

-हुन्छ भन्ते ।

यसरी जाँदा जाँदै बाटोमा भन्तेलाई सोधें-

-भन्तेज्यू अहिले हजुरको स्वास्थ्य कस्तो छ ?

- खै, के भन्नु र ? त्यही पहिलाको जस्तै त हो
नि । यो मेरो खुद्दा दुखेको दुखेकै छ ।

* * * *

अचानक एकदिन एक मित्रले हतारमा मलाई
फोन गर्नुभयो ।

-तपाईलाई थाहा भयो ? सुदर्शन भन्तेलाई हर्ट
एटेक भएर टिचिङ हस्पिटलको सी.सी.यू मा राखिएको
छ रे.... ! ।

-यो खबर सुन्ने बित्तिकै बुद्ध विहारमा फोन गरे ।

-कोणडन्य भन्तेले फोन उठाउनु भयो ।

-प्रणाम भन्ते !

-अहिले सुदर्शन भन्तेलाई कस्तो छ ? भनी सोधें
। -विहान त एक चोटी बेहोस हुनु भएको थियो
। बरू अहिले अलि केही होसमा आउनुभएको छ । तर
उहाँको किड्नीले काम गर्न छोडि सकेको छ, अवस्था
चिन्ताजनकै छ । कुनै पनि बेला केही हुन सक्छ भनी
उहाँले भन्नुभयो ।

* * * *

विहान श्री कीर्ति विहार, कीर्तिपुरमा उहाँको
पार्थिव शरीरमा श्रद्धा सुमन स्वरूप केही पुष्पगुच्छा अर्पण
गर्दै प्रथमतः मन मनै उहाँको निर्वाण कामना गरेर र त्यस
पछि आफैलाई नै प्रति प्रश्न गरे-

-हाय ! किन भयो यो सबै संस्कार अनित्य ?

* * * *

With Best
Compliments

of

CE

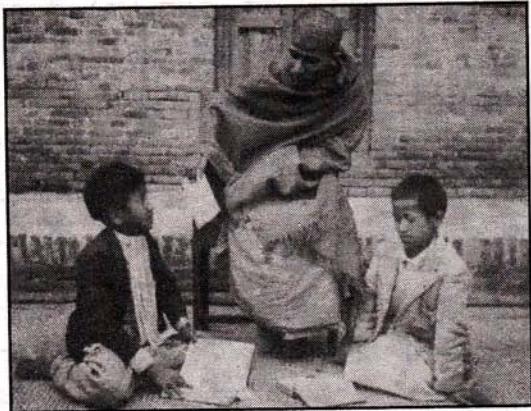
CONSTRUCTION PVT. LTD.

Bagmati Chambers, Flat 4/5
Ka 2-2/18 Milan Marg, Teku
P.O. Box 1223, Kathmandu, Nepal
Phone No. 243120, 252124
Fax : 977-1-231043
E-mail : cecon@mail.com.np

भन्ते सुदर्शन मचावले

- छत्रराज शाक्य

दिवंगत सुदर्शनया भन्तेनं जीवनय् यानावंगु कृयाकलाप, विचार, उपदेश एवं दर्शनबारे आपासिनं बाँलाक हेत्यु। वस्पोलया साहित्यिक, धार्मिक, ऐतिहासिक आदि कृति थुकिया प्रमाण खः। भन्ते मचानिसे प्रब्रजित जीवन हना विभिन्न देश-विदेश चाहिला विभिन्न प्रकार बुद्धधर्म प्रचार-प्रसारया ज्याय् सक्रियरूपं संलग्न जुया विज्यागुलिं नं वस्पोल आपालं मनूत, उपासक-उपासिकपिनि दथुइ लोकहत्वाःगु खः। विद्यालयनिसे विश्वविद्यालयतक अध्यापन कार्य याना विज्यागुलिं वस्पोल अभ आपा परिचित जूगु खः।

तर वस्पोल भन्तेया बाल्य अवस्थाबारे स्यूपि शायद कम हे जक परिचितपि दइ। वस्पोल भन्तेया किजाया नातां वस्पोलया बाल्यवस्था नाप घनिष्ठ सम्बन्ध दु, अले वस्पोल भन्तेया बाल्यजीवन छु, गथे खः, छाय

भन्ते जूगु धैगु बारे जिज्ञासा ज्वीगु स्वभाविक खः।

भन्ते सुदर्शनया पारिवारिक नां रुद्रराज खः, गुलिं गुलिसिनं वस्पोलयात चिरिकाजी धका नं सम्बोधन या। भन्तेया परिवारे तन्हि माँयापाखें छम्ह दाजु व माँ हर्षमाया पाखें जम्मा स्वम्ह दाजुकिजा व छम्ह तता दु। जिपि मचावले हे जिमि बा मदुगुलिं बा पाखें संरक्षण एवं बाया वास्तविक रूप तक्कनं स्पष्ट कल्पना यायमफु। न त उबले आः थें किपा: (Photo) या सहज सुविधा दु, न त चलन हे। उकिं जिमिगु बाल्यकाल जीवनया खास संरक्षण माँ हर्षमाया पाखें हे जुल। बा परलोक जुसेलि गृहस्थजीवने भतिचा दुःख ज्वीगुला स्वाभाविक हे खः। बाया पाखें जिमित शिक्षा-दिक्षाया निम्नि छुं नं निर्देशन व रवहालि प्राप्त मजू धाय् माल। तर माँ मिसाजूसां उबले ७०।८० वर्ष न्त्यः उत्साहित एवं त्यागी धर्मप्रेमी नारी खः। उबले हे छुं नं छुं देवनागरिक आखः तक ब्वने-च्वये सःम्ह शिक्षाप्रति रुचि दुम्ह प्रेरणादायी माँजुया भन्तेया बाल्यजीवन सुधार ज्वीगुली यक्कं त्यवा जुल। धात्यें धाल धाःसा जिपि मचावले माँपाखें हे न्हापां आखःब्वनेगु ज्या सुरुजुल। जिमि माँमं जिमित अभ गुबले गुबले ला म्ये हाला हे आखः स्यनीगु खं आःतकनं लुमनि।

बा मदय् धुसेलि माँ विहारे भन्तेपिनि धर्मदेशना न्यं वनीगु, बुद्धपूजा या वनेगुली मन न्त्यात। दाजु रुद्रराज (दि. भिक्षु सुदर्शन) व जित मामं जव-खवय् ल्हाःज्वना

Tibet Cottage (Pvt) Ltd.

P.O. Box : 1-49 Chha, Jyatha, Thamel, Kathmandu, Nepal
Tel : 226577, 252867 Fax : 977-1-240165
E-mail : tcoffage@mos.com.np
<http://www.tibetcottage.com>

Tibet Cottage is known for excellence and caters to its patrons' wish for cleanliness, help fulness and warm hospitality. Because we are family-owned guest house, stay with us and make it a temporary home of their own.

पुण्य तिथि व मेमेबले
नं बरोबर बुद्धघोष
भन्तेयाथाय् सुमंगल
विहारे यंकीगु खः ।
क्रमशः जि व दाजु
नापनापं न्हिं न्हिं
धयाथें विहारे वना
आखः व्वं वनेगु ज्या
जुल । उबले आःथे

Formal Education

व स्कूलया प्रवन्ध उलि चलन मदु । अभ अंग्रेजी
शिक्षाला भन हे कम । तर बुद्ध धर्म प्रचार व प्रसार कथं
भन्तेपिणि पाखें उपासक उपासिका पित्त धर्मदेशना व
पूजा पाठ्याना प्रचार प्रसार यानाच्चंगु खः सा
मचामचापित्त बुद्ध धर्मया शिक्षा स्यनीगु चलन दुगु
खः । उगु हे भ्वलय् जिपिं निम्ह दाजु किजा नियमित
रूपं न्हिं न्हिं यंमङ्गल विहारे वना बुद्धघोष भन्तेया शिष्य
जुया भन्ते सुदर्शनया वाल्य शिक्षाक्रम सुरु जुल । उबले
वस्पोल केवल बुद्ध धर्मसम्बन्धी तथा पाली भाषा
सम्बन्धित आखः अपो अध्ययन याना विज्यात । भन्ते
सुदर्शन मचावले निसेहे अति तिब्र बुद्धि, मेहनती, जिज्ञासु
एवं दृढचित्तम्ह खः । उकिं वस्पोल भन्ते बुद्धघोषया
छान्ह यम्ह शिष्य जुयाविज्यात । छान्ह वस्पोल गुरु बुद्धघोष
भन्तेनं जिमिगु विचार कासे न्यना विज्यात- “रुद्रराज,
छं लिपा छु ज्वीगु इच्छा दु ? उबले जिपिं निम्ह भन्ते
बुद्धघोषया मेचयाक्वे आखः व्वना च्वनागु खः । रुद्रराज
“जी भन्ते ज्वीगु इच्छा दु” धका धाल । व्व दाइया दृढ
प्रतिज्ञा धाःसां ज्यू । वस्पोलया भिक्षु जीवन हनेगु इच्छा
दिनानु बढे जुंजु वन । छें माँयात नं “जि भन्ते गुबले
ज्वीगु माँ” धका बरोबर हे न्यनीगु । वस्पोल बुद्धघोष
भन्तेया इच्छा “सोहे सालां एक्का वल” धैगु उखान थें
बुद्धघोष भन्तेया इच्छा मिले जूवल । अले वस्पोल बुद्धघोष
भन्तेनं जिमिमां हर्षमायायात ती जक ख छुना विज्यात ।
वस्पोल बुद्धघोष भन्ते नं जिमिमाँयात बरोबर धया विज्याइ
“बुद्धशासने काय् म्ह्यायपित्त दानयाना बुद्धधर्म प्रचार र
प्रसार यायगु अति उत्तमगु धर्मदान खः” । काय् रुद्रर

जया भन्ते ज्वीगु इच्छा दु, छपिनि छु विचार खः ? माँ
हर्षमाया बुद्धधर्म प्रति अति श्रद्धालु, त्यागी एवं धर्म प्रेमी
उपासिका खः । उकिं वस्पोल भन्त्या न्य्यःने थः काय् यात
भिक्षुयायगु स्वीकार सहित बचं बिल । व्व धर्मसंवेगायाना
हे वस्पोल भन्ते सुदर्शनया भिक्षु ज्वीगु अहो भाग्य चूलागु
खः । अले फिं न्यादँया उमेरे हे ई.सं. १९५० साले माँ
हर्षमाया बुद्धघोष भन्ते नापं कुशीनगर विज्यात । स्वयं
सहर्ष थः काय् रुद्रराजयात बुद्धशासने प्रव्रजितया निम्ति
भिक्षु चन्द्रमणि महास्थविरयात लःल्हात । नाप नापं थः
नं सँ खाना भारतया व्यंगु बौद्ध तीर्थधाम चाःहिला पवित्र
जुया थःगु छें ल्यहाँ बल । अन कुशीनगरे बुद्धघोष भन्ते
व चन्द्रमणी महास्थविर नापं थःगु श्रामणेर जीवने बुद्ध
धर्मया अध्ययन यासे हिन्दी साहित्य नं “कोविद” तक्कनं
अध्ययन पूरायाना विज्यात ।

वस्पोल भन्ते कुशीनगरे च्वना विज्याबले वर
ोवर बुद्ध धर्म प्रति श्रद्धास त्यवा विया माँयात पौ च्या
विज्याइ । अले वस्पोलं जितःनं बरोबर हे तत्काल भारते
न्हून्हूगु खबर विकास आदिया शिक्षा बीगु कथं चित्र
सहित पौच्या विज्याइ । थथे मचाबले निसें साहित्य
क्षेत्रे अभिरुची एवं च्व न्य्याःम्ह खः । कार्यक्षत्रय न्य्यावले
सक्रिय, जिज्ञासु एवं सहयोगी जुया विज्यायगु वस्पोलया
बानी खः । लिपा वस्पोल तान्सेनया विहारे श्रामणेर
जीवन नापं अंग्रेजी शिक्षानं प्राप्तयाना विज्यात । क्रमशः

भिक्षु जीवनय् हे वस्पोलं एम.ए. तक्क अध्ययन सम्पन्न
याना विज्यात । अथे हे वाल्यकाल निसेहे कला, साहित्य,
संस्कृति एवं बुद्धधर्म सम्बन्धी पुरातत्व विषय अध्ययन
यायगु, अन्वेषण यायगु वस्पोलया विशेष रुची दु । वस्पाले
भन्ते सुदर्शन मचां निसें हे “हुने बिरुवाको चिल्लो पात”
धैगु उखानयात सार्थक याना विज्याःम्ह खः । //अस्तु//

बुद्धिष्ट कम्यूनिकेशन सेन्टरया दुस्यः सल्लाहकार पूज्य सुदर्शन भन्ते

-अञ्जाणवती, अध्यक्ष, बु. क. से.

पूज्य सुदर्शन महास्थविर भन्तेयात जि प्रव्रजित जुझधुका (२०३६ आश्विन) जक महस्यूगु खः । परियति कोविद तंगि वियागु भ्वलय् वस्पोल भन्तेयाके विश्वय् बुद्धधर्म व्वना । छागू छागू खंयात ध्वाथुइक स्यना विज्यागु आःतकं लुमंसे वः । वस्पोल नेपाल बौद्ध परियतिया परीक्षा नियन्त्रणया जिम्मेवारी वहन याना विज्याना चंगु इलय् कोविद सिध्य् धुकूपित्त व परियति अध्यापन याका च्वपित्त परियतिया प्रश्नपत्र निर्माण ज्याविया विज्यात । जितः न प्रश्न पत्र निर्माणया गोप्य पत्र प्राप्त जुल । पत्र कथं थः तलाःगु तंगिया प्रश्न पत्र स्वंगु प्रकारया Model तयार याना निर्धारित इलय् केन्द्रय् थंकेमाः । स्वंगु प्रकारया Model (नमुना प्रश्नपत्र) तयार यायमाः वले यक्व हे फन्फट ताल । तर थौं वया वस्पोलया थजाःगु दूरदर्शिता खना श्रद्धा विभोर जुया । वस्पोलया निर्देशन कथं तःदं तक परियतिया परीक्षा समितिस च्वना सेवा याना ।

करीव द द द न्त्यःया खं खः । छन्हु ज्याया प्रसङ्गे नगर मण्डप श्रीकीर्ति विहार वना । वस्पोलनाप कुशल वार्ता याना । अले खंया सन्दर्भे जिं ध्या- भन्ते भी नेपालय् युवापिंढीयापि भन्तेपित्त ट्रेनिङ्ग वी मज्यूला ? युवापिंढी हे बुद्धशासनया भविष्य खः । थकालिपि सःस्यूपि भन्तेपि मन्त धाय् लिपा शासनय् शिथिलता वइ । “पुनिः छन्हु न्त्यः सकले भन्तेपिसं सँ खायगु चलन याय् धैगुथ छागू ला कार्यान्वयन याय् थाकु मेगु छु याई ? धका लिसः विया विज्यात । जेतवन विहार ५४ करोड फुका दयका थकूगु थौं भग्नावशेष जक वाँकी दनी, अजन्ता अलौरा अपायसकं मिहेनत याना दयका थकल छम्हसिनं जक जिम्मा कया चंगु मदु । छम्हसिनं जक काय् न फड्मखु । फुकसिके सकतां क्षमता दइ धैगु न मदु । क्षमता अनुसार याना थकिगु खः । जुया वनीगु खः । वस्पोलया उबलेया लिसः न्यना थेरवाद शासनया भावी नेतृत्व प्रति मने तिक्क वन । तर वस्पोल खंका विज्याःगु आवश्यकता मेगुपक्ष जनजाति जागरण, नेपालभाषा विकास, संचार माध्यम, भिक्षु-श्रामणेर तालिम आदि जुयाच्वन ।

अनं २०५५ साले भाजु नवीन चित्रकारया नेतृत्वय जिपि मुना: बुद्धिष्ट कम्यूनिकेशन सेन्टर निस्वना । वस्पोलयात संरक्षक व सल्लाहकारया नितिं प्रार्थना याना । तर वस्पोल मालिलबले सल्लाह विइ । तर पदय् च्वनेगु इच्छा मदुगु खं व्यक्त याना विज्यात । जिमिसं नं वस्पोलया हे सुभाव न्यना ज्या याना यंका ।

२०५६ साल अक्षय तृतीया खुन्हु संघमहानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरया जन्म शतवार्षिकया उपलक्षस विभिन्न विहारे याःगु कार्यक्रमया भ्वलय् वस्पोल सुदर्शन भन्तेन नगर मण्डप श्रीकीर्ति विहारे ज्ञानमाला धें धें बल्ला कासाया र्वसाः र्वया विज्यात । थुगुदिने संघमहानायक भन्ते न च्वया विज्याःगु ज्ञानमाला म्ये सम्पादन याना संघमहानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरया म्ये मुना सफू वस्पोल पिथना विज्यात । थ्व हे म्ये सफू खनाः वस्पोल संघमहानायक भन्तेन च्वया विज्यागु म्ये क्यासेट्या रूपे पिकायगु जिमित प्रेरणा वल । वस्पोलं म्ये ल्ययगु संगीत स्वयगु व्र म्ये हालिपि कलाकारपि तक नं स्वया निर्देशन विया विज्यात । वस्पोलया थ्व हे सल्लाह कथं २०५६ माघ २९ गते शनिवार प्रज्ञानन्द स्मृति म्ये मुनाः भाग-१ क्यासेट विमोचन याय् फत । अभ वस्पोल थुगुक्यासेट्या समीक्षा तकं याना कार्यक्रमया गरिमा अप्वयका विज्यात । अथे हे २०५८ साल भाद्र २ गते शनिवार प्रज्ञानन्द स्मृति म्ये मुनाः भाग-२ क्यासेट विमोचन याना । थुगु क्यासेट पिथने धुका वस्पोलं जिमित भाग-३ क्यासेट पिथनेगु सा दिवंगत जुया विज्याय् धुकूपि भन्तेपिसं च्वया विज्याःगु म्ये कःधानाः क्यासेट पिथंसा वाँलाइ धया विज्यात । जिमिसं नं वस्पोलया विचायात सहर्ष स्वीकार याना, तर कार्यक्रम धासा याय् मफुनि ।

थौं वस्पोल याय् मानिगु, सिध्यके मानिगु ज्या अथे हे तया आकाभाकां परलोक जुल । वस्पोलया दिवंगतं जिमित अपूरणीय क्षति जुल । तर प्रकृतिया नियमयात सुनां नं विपरीत याय् फड्मखु, वस्पोलया सुगतिया कामना याना । निनानं निर्वाण लाभ याना बुद्धप्रत्यया सार्थकता प्राप्तयाना विज्याय् फयमा धका नतमस्तक जुसे आशिका याना !

निब्बाणत्स पच्चयो होतु ।

श्रद्धा-सुमन !

- बुद्धरत्न शाक्य 'क'

श्रमण केवल श्रमणजक मजुसे,
बियावन यक्व भाषा रत्न !
धर्म केवल धार्मिकजक मजुसे,
बियावन यक्व नाटक दर्शन !
थुकथं जित थौं लुमन,
श्रद्धेय भन्ते सुदर्शन !

नेपा:या पुनरर्जागरणया ईलय्,
बाखंकनेगु लहर न्त्या:बलय् !
यल लायेकुया मू चुकय्,
युवकपिंगु नुगः त्याकूगु प्रबचन !
थुकथं

१७ सालं धर्मोदय थनेतः,
छापिसं याःगु अपार कुतः !
धर्म सेवायागु श्रद्धा स्फूर्त,
थौं मत्यवं थन त्वःतावन !
थुकथं

गुरु प्रति समर्पित जुयाः,
न्त्यज्याना वै शिष्य जुयाः !
गुरुया न्त्यःने मौन जुयाः,
वन, प्रकृतियागु नियम जुयाः !
थुकथं

कुशल संस्कारजक थःगु धयाः
मेगु फुक्क अनित्य व्ययाः !
भाषा साहित्यया जक मखु दर्शन,
मौन दर्शन न थन बिया !
थुकथं

ख्वे हालेवं थन छुँ ज्वीमखु,
थ्यीके माःगु लाँपु बिया !
नुगले स्याकिभन्न सुँक जुया,
बिज्यात सकलपाखौ बिदाजुया !
थुकथं

भावनाया छप्पवः स्वाँ देव्याना !
थ अन्तिम श्रद्धा-सुमन्
निर्वाण कामना यासे !

श्रद्धाऽजली देष्ठा

-चन्द्रशेषा शाक्य
सरस्वती ननि, यल

बुद्ध धर्मया थीगु नगु जुयाः भी सकसितं जः क्यना बिज्याःम्ह
भगवान बुद्धं पिनाथकगू सिमाय् सा: तया: यद्गुसे च्वंका बिज्याःम्ह
बुद्ध वचनयात प्रमाणित रूपं छ्यलेगुली कुतः याना बिज्याःम्ह
भगवान बुद्धं क्यना थकगू लँय् वनेत असंख्य साहित्य रचना याना बिज्याःम्ह
वसपोल भन्तेयात श्रद्धाऽजली !

बुद्ध, धर्म, संघ, किलं नइ धकः निरन्तर रूपं चिन्ता कया बिज्याःम्ह
गांगां त्वा: त्वा: पतिकं ज्या छिं कथं धर्मं प्रचार न्हचाका बिज्याःम्ह
मचा निसें बृद्धा वृद्धिपिन्त थ्यंक ल्वः ल्वःगु कथंया ताः चायेका बुद्ध धर्मया चिं
किया बिज्याःम्ह

वसपोल भन्तेयात श्रद्धाऽजली !

बौद्ध जुया नं बौद्ध नालेमसया च्वपिं जनजाति तथत न्त्वलं चायेका बिज्याःम्ह
थःगु भाय् थगु संस्कृति कुमिचां नइ धकः वासः हवला बिज्याःम्ह
बुद्ध जन्मभूमि देय् धकः अन्तराध्यिय प्रमाणित यायेत थःगु जीवन संकल्प याना
बिज्याःम्ह

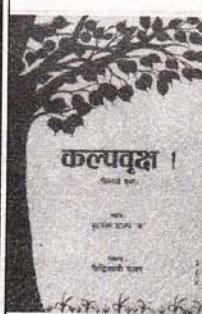
वसपोल भन्तेयात श्रद्धाऽजली !

पूज्य गुरुजनपिनिगु कृतज्ञ गुणयात लुमंकाः तन, मन, वचनं बुद्ध जुयाबिज्याःम्ह
छु नं धार्मिक ज्याभवः न्याइबलय् लयलय्ताया व्वाँय् व्वाँय् जुया बिज्याःम्ह
बुद्ध धर्मया सारतत्व अद्ययन व अनुसन्धानया ज्यासः स्वना बिज्याम्ह

वसपोल भन्ते यात श्रद्धाऽजली !

विद्येष इनाप

कल्पवृक्ष

तथागतयागु चीरस्मरणीय कृतज्ञस्थानयागु
संस्मरणीय भावना ज्वना पिदंगु चिनाखै मुना
सफू छगू छगू सकल बौद्धिपिं स्न्याना ग्वहाली
याना दिइत इनाप ।

सफू दइगु थाय् :-

नातिवज्ज, सफू धुकू, असं

हिमालय बुक सेन्टर, बागबजार ये-

ज्ञान बुक हाउस, महापाः, यल ।

थोकया नितिं : बुद्धरत्न (क), फोन : ५२५१५१

पूज्य सुदर्शन भन्तेया प्रेरणाय्

- रत्नसुन्दर शाक्य, ख्वप

नेपालय् स्थविरवाद बुद्धधर्म पुनरुत्थान याना विज्याःपि आपालं भन्तेपि थुगु छगु दशक (वि.सं. २०४९-५९) या दुने मंत । २८ फागुन २०४९ कुन्हु संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर, भिक्षु प्रज्ञारशिम महास्थविर-२७ कात्तिक २०५१ कुन्हु, २४ फागुन २०५२ कुन्हु भिक्षु महानाम 'कोविद' महास्थविर, ८ कात्तिक २०५४ कुन्हु निम्हम्ह संघनायक भिक्षु शाक्यानन्द महास्थविर, भिक्षु सुमंगल महास्थविर २२ फागुन २०५५ कुन्हु, अले भिक्षु चुन्द महास्थविरनं १७ फागुन २०५६ कुन्हु मंतसा आ वया ५ श्रावण २०५९ कुन्हु भिक्षु सुदर्शन महास्थविर न मंत ।

पूज्य सुदर्शन भन्ते- नेपालय् स्थविरवाद बुद्धधर्म पुनरुत्थानया निगूँ चरणयाम्ह छम्ह प्रतिष्ठित श्रामणेर एवं भिक्षु जुया विज्याःम्ह खः । वसपोल धर्मार्थिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, पुरातात्त्विक जगतय् जक न्यलुवा जुया विज्याःम्ह मखु मेमेगु आपालं थी थी ख्यलय् न अमूल्य योगदान विया विज्याःम्ह बहुआयामिक व्यक्तित्व खः । वस्पोलयात शरद कसाःया शब्दय् हानं छको लुमंके-

"वसपोल छम्ह भिक्षु, थेरवादी बुद्धधर्मया न्यलुवा, नेपालभाषाया तःजिम्ह साहित्यिकार, लुम्बिनी विषयया ज्वःमदुम्ह ज्ञाता, संघर्षशील व्यक्तित्व, थः स्वया क्वकालिपि भन्तेपित छु नं अध्ययन यायेगु निति माःगु कथं हःपा विया विज्याइम्ह, अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय् व्यवहःम्ह छम्ह व्यक्तित्व, छम्ह प्रखर वक्ता आदि सकता गुण दुम्ह छम्ह व्यक्ति खः ।"

वसपोल भन्तेनापं थुगु पक्तिया च्वमिया स्वापू (चिर-परिचित) नीदैति न्यःनिसे दुगु खः । नीदै-नीछदै न्यः श्रद्धेय भिक्षु विवेकानन्द महास्थविर (वि.सं. १९७३-२०४२) तस्सकं मफ्या च्वंगु । वसपोलया २०३८ सालया वर्षावासया ईः या दुने हे ख्यपया बौद्ध समस्कृत विहारं स्थानीय भक्तपुर अस्पतालय् यंके माल । थुकिं लछि लिपा २० भाद्र २०३८ कुन्हु पूज्य सुदर्शन भन्तेन अमृतानन्द भन्ते (वि.सं. १९७५-२०४७) यात नापं व्वना अस्पतालय् भन्तेयात स्वः विज्याःगु खः ।

खंया खंय् प्रसङ्ग वय्का थःगु विगत या छु छु न्याइपुगु घटना त नं कना विज्याःगु लुमसे वः-

वसपोल कलकत्ताय् 'धर्मोदय' मासिक पत्रिकाया 'स्थायक सम्पादक' जुया च्वनाच्वंगु ई, १९ फरवरी १९५६ कुन्हु स्व.श्री ५ महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव लुम्बिनी सवारी जुइगु जुया कलकत्ता-लुम्बिनी थ्यंकेत वया च्वनागु हैं । उगु इलय् छगु स्टेशनय् निम्ह विद्यार्थी (कलेज थ्यापि) पिं नापं ता: इंतक न्याइपुक समय विते याना विज्यागु जुया च्वन । न्याइपुगु खं थ्व खः कि वसपोल अबले समय विते यायेया निति (रेल महनिगुलि) थःके दुगु पत्रिका पूवक स्वया न ई मवनिगुलि पत्रिका उल्थां स्वया च्वंबले वसपोलयात लक्षित याना इमिस धाःगु जुया च्वन । देखो ! देखो !! उस ढोगी साधुको, कैसा धाक जमा रहा है ! पढनेका दंग तो देखो !

Universal Computer Service

7/97, Majipat, Jaisidewal, Kathmandu, Nepal
Phone : 225904 (Off.), 255764 (Res.)

Our Service : Windows Package Training, Desktop Publishing, Translation English to Nepali, Nepali to English.

इपि वसपोलया न्त्यःने वया अनेकः खं न्यंगू
जुयाच्चन ?

वसपोलयानं ईः छ्वयमाःगु दु, उकिं भचा म्हाइपु
छ्यायगु विचाः याना इमिसं न्यंगुलिं छ्यं जक संका
विज्याना हैं, अर्थात् मूक (लाटा) पहः पिकया विज्यागु
जुयाच्चन । अलेला इपि मध्ये छम्हेसिन साधारण रूपं
एशियाया नक्सा च्चया लड्का, वर्मा, थाइलैण्ड, तिवत,
मंगोलिया आदि देशय् ल्हाः पर्चि सुया-क्या तु यहाँका
है ? वहाँ का है ? धाधां न्यनाच्चंगु जुयाच्चन । वसपोल
अभ नं सुम्क च्चना विज्याना हैं । अले हानं छम्हं
मेम्हसित भिक्षुपिनि परिचय विल हैं-ये लोग भगवान्
बुद्धके बेटेके बेटे हैं ।” आदि धाधाः बुद्ध बुद्ध-धर्म सम्बन्धी
खःगु मखुगु, अनेक परिचय व्यव्यु वन हैं । अलेला जि हे
मजिया प्यात्त छगु शब्द पिहाँ हे वल हैं । अलेला इमिसं ये
तो बोलता है ? धाल है । थुकिं लिपा इमित वसपोलं बुद्ध,
बुद्धधर्म व भिक्षुपिनि सही परिचय व्यव्यु वना हैं, अलेला
रेल थंक, रेल मन्त्याकू तले, अभ वसपोलया सामान
समेतं रेलय् तयाविया सिट समेतं रिजर्व याना विल हैं ।
वसपोलया खं बडो ध्यान तया न्यना च्चन हैं । रेल
न्त्याय् धुकातिनि नमस्कार याना ल्याहाँ वन हैं ।

जितःवस्पोलं अम्बेडकरया बौद्ध धर्म हे मानव
धर्म खः धैगु सफू महापण्डित राहुल साँकृत्यायनया सफू
ब्वनेगु एवं संकलन यायेगुली गुहाली याना विज्याःगु
दु । वसपोलं महापण्डित राहुल साँकृत्यायन (सन् १८९३-
१९६३) मदय् धुका स्वदं लिपा (सन् १९६६ स्) राहुल
साँकृत्यायनया सक्षिप्त जीवनी, वसपोलया च्चसाय् नेपाल

यात्रा (सन् १९२३, १९२९, व १९३६) या विवरण, वसपोलया
लेख संकलन नापं वसपोलया संस्मृति व साहित्यया नं
विवरण तया (सम्पादन् याना) “नेपाले राहुल” नामं पिकया
विज्याःगु सफूलिं विशेष प्रेरणा जूवन । पूज्य भन्ते र
राहुलया स्वंगू सफूनं ५ मार्ग २०३८ कुन्हु विया हया
विज्यात । उगु सफूत खः १) रूस मे पच्चीस मास २)
मेरी जीवन यात्रा, भाग-२ व ३) दाखुदा (उपन्यास)

थुकथं भिक्षु सुदर्शन महास्थविरया प्रेरणां थुगु
पंक्तिया च्चमियात वावासाहेव डा. अम्बेडकर व
महापण्डित राहुल साँकृत्यायनया जीवनी (लेखया रूपय्)
च्यगु, सुअवसर प्राप्त जूवंगु खःसा लिपा थुकियात
विस्तृत याना “वावासाहेव डा. अम्बेडकर” व “भिक्खुत्रयी”
(महापण्डित राहुल साँकृत्यायन, भद्रन्त आनन्द
कौशल्यायन व भिक्षु जगदीश काशयपया जीवनी) सफू
प्रस्तुत याय् फूगु धाय् माल । वसपोलं जित “धर्मोदय”
पत्रिका संकलन स नं टेवा विया विज्यागु दु ।

भिदं-भिन्नादं न्त्यःनिसें थःम्हं विशेष याना
बौद्ध जगत्या व्यक्तित्व जुया च्चंपि छम्ह निम्हसिगु जीवनी

With best compliments

中國出口商品基地建設（西藏）公司

*China National Export Bases Development (Tibet) Co.
No. 75 Jmzhu Xilu Lhasa City, Tibet*

(सक्षिप्त रूपं) च्यागु आनन्द भूमि, धर्मकीर्ति व न्हूगु 'धर्मोदय' पत्रिकास प्रकाशित जीवनी च्यागु याना हयागु खंका विज्ञाना छन्हु वसपोलयात नापला बनावले चिट् छकू विया विज्यात, गुकि वसपोलं महान पुरातत्ववेत्ता जनरल अलेक्जेंडर कनिंघम, बौद्ध वाइमय सुविख्यात अंग्रेजी अनुवादक- डा.टी.डब्ल्यू- रीस डायरिङ्स, त्यागशीलताय सुविख्यात अमेरिकन मयजु मेरी ऐलिजावेथ फोस्टर थुकथं, वसपोलय घवासां "बौद्ध जगतका स्मरणीय व्यक्तिहरू" प्रस्तुत याना हयागु जुल। गुकिया तेश्रो भाग पूर्ण याना चौथो भाग गर्भय तयाच्वना।

यूरोपया बौद्ध विद्वानपिण्डि जीवनी च्ययत वसपोलया "विश्वय बुद्ध-धर्म, भाग-४" सफू अतिकं ज्या कयागु (सन्दर्भ) लुम्से वल। वसपोलं जापानी "भिक्षु निचिदात्सु फूजी" या जीवनी च्ययेत २९ माघ २०४८ कुन्हु फूजी गुरुया प्रसंगया निगू सफू, (जापानय प्रकाशित) विया हया विज्ञागु कथं भिक्षु निचिदात्सु फूजी सफू च्यागु खः।

थुकथं महास्थविर भन्तेन गवलें गवलें छगु- निगू खं न्यनेकने यायेत फोन नं याना हया विज्याई। किला ति न्त्यः फोन यासे :-

छैन राग जस्तो आगो छैन द्वेषसमान अपराध
छैन पञ्चस्कन्ध जस्तो दुःख छैन शान्ति समान सुख ॥

With Best Compliments

Pasupati Trading Co.
F.D. 46 Pitampura, New Delhi

तिव्वतय धनया समवितरण याम्ह सम्राट सु जुयाच्वन ? वयागु नामं राहुल साँकृत्यायनं सफू छगु समर्पण याना तःगु दु धागु, व छु सफू जुयाच्वन ? अले व समर्पण शब्द गुकथं च्यातल ?

तुरुन्त साम्यवाद हि क्यों लिकया समर्पण शब्द धयायका-

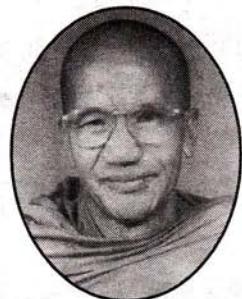
"जिसने अपने विशाल राज्य में तीन बार धनका समवितरण कर साम्यवादका क्रियात्मक प्रयोग किया, और इसी कारण जिसे माताने विष दिया, उसी के नगर (ल्हासा) मे लिखा यह ग्रन्थ उसी साम्यवाद के पुराने शहीद मुनि-चन्-पो (८४५-८६३ ई.) की स्मृतिमे समर्पित ।"

पूज्य भन्ते थ्वहे प्रसंग सम्मिलित याना 'आनन्द भूमि' वर्ष-२९, अंक-७, द (कथिनमास, २०५८) स प्रकाशित याना विज्ञागु जुल। थगु लेख खः- बौद्ध मिखाय राष्ट्रिय विभूति साख्वा: थगु लेखस वसपोलं उपर्युक्त प्रसंगयात कथा थुकथं उल्लेख याना विज्ञागु दु-

"मु-नि वचन-पोया ८४५/८६३ वीया गरीवपिन्त धन इना बीगु व साहू मदयका बीगु ज्यायां ३३३४ दं लिपा साख्वालं नेपाल मण्डलया मनूतयगु मु साहु पुला

हादिक श्रद्धाङ्गली

नेपालको बुद्ध शासनिक क्षेत्रमा
समर्पित श्रद्धेय भिक्षु सुदर्शन प्रति
निवारण कामना

रेकी गुरु लामा डावाड रिंजीन
नेपाल रेकी द्यान केन्द्र
सामाखुसि, काठमाडौं, फोन : ३६१५११, ३६०५१२

बीगु ज्या जूगु खने दु । नेपाल मण्डल व तिब्बतया
अबलेया धर्म, संस्कृति व अर्थया सत्तिगु स्वापू पाखे
मिखा व्यवले मती व, मुनि वचन पोया दसू व बोधिसत्त्व
चर्यार्यां आदर्श साख्याया उगु ज्याय् घ्रवासू जुया च्वगु
दतं छुं अजू चायेम्वा…… ।”

थुकथं वसपोलं तुरुन्त हे लेख, सफू तयार
याना बोधगम्य याना बीफु ।

थथे हे छको छ्ये भोजन विज्यावले थःके दुगु
“फहियानया यात्रा विवरण” सफू स्वयत यंका विज्याःगु
नं लुमंसे व, गुकिया छगू-निगू हप्ता लिपा हे व सफूया
आधार्य् च्वया विज्यागु लेख “पाहियानया यात्राय्
कपिलवस्तु लुम्बिनी व रामग्राम” ‘आनन्द भूमि’ वर्ष-
१४ अंक-११ स स्वय् खन् ।

भन्ते मदयु न्त्यः २२ आषाढ २०५९ कुन्तु
“लुम्बिनी पुनरुद्धार प्रसंग” शीर्षक तया लेख छपू तयार
यानागू वसपोलयात क्यने यंकागु खः । “बुद्ध-जयन्ती-स्मारि
का-२५४६” न्त्यःने हया विज्याना थःगु “लुम्बिनी सेवाय्
समर्पित श्रद्धा” क्यना थुकियात भचा विस्तृत रूपं च्वयमाल
धया विज्याःगु अनुरूप वसपोलया नापं ममेपिसं लुम्बिनी

सम्बन्धी च्वयातःगु सफू धमादित्य-लुम्बिनी विशेषाङ्ग ,
भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर महास्थविर नापं खँल्हा-बल्हा
आदि सन्दर्भ क्या उगू लेख तयार याना क्यनेयं कागु
खः । वसपोलं निगू स्वंगू पेज स्वयधुंका, मेपिनं वयाच्वंगु
कारणं लिपा स्वया तय् धया विज्यात । मति तया- न्हापाथे
वसपोल फोन याना हया विज्याइ धका ।

किन्तु लिपा ला दुण्डबहादुर दाइन सुदर्शन
भन्ते तस्यकं मफू, गंगालाल हृदय रोग केन्द्र्य धका जक
फोन वयेवं स्वःवना । सुयातं नाप लाके मव्यूगु जुया
च्वन । तर कुरुवा निग्रोध भन्तेया कुतलं वसपोल भन्तेयात
छम्भा दर्शन याये खन, वस ! थुलि हे
लिपा ला वस्पोल मन्त हे धका

आः वसपोलयात लुम्केगु धैगु हे वसपोलया कृतित
लमुकेगु ख, वसपोलया कृति अध्ययन मनन यायेगु खः
वसपोलया कृति संकलन यायेगु खः अले वसपोलयाके दुगु
गुण व योग्यता थःथःपिके न दयक् वना: वसपोलं याना-
क्यना विज्याःथे धर्म, भाषा, साहित्य, सम्पदा आदियात संर
क्षण व सम्बद्धन यानावं यकेगु ख ।

॥अस्तु॥

अनिच्यावत संखारा

नेपाःया बुद्ध शासनिक क्षेत्रय् समर्पित नेतृत्ववान,
बहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरप्रति

भावपूर्ण एवं धर्मसंवेगपूर्ण

॥ निर्वाण कामना ॥

बुद्ध विहार संरक्षण समिति
बुद्ध विहार भृकुटी मण्डप परिवार

विश्व शान्ति विहार
विश्व शान्ति बौद्ध शिक्षालय

सुदर्शन भन्ते व गण महाविहार

-भिक्षु सोभित, गण महाविहार

नेपालय थेरवादी बुद्ध शासन उन्नति यायेग ज्याय् आपालं योगदान व्यूपि थी थी व्यक्तिपि मध्ये भिक्षु सुदर्शन महास्थविर छम्ह प्रमुख खः। वसपोलं सम्पादन-अनुवाद, च्या विज्याःगु ग्रन्थ-चयगु (८०) नं मयायेक दु। धर्म प्रचार प्रशारण यायेगुलिं अमूल्य सहयोग नाप विहार निर्माण यायेगुलि नं यक्ष देन दु। विशेषं यें गण वहाले गण महाविहार दयकेगुलि वसपोल भन्तेया प्रयास आपलं दु। ज्ञानमाला भजन खल स्वयम्भु या आयोजनाय् वहा वहि पत्तिकं बुद्ध पूजा या वनेगु ज्या भक्तलय पिच्चाकगु(४८) थुगु “गगन वहि” धयागु थासय् थ्यन, सिमा निमाः, स्वमाःति या द्वं ख्यों थें जाःगु थासय् लिपा म्हुया माःथं वक्तुवले लिच्छवि कालया चिःभा निग स्वंग लुया वल, व इलय् थः नाला तःपि सत्वगुरुजुपिन्सं प्यंगु दिशा विज्या कपि भगवान बुद्धया शिष्य भिक्षु संघपित्त बुद्ध सम्बत २५०७ सालय प्रदान याना विज्यात। २०२० सालय वर्षा वास समय जूगुलि- दंकले न्हापां श्रामणेर सुदर्शन थुगु थासय् फलचा छगु दयेक च्वना विज्यात। शुरूवले स्थानिय बासिन्दा तयेस “छपि आम्कन च्वना विज्याये फै मखु, ग्यानापुसे च्वं, ख्या: वै मच्वंसा ज्यु इत्यादि कथं धाल।” अय्धाःसां नं उकियात वाःचा मतसे परित्राण पाठ याना धैर्यं तथा च्वना विज्यात। च्वना च्वंबले नं वसपोल यात आपालं दुःख विल। अप्पां कयेका हइगु, वां छवया हइगु, फुसा ख्याय् मफुसा ग्याय् धयाथें व्यवहार यात। तर “गगन वही” धयागु थाय-गण महाविहार निर्माण यायेगु अधिष्ठान त्वःता विमज्या

। न्हापा वर्षावास च्वनन विज्यात, अनं लिपा भिक्षु सुवोधानन्द, भिक्षु प्रज्ञारस्मि, भिक्षु सुमङ्गल भन्तेपि स्वमहिन्दा विज्याना गण महाविहार विकासया लागी अमूल्य सहयोग याना विज्याःगु खः।

थःम्ह योगदान यानातःगु गण महाविहारयं इलय विलय विज्याना माःगु सल्लाह विडागु खः। थन् भन्तेपि बुढा जुई धुक्कालिं ज्यायाना यंकेया लागि माःगु सल्लाह वियाविज्या। पूज्य सुदर्शन भन्तेन दिना च्वंगु “बौद्ध परियति शिक्षा” सचालन याना मस्तयत व्यकेगु थाय् पुलां जुया जीर्ण जुगुलि “परियति शिक्षा” भवन निर्माण यायेगु जिम्मा जितः आज्ञा वियाविज्यात। उकथं “निर्माण समिति” गठन यासे धर्मानुशासकया रूपय् पूज्य सुवोधानन्द, महास्थविर, पूज्य सुदर्शन महास्थविर च्वना विज्यात। २०५९३९२ गते वसपोल भन्ते विज्याना यें महानगर पालिकाया नायः भाजु केशव स्थापितया ल्हातिं जूगु सिलान्याशा समारोहस ३४०००-चन्दा, सिमेन्ट १०० वोरा विया विज्यात। व हे दिं गण महाविहारे विज्याःगु अन्तिम दिं खः। आसाढ २६ गते वसपोलया जन्म दिं जूगुलि सुधयू न्हापा दान व भित्तुनेत वनावले “छं जिगु जन्म दिं गथे सिल” धका: न्हिला: न्यना विज्यात।

एकघन्टा नापच्वना थी थी विषय खें जुल, भवन निर्माण विषयलय् अतिकं हर्ष ताल। भन्तेनाप अन्तिम खंल्हावल्हा ध्व हे जुल। बुद्ध शासनया लागि गण महा विहार निर्माण यायेगुली आपालं योगदान विया विज्याःगु वसपोलयात श्रद्धाङ्गलि देखायगु परियति शिक्षा भवन तयारी यायगु कर्तव्य भाःपिया। ●

सकल प्राणीमात्रया भिं जुइमा, दुःख मदुपि जुइमा,
भय मदुपि जुइमा व सुखपूर्वक हवनावने फुपि जुइमा।

ताम्राकार हाउस
Tamrakar House

The Family Store

शुक्रपथ, यैँ, फोन : २५९९०७, २५९८०७

फ्याक्स : २५९३१७

Shopping Center

पुतलीसडक, यैँ, फोन : २४५३४८

श्रद्धेय सुदर्शन भन्तेया लुमन्ति

- श्रीमती प्रकाश प्रधानाङ्क

दाजु समानम्ह श्रद्धेय सुदर्शन भन्ते मदुगु
लुमन्तिइ छत्वाःचा नुगः च्यय् त्यना । वि.सं.२००६ पाखे
बुद्धघोष भन्ते व सुदर्शन भन्ते पात्पा-तानसेन विज्यात ।
वर्षावास अन हे च्वना विज्यात । जिपिं अष्टमी, पुर्णी,
औसी न्यावले विहारय् वनेगु बाखं न्यनेगु । भन्तेपिंसं
नेपाल भाषं हे बाखं कना विज्याइगु खः । उबले सुदर्शन
भन्तेयात सकसिनं मचाम्ह भन्ते धाइगु खः ।

कुशीनगरे श्रामणेर जुया न्हापां पात्पा हे
विज्याःगु । जिमिके नं मचा पहः सा भन्तेयाके नं मचा
पहः दुगुलिं खःला वा पूर्व जन्मया संस्कारया स्वापू धाये,
ब्वने फु व मफु, हिसाव याये फु कि मफु धका
अध्ययनया विषयलय् अनेक न्यसःत याना विज्याइगु ।
थव हे क्रमे जिमिसं 'कथिकोदक' धका छगू संस्था
दयेका । पुज्य भन्तेपिं छम्ह सित सभापति दयेकेगु अले
म्त्यायेमचापिं जक १६-१७ म्ह सिनं छपु छपु बाखं
नेपाल भाषां दनाः कनेगु । बाखं मकन धाःसा न्यागः
ध्येवा, उपस्थित मजूसा फिगः ध्येवा जरिमाना थजागु
नियम दयेका कथिकोदक संचालन याना ।

वर्षावास सिधयेका बुद्धघोष भन्ते व सुदर्शन भन्ते
पात्पा ल्यहां विज्यात । तर जिमिके नेपाल भाषां नवायेगु
न्यनेगु संस्कार च्वंगु च्वन ।

कुशीनगरं सुदर्शन भन्ते नं जि व मदुम्ह बाखं
च्वमि पुष्पलता श्रेष्ठ्यात नेपाल भाषां पौ छ्वया हया
विज्यात । जिमिसं नं सः मसः च्वयाः लिसः विया । वयां
लिपा भन्ते कलकत्ता विज्याना 'धर्मोदय' या अन्तरङ्ग सम्पादक
जुया विज्यात । जिमिगु व्याक्क पौ करेक्षन याना लिततं
छ्वया हैगु खः । नेपाल भाषाया महत्व कना जिमित बाखं
च्वयेगु प्रेरणा विया विज्यात । सः मसः बाखं च्वया ।
जिमिगु बाखं करेक्षन याना 'धर्मोदय' पत्रिकाय् प्रकाशित
याना विज्यात । उकिं जिमि च्वयेगु ज्या न्याना वन । थव
हे क्रमं ७ दँ तक पौया भरय् नेपाल भाषा अध्ययन
याना । ७ दँ लिपा ४-५ न्हया नितिं सुदर्शन भन्ते हानं
पात्पा-तानसेन विज्यात । अबलय् नेपाल भाषा सयेकूथे
जिमिसं व्याकरण नं सयेकेमा: धकाः जिमित व्याकरण

ब्वंका विज्यात । 'च, ज, प, ल, त, ख, थ, क नवाय् ब्ले
मधाय् धुक्गु अले विसर्ग व दीर्घ जुइगु स्यना विज्यात ।
थुलि व्याकरणं यक्व हे ग्वाहालि विल । जिगु च्वयेगुलि यक्वं
सुधार जुल, द्विविद्वं मदयावन । जिगु कलम झहे न्य्य
ज्यात । भन्तेया प्रेरणां जि व पुष्प नेपाल भाषा साहित्य
ख्यलय् न्य्यज्याये फत ।

२०१६ वि.सं. हानं सुदर्शन भन्ते पात्पाय्
विज्यात । नाटक च्वयेगु प्रेरणा विया विज्यात । अले जिं
वाखंयात हे नाटकया रूप विया । व नाटक नं 'धर्मोदय'
स पिहां ब्ल । १६ सालं हे भन्तेया नेतृत्वय् जिमिसं
वृहत नेपाल भाषा सम्मेलन याना । काठमाडौपाखे केदार
मान व्यथितया नेतृत्वय् २४म्ह साहित्यकार व कलाकार
पिं पात्पाय् झाल । भन्तेनं पात्पालीपिन्त 'नेपाल भाषा'
या महत्व ध्वीका विया विज्यात । अबले भन्तेया प्रयास
व पात्पालीपिनि सहयोगं 'नेपाल भाषा' सम्मेलन स्वन्तु
तक झः झः धायेक क्वचाल । जिगु 'कलाकार' नाटक
अबले हे प्रदर्शन जूगु खः । थुकथं भन्तेनं जि व पुष्पयात
ल्लाज्वना हे 'नेपाल भाषा' ख्यले थने हल ।

बस्पोल पात्पाय् च्वना अध्ययन व च्वयेगु यक्व
याना विज्यात । नेपाली च्वःगु 'सुप्रिया' एकाकी नाटक
कन्या हाइस्कूले प्रदर्शन जुल । लहरे पिपल धा:थाय् वा:पिनि
छें छखा दु । व छें ख्याः वय् यः । अकिं सुं मच्चं । भन्ते व
हे छें लच्छ तकं मौन जुया शायद १२ गू नाटक सफू थन
हे च्वया विज्यात ।

श्रामणेर जुया दके न्हापां विज्याःगु पात्पा, च्वयेगु
शुरु जूगु पात्पा अले जि व पुष्पयात कहें थे ल्वीकूगु पात्पा,
व पात्पामीपिनि नुगलय् च्वंगु पात्पा । उकिं भन्तेयात
पात्पा साप हे यः, अथे जुया हे M.A. व्वनाच्वंवले नं एन.
डि. एस यायेत पात्पा हे विज्याःगु खः ।

२०२० सालं जिपिं काठमाडौ वया । वहे ईले
गणमहाविहारया शिलान्यास जूगु खः । अबले अन जङ्गल थे
यक्व सिमात दु । भन्तेन- 'थन जि एकान्ते च्वयेत वया ब्ले
थन पुलांगु भगवान् बुद्धया मूर्तित लुयाख्ल । उकिं थन
विहार दयेकेत शिलान्यास 'यानागु' धका कना विज्यात ।

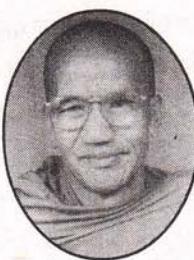
२०२५ सालं ९न्हु ब्वना साहित्य रत्न परीक्षाय् प्रथम श्रेणी बोर्ड फस्ट, हानं लच्छिति ब्वना S.L.C परीक्षाय् प्रथम श्रेणीस पास ज़गु खबर विराटनगरे पौ च्या विज्यात। जि साप लयताल। भन्तेनं गनं स्कूल ब्वना मदी। थ़गु प्रयत्नं हे उच्च शिखरे थंम्ह मनू।

२०२९ सालं जिंहि हानं काठमाडौं वय। भन्तेनं निला: थुगुसि I.A परीक्षा प्राइवेट विया, पास नं जुल धका धया विज्यात। जि लयताल। उगु इले भन्तेया आनन्द कुटी हाइस्कूले ज्या। लिपा B.Ad ब्वनाच्चंबले हे भन्तेया मने कीर्तिपुरे चिकित्चाधंगु विहार दयेकेगु विचा: वल। व हे विचां न्हापां ला चीधंगु विहार निर्माण जुल। लिपा व हे विहार नेपालया छगु नमूना विहारया रूपे परिणत जुल। भन्तेया विद्वता संसारे फैले जुल।

पूर्व जन्मया सन्निवास नातां हे ज्वी जिगु छें कुलेश्वर अले भन्तेया विहार कीर्तिपुर जुल। भन् सतिल, विहारे बनेत अःपुल। भन्तेनं साहित्य पाखे जक मखु धर्म व सेवाया पुसा न जिगु नुगले दुथ्याका विज्याःगु दु। च्य हे कारण जिमिसं कीर्तिपुर विहारे भन्तेया आज्ञा अनुरूप ४८ न्यवः निसें फ्री किलिनिक चलेयाना। थन जिस्त काय् डाक्टर राजेशं रोगी स्वइ। जिं वासः इनेज्या याये। थन होमियो प्याथिक उपचार जुइ। थुकथं भन्तेया प्रेरणां छु सेवा यायेगु शौभाग्य प्राप्त जुयाच्चन।

पूज्य दाजु सुदर्शन भन्ते च्य संसारे मदुसां वस्पोलया विश्वय कीर्ति पता: ब्वया च्वना। अन्तय् वस्पोलया निर्वाण कामना याना।

हादिंक अद्वाऽजली

नेपालको बुद्ध शासनिक
क्षेत्रमा समर्पित श्रद्धेय
मिक्षु सुदर्शन प्रति निर्वाण
कामना

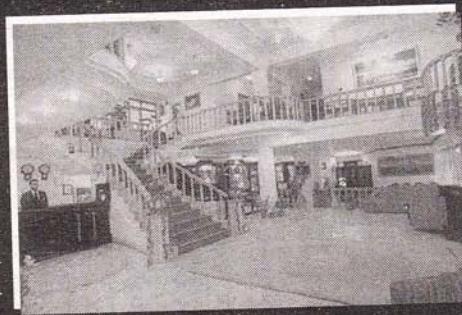
सुरेश शाक्य	ब्रह्मदेव शाक्य
राजन खनाल	अर्चना गुरुङ
वि. सी. गुरुङ	पेमा श्रेष्ठ
त्रिरत्न मानन्दर	भविन्द्र भण्डारी
मायादेवी थापा	अमित रेमी
माधवराज श्रेष्ठ	अम्बर तामाङ्ग

Post Graduate Diploma in
Buddhist Studies Group-2058/59
Tribhuvan University

Welcome to Hotel Aquamarine Your home in town !

Facilities :

- Attached bath, AC in all rooms
- 24 hrs hot and cold water supply
- STD, ISD, IDD Telephone service
- Satellite TV
- Japanese style steam bath ofuro
- Karaoke Restaurant & bar
- Conference & Meeting hall
- Mountain viewing terrace
- Handicraft shop, Jewellery shop, Pashmina shop
- Same day Japanese Newspaper available.

For inquiries and reservations, please contact:

Hotel Aquamarine

P.O. Box : 1807, New baneshwor, Kathmandu, Nepal, Tel : 977-1-478753, 487750, 487752
Fax : 977-1-472810, 526738, E-mail : aquamarin@vishnu.csl.com.np
Office : tel : 001-977-1-529452, Fax : 977-1-526738

Hotel
Aquamarine
Kathmandu

अनितम बिदा

- मंगलमान शक्य, यै

वंगु श्रावण ५ गते वा वयाच्चंगु दु। वाहापाखे कवस्वःगु भ्यालं स्वयाच्चना। टिभी चायेकः स्वया। लासाय् र्घतुला। थथे संस आराम थें यानाच्चनागु ताकय् कायचा वयाः न्यंकल- “वा, वा, सुदर्शन भन्ते मन्त हौं।”

“हौं...? सुदर्शन भन्ते मन्त हौं?” जि वाधाकक दनाः अजूचायाः न्यना। मन खुल्लमिनाः छक्वलं मिखाय् ख्वविजायावल। जिगु न्ययः ने भन्तेया आकृति भवाताहां दंवयाच्चन। म्हासुगु चीवरं पुनाः नायुगु सलं तर क्वातुक खँ ल्हानाच्चना विज्याइम्ह बुद्धया भक्त, बुद्धया संघ मण्डलया स्यल्लाःम्ह छम्ह दुजः वसपोल श्रद्धेय भन्ते सुदर्शन संसार क्यवं तनावन, विलय् जुयावन। म्ह मफयाः अस्पताल यंकातल धाःगु न्यनागु जक, थौला मन्त हौं। मदम्ह भन्ते लुमनाः नुगःमधिंगु जक मखु। ख्वख्व मख्व हे धायेमायेक वसपोल जिम्ह सु थें?

जिम्ह थःथिति ला ? पासाभाइ लाकि ? हनेवहःम्ह गुरुक लाकि ? सु थें ? छन्हु वसपोल भन्ते जिगु छेँय् विज्यात। अबलय् मांनं खनेव हे वसपोलयात छ्ययं क्वछुना: “अन्याये भन्ते” धकाः धाल। वसपोल भन्ते न जिमायात धयाविज्यात-

“हतेरी का, छु धयागु चाला व ? मस्तय॑त न थथे याये त्यःला ?” व नं मांपिस। का स्वः ! गृहस्थिं च्चनाच्चंपिसं थःसिवे थकालिपि व गुरुजुपित्त छ्ययं क्वछुना: अनियाये धायेगु वानी दु, मखुला मां ? आवनिसें जि वयेवलय् थथे धायेम्बः खला।

भन्ते जिगु छेँय् विज्यानाः मांयात थथे धयाविज्याःगु जि आः थें लुमनि। छन्हु वसपोल जिगु छेँय् विज्यात। अबलय् या जिगु अवस्था व्ययाच्चंगु पुलांगु छेया वैगलय्- हाकुसे च्चनाः नं हुलि हुलि वयेधुकूगु भ्वय् सुकुलिइ माथवक फ्ययतुनः भोजन नयाविज्याःगु लु मिखान्यवःने लुयावइ।

मुस्या निगःचा देपाय् तयाः खाखः सुकू छुनातःगु कैनाप हाकुजा छ्यय् नइ। मुस्यानिगःचा नइ। “तसक् साक्क जा नये धुन !” धकाः धाधां सिजःया ताहाफः नुसिलाः मांयात धयाविज्याइ- “मांया नं जा नसा नहै

मां, जिपिं कुने वने !” धयाकथनं वहे प्याः छ्यलिइ च्चविज्याइ।

बुद्ध जयन्तीया छतावता ज्यात जि माहिलाम्ह किजायात कम्पोज याकाच्चनी। प्रूफ स्वयाच्चनी। अज्ज उलिजक मखु, गुबले गुबले थःम्ह हे नं मेशिनय् संस छपाःनिपा: प्रूफ ज्वनावनी।

“कासा मंगलमान, जि छकः पिहां वनावये, ४ वजेति थ्यंकः वयेका न्है, अले बालाक स्वयाः छापय् यायेका मज्यूला।” भन्ते म्हासुगु गाच्चः घयसुनाः पिहांवनी। धया गथेअये हे वसपोल ४ वजेति थ्यंकः विज्याइ। छापय् यायेगु ज्या शुरु जुइ। लुखाखरुइ च्चनाः भन्तेन स्वयाच्चनाविज्याइ। पत्रिकाया ज्या नं यानावं च्चनी। ज्या यायां ई न्त्यानावंगु चाइ हे मखु। वसपोलं च्चयावं च्चनी। छापय् यायेगु ज्या सिधयां च्चनी। थुगु हे कथं ज्या जुयावं च्चनी। ज्या व खं मदिक्क न्य्यानाः ई वंगु हे चाइमखु वहनी १० ता ई जुझुंकी। “कासा मंगलमान ! जि वना हे छ्वयेका। थौंया ज्या थुलिं का !” वसपोल विज्याये त्यनी। “जि तःवये भन्ते !” धाये।

“म्वा, म्वा, जि वनेका। उथाय॑तकला खःनि। गण महाविहार धैगु बडो तापाःगु ला व। का, खापा तिनाः व्यहे हुं न्हा।” भन्ते लिहां विज्याइ।

ज्याख्यं भक्वलय् सुथं वहनी, वहनी सुथय् अलिंगमचासे त्याहांध्याहो जुजुं गुबले गुबले छेय् छु ज्वरय् जू वहे तयाः जा नयेगु हे नापं, छथाय् सं च्चनाः। फक सुख्या दं मनाः लाभा पालु व चि वालाः नयेगु ल्वसा भन्तेया तसकं यःगु जुयाच्चन। उकिं हे जुइ भन्ते नं धया विज्याइ- “मेमेथाय् भोजन धकाः सःता यनीवलय् ध्यः चिकनं जक तुक्क अनेक तरकारी, परवल आदि दयेकातइ।” छ्यपय् साक्क नकाहइ। तसकं सम्मान यानाः- “भन्ते ! लिपा छकः नं दःख विइमानि खला” धकाः नं धयाहइ। “ज्यू ज्यू” धयाः पिहां वये। ध्यः चिकनय् जक तुकः नयाच्चनागुया परिणाम ला..... थुकिं छु याइ धयागु ला त्यं हे दनिका। छुयाये, मवंसा मज्यू व्यगु कायेमाः, नकूगु नये माः, थव मयः, व मयः धाये मज्यू छुयाये ? भीथाय् नयेगु

धयागु हे धात्वें धायेगु खःसा नेवा: नसात्वंसा धयागु हे छन्याथ् जा नयेवलय् तिनि का। अज्भ गुन्दु व मुस्या के न तसकं सा:। खाखःसुखू छुना: कैला धाये हे म्वा:। शरीरया लागि गुलि फाइदा धैगु ला सिहे मस्यूनि।

भन्तेया जानयाविज्याइवलय् जिथाय् वैगलय् खिपतय् खायातःगु खाखःसुखू व फकंसुखोयात गुनूचा धाइगु धका: कनाविज्याई। जि वसपोल भन्तेनाप खें ल्हायेवलय् गुवलें बचन तया: खें ल्हाये मनं। सामान्यकथं थ: दाजुकिजाया दुथु इ खें ल्हायेवलय् थे ल्हायेगु। कर्पिनि न्त्यःने न खेँल्हाये मालीवलय् गुवलें गुवलें मछा:से च्वनावः।

सुदर्शन भन्तेया गुणकीर्ति व वसपोलया पाखे यानाविज्याःगु दुख सुख, संघर्ष, जेलयात्रा, अध्यापन, पुस्तक लेखन आदि विविध पक्षया वारे यक्वस्या स्यू। च्वनं च्वइ। थौं जिं नं वसपोलया वारे छुं च्वयाच्वना। थौं वसपोल मन्त। वसपोलनाप च्वनाः वितय् यानागु छुं क्षण गये खः अथे हे न्त्यव्यवयेत स्वयाच्वना। भन्तेया वारे यक्वस्या यक्व खें च्वये धुकूगु दु। न्वं न वायेधुकूगु दु। तर छताखै-उकुहु यलया रत्लाकर महाविहारय् दिवंगत भन्तेया शोक सभाय् हनेवहःम्ह सत्यमोहन जोशीजुं न्वंचानादीगु खें तसकं लुमके वहः जू।

"सुदर्शन भन्ते धायेवलय् भिक्षा फया: जीवनयापन यायेमा:म्ह धका: सुनां मस्यू ?" तर अज्याःम्हयसियां जिथाय् छें दुण्डवहादुर वज्राचार्य पासा च्वनाः ध्यंकः वल। "सत्यमोहन दाई ! का वा: भीरु भाषा थकायेत छु छु यायेमा, माःगुलिई छ्यलादिसं जिं सुनातयागु भचा दां"धका: नोट छक्ले जितः लःल्हाना वन। लिपा निनास्वयां ला छगू लाख दुगु जुयाच्वन। हानं मेवलय् नं छकः अथे हे वया: "भचा सुनातयागु भाषाया लागि हे छ्यलादिसं।" धका: "छम्हूचा नोट त्वःतावन। व नं निनास्वयां न्यद्वः दुगुजुयाच्वन।"

थ खें जिं थुइका कया कि- म्हासुगु वसः पुनाः न महान ज्याया लागि क्यनाविज्याःगु सुदर्शन भन्तेया त्याग चित्त, आदर्शता, भाषा व धर्मय् मौलिकता म्वाकातयेमा: धयागु वसपोलया भावना गुलि नालाकाये वहःजू। थवहे नेपालभाषाया सेवा याना विज्याःगु व च्यूताःमि जुयाः थासं थासय् न्वंचाना विज्यागुया हुनि यानाः हे वसपोलं वि.सं. २०२२ सालया भाषा आन्दोलनय् जेल सजाँय फया: खुलातक भ्यालखानाया वन्दी जीवन हना विज्याये माःगु खः।

धर्मया खें वसपोलं धमाविज्याइगु आः थे लुम- "बुद्ध धर्म धयागु संसारया कुंकुलामय् न्यनाच्वंगु कारणं बुद्ध धर्मया दर्शन न्याथाय् छयःसां पायष्ठि जूवःगु धर्म खः। छगू वःचाधंगु परिवारनिसें कया: सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक, विज्ञान व प्रविधि, न्त्यागु ख्यलय् थ छ्यले ज्यूगू पायष्ठिगु धर्म खः। अथे जुया: थ धर्म भफं व्यापक जुयावना च्वंगु दु। धर्मसम्बन्धी खयात कया: थ थनथाय् थन, अनथाय् थन, थ धर्मया अन्त थन हे का धका:धायेगु थाय् थुकिइ दइमखु। थुइका वनेगु पाइ, विश्लेषण यायेगु धंग पाइ तर थ वक्चाइगु विषयवस्तु मखु।"

जिं नं छगू सफू स्वयागु खः- मीन वहादुर शाक्यं जु सम्पादन यानातःगु- "गुणकारण्ड व्यूह सूत्रं"। उगु सफुतिई "मगध देशया सत्वगणपिन्त उद्धार" धयागु विषयया खं व्वना। मगध देशय् नीदंतक वा मवया: अन धाय् छपुतक नं मवयाः हाहाकार जुल। नये त्वनेगुला छु लःतक नं त्वने मखनाः दुःख जुसेलि अनया मनूतयके मानवता धयागु हे मदयावन। मनुखं मनू हे स्यानाः नयेगुतक नं जुया: अत्याचार जुसेलि अन श्री करूणामय थ्यंकःविज्यात। करूणा, मैत्री व्वलनावसेलि जलवृष्टि नं यानाविल। उज्जनी नं जुसेलि अनया समाजय् वालाःगु लिच्छः लात।

थथे हे हालसालय् खं खः- गोरखापत्रनिसें थीर्थीपत्रिकाय् पिदंगु वुख- कोरियाय् नकतिनि वूम्ह मच्याया ला ल्हाःत ज्वनाः, प्लेटय् तया: वावां न्यानाः नयाच्वंगु लु। च्यय् या खं व थ खं य् हिंसाया पराकाष्ठाय् छंगू हे सामञ्जस्यता लुयाच्वंगु दु। व जुल हत्याहिंसाया खं। तर जिगु मतिई थथे थे च्व-खुकुरिं पालेवं, तुपतं कयेकेवं अले उम्ह मनू सिनाहे वनेवं जक हत्या हिसा जुइगु मखु। सुयातं म्वाये मछिंक व नुगलय् दिक्क वचन ल्हायेगु व्यवहार यायेगु नं छागूकथंया हिंसा हे जुइ धका: न्हापां थथे थुइका वनेफत धाःसा अले आर्य अष्टागिक मार्गयात वालाक थुइका वन धाःसा अर्थात् मट्क सम्यक् चिन्तन, सम्यक् सकल्य याना वनेफत धाःसा सुं न मनू धार्मिक जुइ फड़, वया जीवन सफल जुइ थे ताया। छु न धर्म- प्रणीमारया हित कल्याणया लागि खः, सुख शान्तिया लागि खः।

सुदर्शन भन्तेन जिनाप थज्यागु हे आपालं खें ल्हाना विज्याइगु खः। सामाजिक, धार्मिक, परिवारिक आपालं खें दिविस्ता व्याकाः खेँल्हायेगुयात कया: च्वां साथ जुइगु खें मखु। तर छता खें सदां जितः लुमना च्वनीगु थ दु कि-

“धूलय् चिकनय् तुक्क नया च्वनागुया सवाला भोग याये हे मालीतिनि ।” घ्वहे खैयात कया: भन्ते वीर अस्पतालया क्याविनय् च्वनानः जिमां मदुगु इलय् थःगु वांलागु लेटर पायडय् “शोक पौ” च्वया: जित: छवयाहया विज्यात । भन्ते अस्पतालया खाताय् धयागु सीवं तुयु वसतं पुना: हे भनते नापला: वना । काचाक्क ला वसपोल जित: म्हे मसिल थें । भचा जाय्का: तिनि जितःस: वियाविज्यात । अले पलख अनसं च्वना: विदा कया: लिहां वया ।

फागुया चीर स्वाइगु अष्टमीकुन्ह भन्ते विश्वकर्मा विज्याःगु जयाच्वन । लिहां विज्याःवलय् जिथाय् छेय् दुस्व: विज्यात । छेया चाकःछिं स्वया: धयाविज्यात “ह्लापायागु छें खःला थ्व ? थन त्वालय् मवयागु न यक्व हे दयेधुंकल, विकुमाःबाहालय् वयाकर्थं छन्त लुमनाः दुस्वःवया । छं परिवार आपाःदयेधुंकल धयागु जिं चाः । अथेसां छहे छम्ह जक दनि खनिं । छं यानाच्वंगु धर्म न मूर्धर्म हे खः । गुम्ह गुम्ह मस्त हुक्यं याना: शिक्षादीक्षा वियातये धुंकल । कुनेया प्या:छ्यरि रव ? तलय्या ख्युं बैगलय् थांकवलय् हिलातःगु खाखःसुखु दनिला ?”

जिं धया-“भन्ते ! जिगु आहारा त्वःमफिउनि

“हं, आमु हे का !” वसपोलं धयाविज्यात । हाकनं खं लिसा कया: धया-“भन्ते ! जिं धयःचिकं अयला, खं, बियर, चुरोट व ला थीपं छुं हे मनये धुन !”

वसपोलं धयाविज्यात-“जिपिं खंला, धयःचिकनय् तुक्क नया च्वनाया फल । उकुन्ह छ्ववः वैकक्यू वना: मिखां छ्ववः ला खंकवया । मेरु ला छु कने छन्त, जि जक मखु, पुलापिं भन्तोपिनिगु नं ला छं सियाहे च्वंगु दु । अवलय् छ कीर्तिपु विहारय् वःबलय् जिमिखां मखं खला ? आः वया: मिखां छता खनका । तर छ्याये ? डाइविटिज व प्रेसरं त्वःतामवं । थमिसं हे भोजनया निमन्त्रणा व्यूवयाच्वंगु खःला मस्यु । का नु आःछंगु पुलांगु तांतांचा मेशिन ला कुने हे दनि !” भन्ते विज्यायेत स्वयाविज्यात ।

“आसे भन्ते ! गुलिखय् लिपा विज्याःगु । खैहे ल्लाये मगानि ।” थवलय् लाक्क हे जिमि जहानं किस्तइ तया: जाकि गुल्मा: व छेय् दुदुगु दान प्रदान यायेत न्त्यःने हल । दान नं विल । सकतां भोलाय् वफात । अले धयाविज्यात ।-

“का नु, आः छंगु मरुइ च्वंगु छें नं सीके, प्रेस नं छ्वकः स्वयेमानि ।”

पिने दिकातयागु मारूती भायनय् च्वना: वना । मरु, क्वाक्चा गल्लीइ थ्यंकाः कुहां वया । “घ्वहे का भन्ते, छेँ । विज्याहुँ ।” धया । भन्तेनं छेय् छ्ववः थस्वयाकर्थं दुहां विज्यात । प्रेसय दुत यंका । सकतां मेशिनत व्यना । चलय् जयाच्वंगु मेशिन खना: तसकं लयलय्ताल । “प्रेसय् मेमेपि तव्यना च्वंगु ला मदु मखुला ? धयाविज्यात । अले जिं धया- “मदु भन्ते !”

“कासा मंगलमानः याकःचा जूसां छुहे धन्ता कायेम्वाल / मस्त पासा ला दहे दत, विकासयात दिकेमते । कासा नु भायन नं छ्यु हे मखुला ? का नु जितः तःहे वा ।”

“ज्यु भन्ते !” धया: भन्तेयात तयाः भायन कीर्तिपुर य स्वयाव्वात । थ्यनीयें च्वंकापाःचाय लँ स्यंकाः वुल्डोजरं चा तुया: छु छु याना च्वन । गाडी च्यू थहाँ मवन । भन्ते न ” थन हे दिकिं मंगलमान । जि थन हे व्वहांवये । छ्वत्वा:चा ला ख्यनि । ” धयाविज्यात । मोटर दिका । वसपोल व्वहां विज्यात । थःगु थायु विहारय् वसपोल विज्यात । वंम्ह वसपोलयात स्वस्वं जि जक लिहां वया । हाकनं छ्ववः लिफः तुलाः स्वया । वसपोल खने हे मदयेक थाहाविज्यात । स्वस्वं खने मदयावन । मस्यु आः वसपोल गन थ्यन थें ? हाकनं “मंगलमान !” धकाः लुमकावङ्गितिनिला थें ! तर जि थनया थनसं तिनि ।”

अगिच्यावत संखारा

नेपा:या बुद्ध शासनिक क्षेत्रय् समर्पित

श्रद्धेय मिक्षु सुदर्शन प्रति

निर्वाण कामना

गोपिलाल अवाले

पिलाडॅ, यल ।

जिं रहस्यिकारह सुदर्शन भन्ते

- मुनीन्द्रत्न वज्राचार्य

सुदर्शन भन्ते जिं मचानिसे हें म्हस्यू । वसपोलं जितः म्हमस्यूसां जिं वसपोलया म्हासुगु चीवरयात म्हस्यू । वसपोल छम्ह भन्ते खः । 'भन्ते धयापिं वुद्ध खः । वुद्ध थे घर गृहस्थी तोता त्याग याःपि त्यागीपि ऋषि मुनि खः । भन्ते धयापिं मेमेपिं मनू स्वयानं अलग्गपिं खः ।' थ्व जिगु मचाबले लुमनां धैंगु खैंपु खः । उवले जि मचा बले वसपोल सुदर्शन भन्ते थैहितित्वाया किरणफोटो सेन्टर नागु साइबोर्ड दुगु छें (थौकन्हे मन्त) म्हासुक चिवर पुना वइगु लुमं । मेमेपिं मनू स्वया विस्कं वसः पुना वइगु जुया वसपोल छम्ह भन्ते खः धका लुमंकेगु । थयेहे जि मचाबले श्रीःघ विहारय् प्रभात मिडिल स्कूलं व्वनागु इलय् श्रीःघ विहारया तले म्हासुगु चीवर पुनाः च्चपि आपालं भिक्षुपिं खँका । थवले हे भिक्षुपिं गुलि श्रद्धावान महत्वपूर्ण धयागु भचा भचा थुइकागु खः ।

सुदर्शन भन्ते नाप खैळ्हाय् मखासा वसपोल धर्मोदय पत्रिकाय् 'श्रामणेर सुदर्शन' धका किपादुगु लेख आपालं व्वने लँ । खासयाना वसपोलया नाटक व्वनेगु याना । लिपा वसपोलयात ०२२ साल पाखे जीवन दवू रेडियो नेपालं लिकागु इलय् थ्वया विरोधय् वसपोलं सर कारया विरोधयाना भाषण विया विज्यात । उवलेया सरकारं वसपोलयात जेल कुने यंकल । नेपाल भाषाया लागि समर्पित भन्तेपिं मध्ये सुदर्शन भन्ते छम्ह नीडरम्ह भन्ते धका लुमंकेफु । वसपोलं थी थी साहित्य सम्मेलने विइगु भाषण साहसिक जू । समसामयिक समस्या प्रति वसपोलं भतिचा हे र्या चिकुपहः मङ्कासे स्पष्ट रूपं हे भाषण विया विज्याइ ।

नेपाले चीवर पुना विहारे च्वना जक भिक्षु जीवन हनां मगा: । नेपाला आपालं भिक्षु पिसं थपिनिगु भिक्षु जीवने छुं छुं ज्या याना हे च्वंगु दइ । वसपोल भिक्षुपिसं धर्म, समाज, भाषा संस्कृतिया लागी अनवरत सेवा याना हे च्वनी भिक्षु जीवन थेये हे कथिन अयसां थपिनिगु जीवन संघर्षरत जुया छुं न छुं देश, समाज, विश्वया लागि अनवरत सेवा यानाहे च्वनी नेपालय् थेरवाद दुतहयेत सँबले भिक्षुपिसं आपालं दुःख सिल । वि.सं.

२००९ सालय् जुद्रशमशेरया पालय् नकतिनि थेरवादी हाकागु इले भिक्षुपिं प्रज्ञानन्द, धर्मालोक, सुबोधानन्द, प्रज्ञारशिम, प्रज्ञारस, व श्रामणेरपिं रत्नज्योति, अगगधम्म, कुमार काशयपिन्त देशं पितिनेगु यात । लिपा अमृतानन्द महास्थविरया कुतलं पद्म शमशेरया पालय् वि.सं. २००४ साल पाखे भिक्षुपिन्त नेपा: दुहाँ वयेगु अवसर वल । थनलि आपालं भिक्षुपिं खनेदया वल । थुगु इले वसपोल सुदर्शन भन्ते न भिक्षु जुया विज्यात । वसपोलयात प्रज्ञानन्द महास्थविर भन्ते न प्रवर्जित याःना विज्यागु खः । थुकथं भिक्षु जीवन हसेलिं धर्मोदय पत्रिकाया सम्पादकया ज्या कलकत्ताय् च्वना याना विज्यात । धर्मप्रचार व साहित्य सेवाया ज्या याना विज्याना थःगु जीवन न्ह्याका विज्यात ।

ई न्ह्याना हे धन । मनूया जीवनं छथासं च्वनेगु औंसर मदु । थ्व हे कमय सुदर्शन भन्ते आनन्दकुटी विद्यापीठय् नेपाल भाषा व्वकेगु व स्कूलया सुपरभाइजर न जुया विज्यात । थये हे ०२७ साल पाखे थ्व पक्ति च्वमि अमृतानन्द महास्थविरया कुतलं जागिर नया ज्या यानावले भिक्षु सुदर्शन नाप सतिक सम्पर्क तय फत । वसपोल क्लाश कथा विज्याइ, जिमिसं वन्दनायाय् थुलि हे ई फुत । तर मेमेपिं कुमार काशयप, अश्वघोष, महानाम भन्तेपिं थे ख्वा ख्वा चूलाका खैं व्याके मखं । अयसां वसपोलया व्यक्तित्वप्रति श्रद्धाभाव तया वन्दना याना हे वया च्वना ।

इलं मनूयात गन यंकी गन यंकी । संयोगवश स्वीदैं लिपा जि सुदर्शन भन्तेयात विश्वशान्ति विहारय् नाप लायगु मौका चू लाः वल । जि विश्व शान्ति विहारय् मच्चापिं श्रामणेरपिन्त व्वका च्वनागु खः । छहू विश्वशान्ति बौद्ध शिक्षालयया बैठके वसपोल नाप लात । जि खेनेवं वसपोलं धया विज्यात "मुनीन्द्र छ न थनला ? जिं खः भन्ते धया । वन्दना याना । वसपोलं हानं धया विज्यात । छ्हिपिये जापिं प्रायापक तसें न जिम्ह श्रामणेरपिन्त स्यने कने यात धासा: बुद्ध शासनया लागि छुं फलदायी जुइ । जि वसपोल यात नमस्कार याना धया - भन्ते थ्वनं छागु धर्म हे धकाः भापिया च्वना । मेगु याये फुगु हे छु दु ?

भन्तेया उगु वचनं जितः अवले छुं आनन्द वःगु खः । जि
वसपोलया वचन्यात शिरोपर याय धका मनं मनं भापिया ।

सुदर्शन भन्ते, तसकं हें अलसी मचाम्ह भन्ते
खः । थःत थी थी ल्वचं अशक्त जूसां बुद्धशासनया लागी
आपालं ज्या याना विज्यात । छन्हु विश्व शान्ति बौद्ध
शिक्षालय् दकले न्हापां एस.एल.सी पास जूपिं श्रामणेर
पिन्त आर्शीवाद विइगु व थुमित उच्च शिक्षा छु व्वंकेगु
धयागु वैठक्य वसपोल मफु मफु विज्यात ।

वसपोलं श्रामणेरपिन्त सरकारी मान्यता दुगु
उच्च शिक्षा व बौद्ध शिक्षा नं विइमा धका सम्मुखं
विया विज्यात । थ्व हे वैठक्य विज्यागु जिं वसपोलयात
दकले लिपा खनागु खः । लिपा वसपोल परलोक जुया
विज्यात धयागु दुःख्या खं न्यनेमाल । बुद्ध धर्मया लागि
वसपोलं गुलि ज्या याना विज्यात व गुवलेसं लोमके
फइमखु । वसपोलया देनयात हानं छको नुगः मछिंक
लुमंके माल । सुदर्शन भन्तेपाखें दकले अप्पो थेरवादया
करीब ७० गू सफू च्यया विज्यागु दु । थ्व खं बोधिज्ञान
भन्तेया नेपाल मण्डलया ब्वमा: सफूति अनुसन्धान
कथं खने दु । थुलि जक मखु दकले ल्वंमंके मफैकथं
संघमहानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरं कीर्तिपुरे च्वंगु नगर

मण्डप चर्तुं संवेजनीय तीर्थस्थान कथं बुद्धया जन्म, बुद्धत्व
प्राप्ति, बुद्धया धर्मचक्रप्रवर्तन, बुद्धया परिनिर्वाण लू
पिज्वयके कथंया विहार दयकेगु परिकल्पना याः कथेया
ज्या भिक्षु सुदर्शन पाखें पूवंका विज्यात । स्थानीय
श्रद्धालु भक्तजन उपासकउपासिकापिनिगु अति गअन
श्रद्धां व दान पुण्यं श्री कीर्ति विहारया स्थापना जूवन ।
थुगु ज्याये सुदर्शन भन्ते नं अथक परिश्रम याना थःम्ह
गुरु प्रज्ञानन्द महासथविरया इच्छा आकंक्षायात साकार
याना विज्यात । आखिर मनुखं थःगु जीवनं कीर्ति तया
थकेगु धयागु हे थजागु हे ज्या खः । नहयागुसां सुदर्शन
भन्ते नं थःगु ज्यूताभर गुलि ज्या याना विज्यात व बुद्ध
धर्मव शासनय् जक मखु नेपाल भाषाया ख्यलेनं उत्तिकं
हे महत्व जू वंगु दु । वसपोलया मृत्युं बुद्ध धर्मया नं
नेपाया थीः थीः द्ययले तःधंगु क्षति जू वंगु दु । तर
नहयागुसा यत्तले च्वने मदुगु संसारे छन्हला छन्ह थ्व
नश्वर शरीर तोता वने मागु जुल । थौं भीगु नहयोने
सुहर्शन भन्तेमन्त अयसां भीसं वसपोलया गुणानुस्मरण
यासे लुमंका वसपोल थें बुद्ध धर्म संरक्षण यायगु लागी
भी सकलें समर्पित जुया नहयावले नहयज्या वनेगु
स्वये ।

अनिव्यावत संखारा

नेपाया बुद्ध शासनिक क्षेत्रय् समर्पित नेतृत्ववान,
बहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरप्रति

भावपूर्ण एवं धर्मसंवेगपूर्ण
॥ निर्वाण कामना ॥

मङ्गलमान शक्य
शक्य अफसेट प्रेस परिवार
ओमवहा:, यैं, फोन : २६०६०८

सुदर्शन मन्त्रे मन्त्र पःखा दुन, लं चाल

- मिक्षु सुजनकीर्ति, वैकक

पूज्य भन्ते सुदर्शन महास्थविरया असामयिक देहत्याग अवश्य न नेपाःया थेरवादी बुद्ध शासन व मे मेगु ज्याख्यं न छगू तःधंगु धाः लात । वसपोलं नेपाःया थेरवादी बुद्ध धर्म प्रचार-प्रसार यायगु ज्याय् गुगु भूमिका निर्वाह याना विज्याःगु खः, उकी वसपोल अद्वितीय खः । थःगु जीवनया अन्तिम घडी तक्क न वसपोलं बुद्ध धर्म प्रचार प्रसार व संरक्षणया लागी न्त्यावलय् न न्त्यचिला विज्यात । वसपोलयागु अनुपस्थितियात आपासिनं अभाव तायके धुंकूगु दु । वसपोलया निधनं बौद्ध प्रेमीपित्त तःधंगु धाः लात जुइ सा गुलिं तःसकं लयताल नं जुइ ।

बौद्ध विद्वान् जुया राष्ट्रिय व अन्तराष्ट्रिय क्षेत्र जक मखुसे इतिहासविद्, पुरातत्वविद्, भाषाविद् निसें कया साहित्य व प्रजातानिक सम्बन्धय् न विद्वान् जुया विज्याःम्ह वसपोल उखुनु श्रावण ५ गते हृदयाधातं जूगु निधनं समस्त बौद्ध प्रेमीपित्त नतमस्तक याना विल, तः धंगु क्षति जुल । नेपलय् बुद्धधर्मया थाँत मध्ये बल्लागु छ्हगः थाँ ग्वःतुल, बुद्धधर्मया संरक्षणया छ्हगः बल्लागु पःखा दुनावन । वसपोलं नेपाःया बुद्ध धर्मय् वःगु थी थी कथंया वा फय् ग्वःफय्यात गुवलं व समस्यायात याकचां हे, जूसानं धस्वाना, दना सामना याना विज्यात । नेपाःया बुद्ध धर्म चिरस्थायीया लागि कुतः व्याकल । आः थुजागु पःखा मन्त्र । मिक्षु सुभद्रये जाःपिं श्रमणपित्त लागी लैंपू चालिगु जुल । पःखा दुने धुंकल । पना विज्याइम्ह मन्त्र व्वाइरी भिक्षुपिं मालेथाकुगु जुल ।

भगवान बुद्धया जीवनकालय् वसपोलया धर्म निर्देशन गुलिसित असूल्य जूसा नं गुलिसित तःधंगु पंगः जुयाविल । भगवान बुद्ध दत्तले गथे निर्देशन दु अथे हे यात । तर भगवान बुद्ध परिनिर्वाण जुया विज्याःगु खवर सिइवं हर्ष जुया लयताःपिं नं दुगु खः । थुकिया घट्ना भिक्षु महाकाश्यपलिसें वयाच्चपिं भिक्षुपिं व प्रथम संगायना भीगु न्त्योने आःतकं नं सुरक्षित जुया च्छंगु दु । थुगु इतिहासं भीगु बौद्ध सफूत व इतिहासं त्वमंकूगु मदु । अथे हे नेपालय् बुद्धधर्म स्थापना व प्रचारप्रसार यायेगुली अद्वितीय व विभिन्न प्रकारया मज्यूगु मखुगु ज्या खेयात पना विज्यात । उकीं वसपोल भिक्षु सुदर्शन महास्थविर अमिगु लागी छम्ह तस्सकं हे पंगलं, पःखा जुया विज्यात

। उजापिनि लागी दुश्मन जुया विज्यात । विजयया ल्यू ल्यू शत्रु दैगु छगू स्वाभाविक खः । अथेसा न भचा हे डर भाव मकासे सदानं वसपोलया जीवन काल तक हुं अजाःगु ज्याख्यं याके मव्यूगु कुतः याना विज्यात गुकिं बुद्ध

(थेरवादी) लिसे मिलय् मजू लिसें यायेमज्यू व नेपाःया थेरवादी बुद्ध शासनयात भय उत्पन्न जुइगु खः । वसपोल नेपाःया थेरवादी बुद्धशासनया पःखा जुया उगु भययात पना विज्यात । आः व पःखा मदय् धुंकल, दुना वनेधुंकल । ममिगु दृष्टि दुपिनिया लं चाल, उमिसं धात्यें चाहे जूगुकथं दैगु जुल । थःगु लाभ सत्कारया लागी धर्मयात ज्याभः दयेकिपित्त छ्यलेगु थाय् चक्कना वन ।

वसपोल निधन जुया विज्यागु आपा मदुनि तर वसपोलया अनुपस्थिती भिक्षु संघय् अपूर्णता सिन महशूस याना हयेधुंकूगु दु । उकीं वसपोलया अनुपस्थिती धयागु भिक्षु संघयात छ्हगू तःधंगु चुनैति हे खः । लिस्से वसपोल यानाविज्यागु गुगु पःखा रूपिं ज्या खँ खः, हाकनं निरन्तर ता विया वनेमा ।

“अकुपंचर चिकित्सा, प्रतिकूल असररहित सरल चिकित्सा”
खुशीको खबर । खुशीको खबर ॥ खुशीको खबर ॥॥

अकुपंचर उपचार सेवा

(अशोक सिनेमा हल अगाडि)

यहि श्रावण १ गते देखि अकुपंचर उपचार सेवा संचालन भइर हेको छ । बिना औपथि हानी रहित विधिवाट स्वास्थ लाभ गर्नका लागि जानकारी गराउदछौं ।

उपचार हुने रोगहरु :-

- १) पक्षधात (प्यारालाइसिस), २) मुख बौगिने रोग, ३) टाउको दुख्ने (माइग्रेज), ४) छारे रोग, ५) कम्मर दुख्ने, ६) घाँटी चलाउन गाहो हुने, ७) हात खुट्टा भम-भम हुने, लाटो हुनु, ८) गयाष्ट्रिक, ९) अपच, १०) कब्जियत आदि

सम्पर्कः **अकुपंचर विलनिक**

बालिफल, पाटनढोका, (फोटो हिमालयन माथि)

फोन नं. ५४३७८७

नोटः शनिवार पनि विलनिक खुल्ला रह्नेछ ।

वसपोल भन्ते

- शैलेश कुमार महर्जन (कीर्तिगुर)

सुनसान हे याना: वथे
वसपोल महास्थविरं
दक्ष मुनां च्वथाय्
थः व्यागलं च्वनां
सकल मनुतय् दथुइ
याकःचा धना

थैला मिहगला थे सकल मनुतय् दथुइ
न्वःवाना विज्याइम्ह थे
मनुया हुलय्
याउँक धनाः वसपोल

हथाय् पथाय् स दर्शन यानाम्ह जि
धात्यें वयेकः छम्ह हे खः सदांया लागी
परन्तु,
(वसपोलया) कृति त अभ ल्यं दनी
वसपोलया मिखाय् लुम्बिनीया

अशोक स्तम्भया किपा:
नापनापं कुशीनगरया सिरपा:

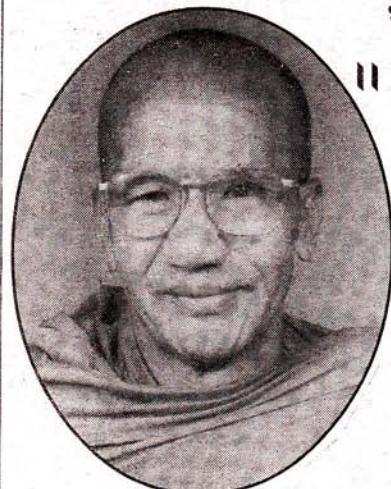
असीमित इच्छाया धनीम्ह वसपोल
गुह्नेसिया नितिं इन्साइक्लोपिडिया
जुया विज्याःम्ह वसपोल
वैज्ञानिक सोचं भयेव्यूम्ह वसपोल
बुद्ध धर्मया मूलभूत लैयं वं वं
भतिचाहे लिफः मस्वसे
वहुजन हिताय वहुजन सुखायया
धवाँय् ज्वना:
सुइतं नुगलय् थुं मदिकुसे
ज्ञान माला रुपी स्वाँ ज्वना:
बुद्धया तिर्थयात्रय् वनां नं
बुद्धत्वया ल्यू ल्यू विज्याःम्ह वसपोल
थौं नं ल्यं दनी
कन्हय् नं ल्यं दइतिनी

अनिच्छावत संखारा

नेपाःया बुद्ध शासनिक क्षेत्रय् समर्पित नेतृत्ववान्,
बहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरप्रति
भावपूर्ण एवं धर्मसंवेगपूर्ण

॥ निर्विण कामना ॥

रत्नतारा वज्राचार्य
आर्यतारा वज्राचार्य
सूर्यतारा वज्राचार्य
चन्द्रतारा शाक्य
किरणतारा शाक्य
विश्वकिरण वज्राचार्य
दातामा, थैहिटी परिवार, यैं ।

To My Teacher

Bhikshu Sudarshan Mahasthavir

-Bhikshu Ashokakirti
(Srikrifti Vihara, Kirtipur)

From the petals of lotus
When a delicious dew
Drops into the lake
Then your memories
Becoming many round waves
One after another
Shaking my heart
Appear in my eyes
In the form of transparent
pearls
And then
Diffuse in the horizon.

Diving into that horizon
I feel,
I am Eklavya either,
Or
My wings are too weak to fly
Because
I am now without my master
I am an orphan solely.
The finger of your teaching
Holding which ones
I've learnt to step into the path
Looks now floating
In the several directions
Challenging me!

But
The challenges
That roar at me
Now, cannot frighten me at all

Because suddenly
The ashes of your body
Become the pillars of my heart
The energy of Sangha
Strengthens my arms
The soil of our monastery
Weighs my feet
To lift the planet in the sky.

In the same sky
The planets rotate for me
The Sun and the Moon
Rise and set
In order to instruct me
Representing your existence
Then
I bow my head
In the five-fold posture
And I chant silently
“Guru is father, Guru is mother,
Guru is Brahma, Guru is Dhamma
Guru is the directions, Guru is all the
compliments
And Guru is the stream of Enlightenment!”

Then
In the name of Enlightened One
I offer you my devotion again
In the name of Dhamma
I offer you my merit again
In the name of noble Sangha
I offer you my virya again

लगांगमा भिक्षाटन

लमजुङ जिल्लामा भिक्षु सम्यक् सम्बोधि प्राणपुत्र र श्रामणेर ध्यानरत्न भिक्षाटनमा आउनु भएको छ । भिक्षाटन कार्यक्रमले त्यहाँका स्थानीय बासिन्दाहरू पुण्य संचय गर्न लाभान्वित भएका छन् । साथै श्रद्धेय भिक्षु सम्यक् सम्बोधि प्राणपुत्रद्वारा ध्यान-भावना र धार्मिक

प्रवचन पनि सम्पन्न भएको छ । यसरी नै समय-समयमा भएपनि भिक्षुहरू त्यहाँपुगी धार्मिक कार्यक्रमहरू भइरहे पुण्यलाभ गर्न ठूलो अवसर मिल्ने कुरा स्थानीय बासिन्दाहरू बताउँदछन् ।

तैत्रिय युवाचांघको सामूहिक धारण

भाद्र १, भक्तपुर । मैत्रेय युवा संघ, भक्तपुर को वार्षिक कार्यक्रमानुसार यसपालि बनेपा र धुलिखेलको धार्मिक, ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक स्थगलहरूमा

भ्रमणकार्य सम्पन्न भयो । बनेपाको ध्यानकुटी विहारमा भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले विहारको परिचय गराउनु भयो भने भिक्षु सुशीलले उपदेश गर्नुभयो ।

भ्रमणमा भक्तपुर बौद्ध संघका उपाध्यक्ष संघरत्न शाक्यले ऐतिहासिक बहा: बही र विहार बारे विश्लेषण गर्नु भयो । भ्रमणको अन्त्यमा मैत्री युवा संघका अध्यक्ष तीर्थ राज वज्राचार्यले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो भने सो कार्यक्रम सचिव राजु मान वज्राचाले संचालन गर्नुभयो ।

१० औं वर्षतृत्वकला पर्व सत्रपन्न

१ भाद्र, ललितपुर । बुद्धको जीवनमा विभिन्न संयोगपूर्ण आषाढ पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा उपत्यका व्यापि विभिन्न बौद्ध परियति केन्द्र तथा संघ-संस्थाहरू बीच १० औं वर्षतृत्व कला पर्व अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको सभापतित्व, ललितपुर का निवर्तमान मेयर बुद्धिराज वज्राचार्यको आतिथ्यत्व एवं दीपांकर परियति शिक्षालय, नागबहालको आयोजनामा सम्पन्न भएको छ । १८ जना प्रतियोगीहरू सम्मिलित सो पर्वमा अ.अगगत्राणी, डा. वज्रराज शाक्य. र दोलेन्द्र रत्न शाक्य समिक्षकका रूपमा पदार्थीनं थिए । प्रमुख अतिथि बुद्धिराज वज्राचार्यले प्रतियोगी सबैलाई लुमिन्टि चिं अर्थात संस्मरण चिन्ह तथा अन्य पुरस्कार वितरण गर्नुभयो ।

Vision TOURS & TRAVELS (P.) Ltd.
(A Quality Tour Operator in Nepal)

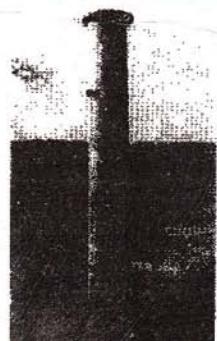
PO BOX: 10666 THAPATHALI, KATHMANDU, NEPAL

TEL: 244114, 258326, FAX: 977-1-244114/524588

Email: vision@wlink.com.np, Website: www.visiontours.com

- Inbound Tour & Outbound Tour
- Air Ticketing

- Cultural & Religious Tour
- Hotel Booking

Lumbini: The birthplace of Lord Buddha

सोही वेला ११ औ बक्तृत्व कलापर्वको आयोजनाको अभिभारा शाक्यसिंह परियति तथा प्रौढ शिक्षालय, थैनालाई हस्तान्तरण गरियो । दीपंकर परियति केन्द्रका अध्यक्ष अ. सुजातावाट स्वागत मन्तव्य, सचिव सुश्री अमिता धाखावाट विषयगत प्रतिवेदन, सह-कोपाध्यक्षवाट आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको सो सभामा उपाध्यक्ष हेराकाजी सुइकाले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो भने सभा सुश्री सति धाखाले सञ्चालन गर्नुभएको थियो ।

शाक्यसिंहमा प्रेरणा पुरस्कार वितरण

६ भाद्र, ललितपुर । अ.ने.भि. महासंघका अध्यक्ष भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको सभापतित्व तथा कार्यवाहक महामहिम थाइ राजदूत विचित्सोरतको प्रमुख आतिथ्यत्वमा शाक्यसिंह बौद्ध परियति शिक्षालयको वार्षिक उत्सव तथा प्रेरणा पुरस्कार वितरण समारोह सम्पन्न भयो । सो शिक्षालयमा ५१ जना विद्यार्थीहरू उत्तीर्ण भएका मध्ये कक्षा १ मा अनुप शाक्य, कक्षा ४ मा उच्चला शाक्य र कक्षा ५ मा पुष्पाञ्जली शाक्यले बोर्ड स्थान प्राप्त गरेका थिए ।

शिक्षालयका कोषाध्यक्ष अ. ब्राणवतीवाट आर्थिक प्रतिवेदन र कार्यलय सञ्चालक देवेन्द्र बज्राचार्यवाट वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो । अ. ब्राणशीलावाट स्वागत मन्तव्य तथा रीता अवालेवाट धन्यवाद ज्ञापन गरिएको सो सभामा विद्यार्थीहरूका बीच “श्रद्धा र प्रजामा कुन ठूलो” विषयक वाद विवाद र नृत्य कार्यक्रम प्रस्तुत गरियो ।

B & B Hospital गा. बुद्ध प्रतिमा

६ भाद्र, ललितपुर । थाइलैण्डबाट प्राप्त चार फीट ठूलो बुद्ध प्रतिमा शाक्यसिंह विहारले B. & B. Hospital लाई प्रदान गरेको छ । नगरपरिक्रमा गराई

सो बुद्ध प्रतिमा Hospital मा धार्मिक विधि अनुरूप प्रतिष्ठापित गरियो । विहारका प्रमुख भिक्षु धर्मपालले उपदेश गर्नु भएको सो समारोहमा डाक्टर, नर्स र श्रद्धालुहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

वेलुगाराठमा प्रेरणा पुरस्कार दातपञ्च

११ भाद्र, ललितपुर । थेचो स्थित वेलुवनाराम परियति केन्द्रको आयोजनामा आठौं परियति प्रेरणा पुरस्कार सम्पन्न भयो । श्रीलंकन राजदूतावासको Charge de' Affaires Mr. Wimal D Silva को प्रमुख आतिथ्यत्वमा सम्पन्न सभामा ७५ जना विद्यार्थीहरू पुरस्कृत भएका छन् ।

परियति केन्द्रका अध्यक्ष भिक्षु निग्रोध, सचिव वसन्त माली, कोपाध्यक्ष नन्दमाया माली, अ. ब्राणवती, विद्यार्थी प्रतिनिधि बोर्ड प्राप्त न्हुच्छेराम महर्जन, मिना नापित, सम्झना महर्जनले मन्तव्य प्रकट गर्नुभयो । वेखालाल महर्जनको सभापतित्वमा भएको सो सभामा शान्ति महर्जनवाट स्वागत भाषण, रत्नकाजि मालीवाट धन्यवाद ज्ञापन गरियो भने सानु महर्जनले सभा सञ्चालन गर्नुभयो । कार्यक्रमको अन्तमा उपस्थित सबैलाई भोजनको प्रवन्ध गरिएको थियो ।

आठौं राष्ट्रिय बौद्ध चारतीलग चारपञ्च

१४ भाद्र, कीर्तिपुर । धर्मोदय सभाको आयोजनामा एकदिने आठौं राष्ट्रिय बौद्ध सम्मेलन कार्यवाहक प्रधान मन्त्री चिरन्जीवी वालेको प्रमुख आतिथ्य एवं धर्मोदय सभाका अध्यक्ष लोकदर्शन बज्राचार्यको सभापतित्वमा सम्पन्न भयो । संघनायक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर समक्ष पञ्चशील प्रार्थना पछि शुभारम्भ भएको सो उद्घाटन समारोहमा थेरवादी, महायानी एवं वज्रयानी

Ajay Overseas (Pvt.) Ltd
(Importer & Exporter)

Head Office : Ward No. 16, Vanasthali, Branch Office : Ward No. 24, Wotu Tole

गरी तीनै परम्परावाट मंगल पाठ भैसकेपछि प्रमुख अतिथिले बोधिमत प्रज्ज्वलित गरी सम्मेलन उद्घाटन गर्नुभयो ।

यसपालि 'धर्मोदय धर्म' पुस्तकार धर्मोदय सभाकै महासचिव सुवर्ण शाक्यको योगदानलाई कदर गर्दै रु १५,०००/- नगद राशी सहित प्रमाण-पत्र प्रदान गरि एको छ । यसपछि दोश्रो सत्रमा डा. वज्राज शाक्यले 'नेपालमा बुद्धधर्मको अवस्था' सम्बन्धी प्रस्तुत गर्नुभएको कार्यपत्र बारे प्रश्नोत्तर गरिएको थियो । यसपछि सोही दिन ने.क.पा एमालेका महासचिव माधव नेपालको आतिथ्यत्वमा समापन समारोह सम्पन्न भएको थियो भने १५ गते नै साधारण सभा पनि सम्पन्न भयो । तीन वर्षमा नयाँ कार्यसमितिको परिवर्तन हुने र अध्यक्षमा चाहिं थेर वाद, महायान र वज्रयानको प्रतिनिधित्व हुनेगरी स्थापित गरिन्छ । यसपालि थेरवादीको तर्फबाट भिक्षु अश्वघोष महास्थविर धर्मोदय सभाको अध्यक्ष पदमा आसिन हुनुभएको छ ।

यसरी नै पाँचजना उपाध्यक्षहरू अनागारिका धर्मवती, ओमकार गौचन, डा. विरत्न मान तुलाधर, लक्ष्मीदास मानन्धर र ईन्द्र बहादुर गुरुङ निर्विरोध चुनिएका छन् भने महासचिव, कोषाध्यक्ष, सहकोषाध्यक्ष, सचिव पदमा पनि क्रमशः सुवर्ण शाक्य, पद्मज्योति, सागरमान वज्राचार्य, बुद्धरत्न वज्राचार्य सुचित्रमान शाक्य पनि निर्विरोध चुनिएका छन् तर कार्यसमितिको सात सदस्यहरूका लागि चौधजना उम्मेदवारहरू मध्ये सुश्री नानीमैयाँ मानन्धर, विरत्न तुलाधर, डबलकाजि तुलाधर, रत्नमान शाक्य, श्यामकृष्ण मानन्धर, द्रव्यमान सिं तुलाधर र बेखार त्व शाक्य मतदानबाटै निर्वाचित भएका छन् ।

धर्मकीर्ति रनिंग शिल्ड शान्ति शिक्षालयलाई

१५ भाद्र, काठमाडौं । धर्मकीर्ति रनिङ शिल्ड अन्तर निम्न माध्यमिक विद्यालय बौद्ध हाजिरीजवाफ प्रतियोगिताको फाइनल प्रतियोगितामा शान्ति शिक्षा मन्दिर प्रथम भएको छ । प्रवल अंग्रेजी मा.वि. नेचर बोर्डिङ स्कूल, कन्या मा.वि. क्रमशः दुटीय, तृटीय र चतुर्थ भएको छ । गत वर्ष पनि शान्ति शिक्षा मन्दिरले धर्मकीर्ति रनिङ शिल्ड हात पारेको थियो ।

थ्रिङ्गली समा

१५ भाद्र, ललितपुर । दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरको पुण्यस्मृतिमा महावौद्ध पुस्तकालयले रूद्रवर्ण महाविहारमा आयोजना गरेको श्रद्धाङ्गली सभामा भिक्षु धर्मपाल, बुद्धिराज वज्राचार्य, भूगोलविद् छत्रराज शाक्य, समाज सेवक कुल बहादुर शाक्यले अन्तराष्ट्रिय ख्यातिप्राप्त भिक्षु सुदर्शन महास्थविरको व्यक्तित्व र कृतित्वको बारेमा बोल्नुभयो ।

थपा-आजु पुण्यराज शाक्यको सभापतित्वमा भएको सो सभामा उपाध्यक्ष अजय शाक्यबाट स्वागत भाषण र अध्यक्ष कुमारी शाक्यबाट धन्यवाद ज्ञापन गरि यो । त्यसबेला परित्राण पाठ र पांसुकूल चीवर दान पनि गरिएको थियो ।

युवा बौद्ध संघ पोखराको वार्षिक सभा

१५ भाद्र, पोखरा । युवा बौद्ध संघ पोखराको सातौं वार्षिकोत्सव तथा पदस्थापन समारोह सम्पन्न भएको छ । युवा बौद्ध संघका अध्यक्ष प्रकाश उदासको सभापतित्व एवं विनोद शाक्यको संयोजकत्वमा सो सभार ह सम्पन्न भएको थियो ।

भोजपुर शाक्य समाजको पुगर्जिठा

१६ भाद्र, काठमाडौं । भोजपुर टक्सार बौद्ध शाक्य समाजका अध्यक्ष ज्ञान बहादुर शाक्यको सभापतित्वमा भएको साधारण सभामा कोषाध्यक्ष मोहन राज शाक्यले आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो । नयाँ कार्यसमितिका पदाधिकारीहरू अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, सहसचिव र कोषाध्यक्षमा क्रमशः बुद्ध दास, मिम, दानमान, प्रदीप र मोहन शाक्य रहनुभएको छ । यसरी नै हर्षरत्न, हिरालाल, खड्गराज, दान बहादुर र हर्षज्योति शाक्य सल्लाहकारमा चुनिनु भएको छ भने प्रदीप शाक्यको संयोजकत्वमा कृष्णमान र केशव शाक्य रहेको प्रचार-प्रसार उपसमिति पनि गठन गरिएको छ ।

रयागमारका त्रिपिटकधर नेपाल आउनु हुने

२२ भाद्र, काठमाडौं । स्यानमारमा अझैपनि केही यस्ता श्रद्धेय भन्तेहरू छन् जस्ते सम्पूर्ण त्रिपिटक ग्रन्थलाई पारी जस्तै कण्ठस्थ पारेका हुन्छन्, सम्पूर्ण त्रिपिटक ग्रन्थ अर्थात् सूत्र पिटक, अभिधर्म पिटक र विनय पिटकमा धेरै भोलुमहरू छन् र पनि त्यस्ताई

कण्ठस्थ कसरी मात्र पार्छन् होला भन्ने हामीलाई आश्चर्य लाग्नु अस्वाभाविक होइन । किनभने हामीलाई मात्र यौटा सूत्र कण्ठ गर्न पसिना आउने हुन्छ, कठीनताको महशूस हुन्छ, तर सबैकुरा सबैलाई कठीन नहुन सक्छ, कठीनतालाई पनि ठूलो मेहनत र जाँगरले सरल बनाउने हरू पनि छन् भन्ने कुराको ज्वलन्त उदाहरण Living Legendry अर्थात जीवित दन्त्यकथा अझै म्यानमार मा रहेको छ ।

वर्तमान म्यानमारमा सम्पूर्ण त्रिपिटक कण्ठस्थ हुने श्रद्धेय भिक्षुहरू छ-सात जना अझै छन् जसमध्ये एकजना त्रिपिटकधर सयादो ऊ सुमंगलालंकार हुनुहुन्छ । विश्वशान्ति विहारको निमन्त्रणामा त्रिपिटकधर सयादो एघार दिने नेपाल भ्रमण गर्न कार्यक ६ गते काठमाडौं आइपुग्ने भएको छ । काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुरमा विशेष धर्म देशनाको कार्यक्रम तय गरिएको छ भने उहाँलाई महत्वपूर्ण स्थलहरूको भ्रमण गराइने कार्यक्रम रहेको छ ।

त्रिपिटकधर सयादो ऊ सुमंगलालंकार स्वागत
मूल समोरोह समिति अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका सचिव भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरको अध्यक्षतामा गठन गरिएको छ । विभिन्न बौद्ध संघ-संस्थाका प्रतिनिधि हरूलाई समेत समाहित गरी ७५ सदस्यीय मूल समिति गठन गरि एको छ । यसरी तै १९ सदस्यीय कार्यसमिति अन्तर्गत विभिन्न सातवटा उपसमितिहरू पनि गठन गरिएको छ ।

बुद्धभूमि नेपाल अधिराज्यमा म्यानमारका त्रिपिटकधर सयादो ऊ सुमंगलालंकारको यो प्रथम भ्रमण हुने छ, भने त्रिपिटकधर श्रद्धेय व्यक्तित्वको प्रथम नेपाल आगमन पनि हुने भएकोले बौद्ध जगत उत्सुक भएर उहाँको भ्रमणलाई प्रतीक्षा गरिरहेका छन् ।

गुँलाधर्म-देशना सारापित

२३ भाद्र, काठमाडौं । प्रत्येक वर्ष भै यसपालि पनि एकमहिना सम्म संचालित धर्मदेशना कार्यक्रम समाप्त भएको छ । आनन्दकुटी विहार, श्रीघ: विहार, धर्मकीर्ति विहार, ध्यानकुटी विहार-बनेपा, मणिमण्डप महाविहार, वेलुवनाराम विहार-थेचो, थसि, लुभू आदिमा मासिक धर्मदेशना कार्यक्रम रहेको थियो ।

मणिमण्डप विहारको वार्षिकोत्सव

२३ भाद्र, काठमाडौं । गुँलाधर्म समाप्तिको लगतै मणिमण्डप महाविहारको वार्षिक उत्सव धार्मिक वातावरणमा सम्पन्न भएको छ । मणिमण्डप महाविहार संरक्षण समितिको आयोजनामा सम्पन्न सो उत्सवमा बुद्धपूजा, धर्मदेशना, वार्षिक प्रतिवेदन, कल्पवृक्ष दान, दान-प्रदान प्रवन्ध गरिएको थियो ।

अगृतानन्द रम्यति द्विप्स सारपञ्च

२३ भाद्र, आनन्दकुटी विहार गुठीका संस्थापक, अन्तराष्ट्रिय ख्यातिप्राप्त, बौद्ध साहित्यका श्रष्टा आचार्य डा. भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरको १२ औं स्मृती दिवस विविध अतिरिक्त क्रियाकलापका साथ सम्पन्न भएको छ ।

वि.सं. २००८ सालमा भिक्षु अमृतानन्दद्वारा संस्थापित आनन्दकुटी विद्यापीठका माध्यामिक तहका विद्यार्थीहरूकावीच बौद्ध हाजिरीजवाफ, स्थलगत चित्रकला एवं दिवंगत अमृतानन्द भन्तेको व्यक्तित्व-कृतित्व सम्बन्धी फोटो प्रदर्शनी सम्पन्न भएको छ ।

आनन्दभूमिका प्रमुख सल्लाहकार एवं विहार गुठीका अध्यक्ष श्रद्धेय भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको प्रमुख आतिथ्यत्व एवं सभापतित्वमा सम्पन्न सो कार्यक्रममा उहाँले विजयी विद्यार्थीकहरूलाई पुरस्कार प्रदान गर्नुभयो । विद्यापीठका प्रधानाध्यापक मुकुन्द बहादुर श्रेष्ठद्वारा स्वागत मन्तव्य व्यक्त तथा भिक्षु आनन्दबाट धर्म देशना भएको थियो भने अतिरिक्त क्रियाकलापका संयोजिका कृष्णकली शाक्यले कार्यक्रम संचालन गर्नु भयो ।

परियटि विद्यार्थीहरूलाई सारगान

२६ भाद्र, ललितपुर । थाइलैण्डका महामहिम राजदूतको प्रमुख आतिथ्यत्वमा यशोधरा महाविहार असहाय सेवा समितिले एस.एल.सी. परीक्षा उत्तीर्ण स्तर शिक्षालाई जस्तै परियतिका विद्यार्थीहरूलाई सार्वजनिक रूपमा सम्मान गरियो । संरक्षक मदन बहादुर वज्राचार्यले विविध पुरस्कारको व्यवस्था गर्नु भयो । सो सम्मान पुरस्कार उपासक हेराकाजि सुइकाको प्रयासमा स्थापना भएको थियो ।

विश्व बौद्ध शिखर सरगोलगको लागि प्रतार-प्रसार तथा प्रकाशन उपसमिति गठन

२९, श्रावण, काठमाडौं। प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको अध्यक्षतामा १५१ सदस्यीय दोश्रो विश्व बौद्ध शिखर सम्मेलन मूल समारोह समिति गठन भए अनुरूप आगामी मंसिर १४, १५ र १६ गरी तीन दिन सम्म लुम्बिनीमा अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रम हुने भएको छ। लुम्बिनी विकास कोष परिषदका सदस्य डा. प्रेमकुमार खत्रीको संयोजकत्वमा १७ सदस्यीय प्रचार-प्रसार तथा प्रकाशन उपसमिति गठन गरिएको छ। जस्ता नविन चित्रकार (सदस्य लुबि. को), भिक्षु कोण्डन्य (आनन्दभूमि), कनकमणि दिक्षित (हिमाल), माधव ढुङ्गाना (कान्तिपुर), कुलमणि ज्ञावली (नेपाल समाचार पत्र), शोभाकान्त रेमी (राजधानी), चेतन पन्त (स्पेश टाइम्स), कृष्णराज पाण्डे (साप्ताहिक संवाद), अरुण ज्ञावली (रेडियो लुम्बिनी), रुपेश शिलवाल (हिदवृद्धे जाते HBC), सभापति नेपाल पत्रकार महासंघ, महाप्रवन्धक नेपाल टेलिभिजन, महाप्रवन्धक रेडियो नेपाल, अध्यक्ष राष्ट्रिय समाचार समिति, महाप्रवन्धक गोरखा पत्र संस्थान रहनु भएको छ।

गेत्रा सेन्टरको वार्षिकोत्सव सरपञ्च

८ भाद्र, बनेपा। ध्यानकुटी विहारमा संचालित मेत्ता सेन्टर बाल अनाथाश्रमको तेश्रो वार्षिक सभा सम्पन्न भएको छ। भू. पू. मेयर डा. सुरेन्द्र बहादुर वादेको प्रमुख आतिथ्यत्व एवं ध्यानकुटी विहारका प्रमुख भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको सभापतित्वमा सम्पन्न सो सभामा सेन्टर का अध्यक्ष पियरत्न महर्जन, भिक्षु धर्ममूर्ति, अ. धम्मवती, विरेन्द्र श्रेष्ठ आदिले मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए।

नेपाल भाषा परिषद्या लुँबुद्धि लिसें

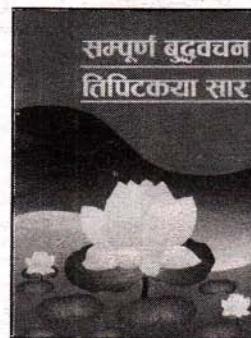
नेपाल भाषा शिरोमणि मानार्थ उपाधि लङ्घात

१८ मंगलवार: गुलागाः, ये। नेपालया न्हापांगु प्रजातन्त्र २००७ साल फागुन ७ या धोषणा लिसेलिसें हे छथ्वः जागरूक व प्रबुद्ध व्यक्तित्वपि मुना: नीस्वंगु नेपाल भाषा परिषद् न्ययदृढ़ पुलाः न्ययद्वयां लुँबुदिया वयसय् थ्यनाच्चंगु लसता हनेकथं सकल भाषाभाषिपिनि दद्धी माननीय संस्कृति, पर्यटन व नागरिक उड्डयन मन्त्री बल बहादुर के.सी. यात मूपाहां दयकुसे परिषद्या अध्यक्ष पूर्णकाजी ताम्राकारया अध्यक्षताय् लुँबुदिं ज्याइवः क्वचाः गु जुल।

लुँबुदिया ज्याइवः स लोक संस्कृतिविद् भाजु

सत्यमोहन जोशीयात नेपाल भाषा शिरोमणि मानार्थ उपाधि देढात। अले पदाधिकारीपि, दुजःपि लिसें विशेष गवहालिमिपिन्त लुँबुदिया चिं देढागु खः। ज्याइवः स नेवा: सांस्कृतिक व्यज्या नं जूगु खः।

महत्वपूर्ण त्रिपिटक-सार पिंडा

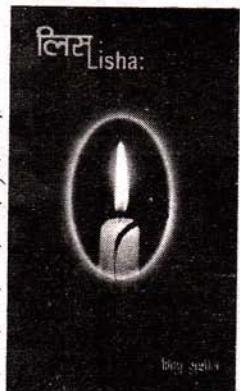
८ भाद्र, ये। त्रिपिटकया सार संक्षेपकथं थाइभासं सुजीव पुञ्जानुभाव च्यातःगु सम्पूर्ण बुद्धवचन त्रिपिटकया सार नेपाल भाषं भिक्षु सुमेध धीर मुमेधोपाखे भाय्हयूगु ७६१ पृष्ठया महत्वपूर्ण सफू त्रिपिटकाचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर पाखे विमोचन जूगु दु। उगू हे ज्याइवः संघनायक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर पाखे भिक्षु सुमेधोपाखे अनुदित 'धर्मया मूर्ति' विमोचन याना विज्यात।

बुद्ध वचन त्रिपिटकया सारयात क्या भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, भिक्षु धर्मशोभन महास्थविर, सुवर्ण शाक्य, डा. लक्ष्मण शाक्य आदि पिंस न्वचू व्यूगु खः। थुगु सफू त्रिपिटकया अध्ययनार्थी पिन्त आपाल गवहाली जुइगु खः सा सद्धर्म प्रचारक पुचः पाखे पिदंगु थुगु सफूया मू ३००/- तका जक खः। पद्म सुगन्ध विहार, मजिप्रातय् उगू सफू उपलब्ध जुयाच्चंगु दु।

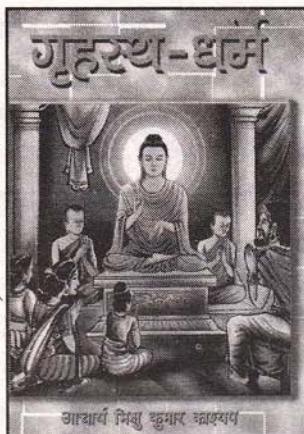
लिसः पिंडा

२९ भाद्र, आनन्दकुटी।

भिक्षु सुशीलया च्वसां पिदंगु 'लिसः' चिनाखं सफू आनन्दकुटी विहार गुठीया अध्यक्ष आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर पाखे छागू समारोहया दद्धी आनन्दकुटी विहारे विमोचन जूगु दु। सुखी होतु नेपालया नाय भिक्षु कोण्डन्यया सभापतित्वय् जूगू उगू ज्याइवः स लिजःया नाय भाजु नवीन चित्रकारं लिसःया समीक्षा यानादिसल। अथे हे विहार गुठीया अध्यक्ष आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप

महास्थविर, सचिव भिक्षु
धर्ममूर्ति, च्चमि भिक्षु
सुशील व आनन्दकुटी
दायक सभाया नाय तीर्थ
नारायण मानन्धरं न्वागु
खः । सुखी होतु नेपालपाखें
खुगूगु देव्वाकथं पिदंगु उगू
सफूया मू १२०- तका जक
खः । ज्याइवः स आचार्य
भिक्षु कुमार काश्यपया
'गृहस्थ धर्म' धर्मदानया
रूप्य इनेज्या जूगु खः ।

रत्न शाक्यबाट अनुदित
भएर प्रकाशित भएको छ ।
१३२ पृष्ठको सो पुस्तक
कृष्ण बहादुर नकर्मीबाट
धर्मदान स्वरूप प्रकाशित
भएको हो । ध्यान भावनाको
लागि बढी उपयोगी पुस्तक
प्रकाशित हुनु सुखद विषय
भएको छ ।

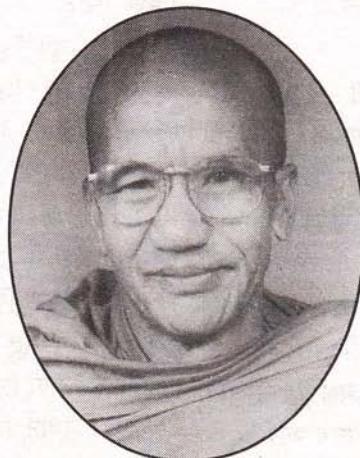
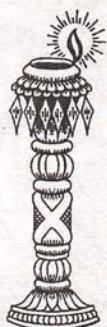
यसरी नै आचार्य
भिक्षु कुमार काश्यप
महास्थविरको 'गृह-प्रतिपत्ति' नेपाली भाषामा प्रकाशित
भएको छ । भिक्षु श्रद्धानन्दले अनुवाद गर्नुभएको सो
पुस्तक सुखी होतु नेपालले धर्मदान स्वरूप प्रकाशन गर
ेको हो ।

महासतिपट्ठानसुत्त र गृहस्थ धर्म प्रकाशित

विपश्यना विशेषज्ञ विन्यास, इगतपुरीबाट
प्रकाशित 'महासतिपट्ठानसुत्त' को नेपाली भाषामा दोलेन्द्र

अनिच्यावत संखारा

नेपालया बुद्ध शासनिक क्षेत्रय समर्पित नेतृत्ववान,
बहुआयामिक व्यक्तित्व श्रद्धेय दिवंगत भिक्षु सुदर्शन महास्थविरप्रति
भावपूर्ण एवं धर्मसंवेगपूर्ण
॥ निवारण कामना ॥

सुभाष प्रिन्टिङ प्रेस परिवार
नक्वाहिल, यल ।
फोन : ५३३१९९